

Leto XIX. Stev. 103
DIREKTOR »BORBE«
VLAJKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITOROVIC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka. — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA BORBA GLASILO ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

TRETJA SEJA AZIJSKE KONFERENCE V ZENEVI

Dulles in Ču En Laj o Koreji

Zunanji minister ZDA zavrnil predlog severnokorejskega predstavnika, Ču En Laj pa ga je podprl — Kitajski zunanji minister predlaga posebno konferenco azijskih držav

Zeneva, 28. aprila. (Tanjug). Ob 15. uri se je pod predsedstvom britanskega zunanjega ministra Edena začela III. seja azijske konference, in sicer le nekaj minut zatem, ko je sovjetski predstavnik objavil na tiskovni konferenci rezultate dvodnevnih razgovorov med Bidaultom in Molotovom, o tem, kdo naj se udeleži konference v Indokini.

Kot včerajšnja, je bila tudi današnja seja posvečena izključno vprašanju Koreje. Prvi je govoril ameriški zunanji minister Dulles, ki se je že včeraj priglasi k besedi, potem ko je slišal izvajanje južnokorejskega severnokorejskega predstavnika, kakor tudi mnenje kolumbijskega delegata o tem, kako bi bilo treba združiti Korejo.

John Foster Dulles

prenehati z okupacijo Severne Koreje, da bi lahko Združeni narodi zaključili svoje delo v novem vzdušju, brez pritiska in nevarnosti.

Dulles je pripomnil, da je komisija OZN za nadzorstvo na Koreji že na kraju samem in da je pripravljena nadaljevati svoje delo, prekinjeno zaradi sovjetske obstrukcije korejskih volitev leta 1948, severnokorejske agresije junija in kitajske agresije novembra 1950.

Dulles je pripomnil, da so ZDA med korejsko vojno poslale na bojišče okrog milijon ljudi in imele nad 140.000 mrtvih ter ranjenih. »Zato nismo pripravljene,« je nadaljeval Dulles, »da bi tu za konferenčno mizo odstopili od tistega, kar so naši sinovi tako hrabro obranili.«

Dulles je večidel svojega govora posvetil razvoju dogodkov v Koreji v letih po drugi svetovni vojni, poudarjajoč, da ZDA nimajo nobenih težav, niti interesov v Koreji sami. »Dejansko gre,« je dejal Dulles, »ne samo za Korejo, temveč za ugled Zdru-

ženih narodov, ker so le-ti prevzeli odgovornost, da v Koreji vzpostavijo svobodno in neodvisno državo.«

Dulles je ostro napadel sovjetsko ekspanzijo na Daljnem vzhodu ter v Evropi in jo razlagal s »činiteljmi komunistične doktrine«. Ko je napadal sovjetsko politiko, je uporabljal prav tako ostre besede zoper Rusijo kot zoper komunizem sploh, istovetil Lenina in Stalina in hkrati izrazil bojazen, da se s »sovjetskimi komunisti ni lahko sporazumeti.«

»Tega ne rečem,« je zaključil Dulles, »zato ker želim vzbuditi pesimistično razpoloženje, temveč zato, ker je to dejstvo, ki ustreza stvarnosti.«

Za Dullesom je govoril predsednik kitajske vlade in zunanji minister Ču En Laj. Njegov enourni govor je bil posvečen Koreji in drugim prečim mednarodnim problemom. Glede Indokine ni Ču En Laj ničesar določenega predlagal. Ko je govoril o korejskem problemu, je Ču En Laj v celoti podprl včerajšnji predlog severnokorejskega delegata Nam Il in zahteval splošne volitve brez vpliva velesil. Omenil je sodelovanje kitajskih prostovoljcev v korejski vojni in dejal, da je do tega prišlo le zaradi intervencije ZDA.

Ču En Laj je tudi predlagal poseben sestanek, na katerem bi sodelovali le predstavniki azijskih držav. Končno je omenil še Nemčijo in podprl sovjetski predlog za združitev obeh delov te države.

Ču En Laj

Po govoru kitajskega predstavnika je predsednik Eden sporočil, da sta se za jutrišnje sejo o korejskem vprašanju javila kot govornika šefa avstralske in sovjetske delegacije.

Ob 17.30 so današnja sejo zaključili.

Sporazum o indokitajskih razgovorih?

Po obvestilu sovjetskega predstavnika na mirovni konferenci sta se Bidault in Molotov sporazumela o tem pomembnem vprašanju

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)

Zeneva, 28. aprila. — Kaže, da se bodo sporazumeli o sestavi udeležencev na pogajanjih o drugi točki dnevnega reda — o Indokini. V Berlinu so se sporazumeli, da bodo v razgovorih o vzpostavitvi miru v Indokini sodelovale štiri velesile iz berlinske konference, Kitajska in ostale zainteresirane države. Nepreciznost berlinskega komunikeja je že od samega začetka kazala, da gre za namiglasja v zvezi z udeležbo Ho Si Minhovega predstavnika.

V včerajšnjem 40 minutnem razgovoru z Molotovom je Bidault predlagal, naj bi razen že določenih petih velesil na konferenci sodelovali tudi predstavniki treh združenih držav Francoske unije: Vietnam, Laos in Kambodže. Molotov zoper to ni ugovarjal — to je danes objavil uradni sovjetski predstavnik — pač pa je opozoril, da je nujno potrebna tudi navzočnost predstavnika Ho Si Minhove republike. Tudi Bi-

cozi namreč zahtevajo začasno premirje, da bi evakuirali številne ranjence.

Molotov je izjavil, da tudi sam čuti, kako težavno in nujno je vprašanje evakuacije. Predlagal je, naj bi se zainteresirane stranice sestale tu v Zenevi, da bi ta problem rešile. Sovjetski minister je zatem ponovno omenil, da je nujno potrebna udeležba Ho Si Minhove delegacije kot ene izmed zainteresiranih držav.

Georges Bidault je na to dejal, da se bo o tem posvetoval. Pričakovati je, da se bosta ministra jutri spet sestala.

Zgornje podatke je navedel danes na tiskovni konferenci sovjetski predstavnik Iličev. Na sklicano izredno konferenco je Iličev zamudil celo uro. Domnevalo, da zato, ker je sovjetska delegacija pričakovala Bidaultovo dokončno privolitev.

O včerajšnjem severnokorejskem predlogu glede splošnih volitev na Koreji sodijo tu, da je neuresničljiv. Menijo namreč, da

vega predloga, katerega cilj je baje omogočenje nadzorstva Severne Koreje nad vso deželo.

Kitajci in Severnokorejci so včeraj prvokrat priredili tiskovno konferenco. Komentirajoč zahtevo južnokorejskega predstavnika, naj bi volitve izvedli pod nadzorstvom enot OZN, je kitajski predstavnik izjavil, da OZN nima nič skupnega z zenevsko konferenco.

V. Testič

Trade Unioni zavrnili sovjetsko vabilo

London, 28. aprila (AFP) Generalni svet Trade Unionov je danes zavrnil povabilo sovjetskih sindikatov, naj pošlje delegacijo na kongres sovjetskih sindikatov. Ta kongres bo prihodnji mesec v Moskvi.

PROTESTNA RESOLUCIJA OBČINSKEGA SVETA

Devin - Nabrežina obsojata razlašanje

Trst, 28. apr. (Tanjug) Občinski svet Devin-Nabrežina je sinoči soglasno sprejel resolucijo, v kateri obsoja razlašanje slovenske zemlje pri Domju in Racmanju v coni A STO. Slovensko zemljo odvzema v teh krajih uprava industrijskega pristanišča v Zavrjah, ki je v rokah italijanskega iredentistov.

Protestna resolucija bodo poslali anglo-ameriški vojaški upravi. V njej poudarjajo, da slovensko zemljo jemljejo zato, da bi spremenili narodnostno sestavo cone, in zahtevajo, naj s takšnim ravnanjem prenehajo. Občinski svet izraza na koncu popolno solidarnost z bojem slovenskih kmetov, ki jih hoče uprava industrijskega pristanišča pregnati z njihovih posestev.

Zemljske lastnike pri Domju in Racmanju so docela podprli tudi člani Osvobodilne fronte tržaškega predmestja Sv. Ivan in Podlonjer. Na sestanku so ugotovili, da je cilj razlašanja pregnati slovensko prebivalstvo z njihove zemlje, da bi na njej lahko naselili tuje. Članj Osvobodilne fronte posebno poudarjajo, da pri tem pomaga ireden-

tistom angloameriška vojaška uprava skupaj s predstavniki gospodarskih krogov.

Prvomajski proglas tržaških sindikatov

Trst, 28. aprila (Tanjug) V prvomajskem proglasu so tržaški razredni sindikati pozvali vse delavce, naj enotno zahtevajo, da je treba prenehati z nadaljnjimi odpusti iz dela in nastavitvi odpuščene delavce Združenih jadranskih ladjedelnic. Nadalje zahtevajo omiljenje brezposelnosti, naročila za ladjedelnice, malo in srednjo industrijo ter obrt, prav tako pa tudi ladje, ki bi delale za tržaško pristanišče.

Razredni sindikati obsojajo ravnanje informbirojevskih in demokratskih sindikalnih vodstev, ki so odklonila poziv skupine tržaških delavcev, naj bi tržaški delavski razred enotno proslavil letošnjo 1. maj.

Saragatovci nezadovoljni s Fracassijem

Trst, 28. apr. (Tanjug) Tržaški Saragatovci so uradno izrazili svoje razočaranje in nezadovoljstvo sprčo ravnanja Fracassija, novega političnega svetnika rimske vlade, pri generalu Wintertornu.

V pismu, ki ga je saragatovsko vodstvo poslalo Fracassiju, kritizirajo novega političnega svetovalca, ker je sp... predstavnik tržaške skrajne desnice, med njimi tudi bivšega nacističnega in sedanega tajnika fašističnega italijanskega socialnega gibanja Gester — Vondrich, kakor tudi zato, ker se ni hotel razgovarjati s predstavniki »skrajne levice«.

Čestitka

ob japonskem prazniku

Beograd, 28. aprila. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal ob japonskem narodnem prazniku japonskemu cesarju Hirohitsu brzojavno čestitko, v kateri mu izraža svoje najboljše želje za napredek japonskega naroda in za njegovo osebno blaginjo.

Jovanović obiskal Kirua

Atene, 28. apr. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Grčiji Radoš Jovanović je obiskal generalnega direktorja zunanjega ministrstva Aleksisa Kirua. Razgovorjala sta se o grško jugoslovanskih gospodarskih pogajanjih, ki se bodo začela v Beogradu 5. maja, kakor tudi o drugih vprašanjih, ki se tičejo obeh držav.

melju resolucije OZN iz 1952., v kateri je rečeno, da bi enotno Korejo vzpostavili z izvedbo volitev, ki bi jih nadzorovali opozovalci OZN v vseh tistih krajih, kjer tega doslej še niso storili. »To pomeni,« je dejal Dulles, »da mora kitajski komunistični režim umakniti svoje enote in

Sestanek zahodnih ministrov

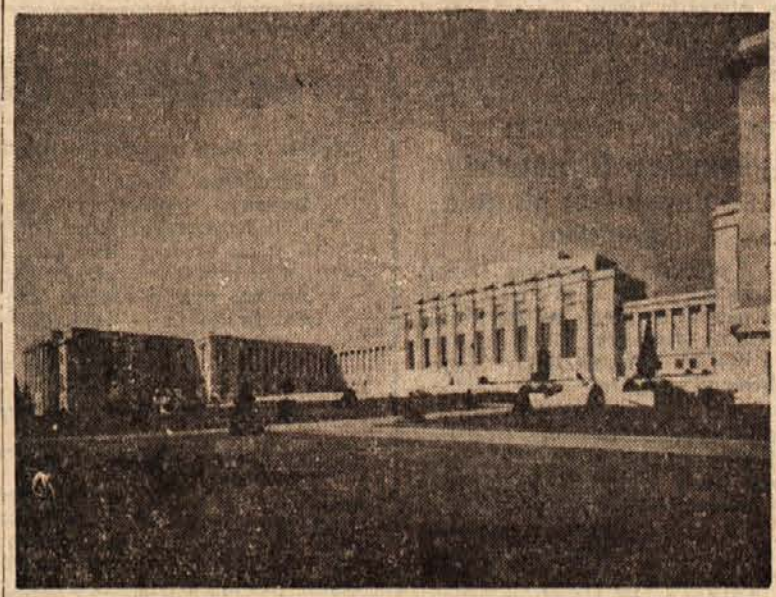
Zeneva, 28. apr. (AFP) Dopoludne so se sestali zunanji ministri ZDA, Velike Britanije in Francije. Sestanek se je začel ob 10.15 in je bil kratek, ker je Bidault ob 11. obiskal sovjetskega ministra Molotova ter z njim nadaljeval začete razgovore o vprašanju Indokine na zenevski konferenci. Razgovore bosta nadaljevala tudi nočjo na večerji, na katero je Molotov povabil Bidaulta.

Francoski tisk napada Bidaulta

Pariz, 28. apr. (Reuter) Uvodničarji francoskih časnikov so napekli danes napade na zunanjega ministra Bidaulta zaradi njegovih poskusov, da bi pripravil Veliko Britanijo in ZDA do tega, da bi sodelovale v indokitajski voji. »Combat« piše, da Bidault, kot kaže »kompromitira maloštevilne možnosti, da bi dosegli mir«. Časnik meni, da je Bidault osem let uveljavljal »lastno politiko, ki je povzročila mnogo katastrof«. Na koncu »Combat« obžaluje, ker predsednik vlade Laniel ostaja hladno krven in ker se narodna skupščina za to vprašanje sploh ne zmeni.

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS
V Jugoslaviji je bilo danes dopoldne povsod oblačno vreme z manjšimi padavinami, zlasti v srednjem delu države. Temperatura je bila med 4 in 10 stopinjami Celzija, le v Skakodolcu do 17 stopinj, na Jadranu pa od 12 do 16 stopinj Celzija.
Vremenska napoved za četrtek, dne 29. aprila: Pretežno oblačno vreme. V južni Sloveniji sprva še nekaj rahlih padavin. V severnozahodni Sloveniji se bo vreme postopno izboljšalo z delnimi razjasnitvami. Temperatura dalje nizka, v meščini od 0 do 13 stopinj, na Primorskem pa nižja.

Palaca narodov v Zenevi, kjer se zbirajo na azijski konferenci delegati devetnajstih držav

dault ni imel na to kaj pripomniti in tako so se dogovorili, da bodo pogajanja nadaljevali. Na današnjem sestanku obeh ministrov je Bidault menil, da je treba pred odločitvijo o sestavi udeležencev rešiti vprašanje o evakuaciji ranjenih francoskih vojakov iz Dien Bien Fuja. Fran-

svobodne volitve niso možne brez nadzorstva OZN. Razen tega poudarjajo, da je Nam Ilov predlog, ki je zelo podoben predlogu Molotova v Berlinu glede nemških volitev, zelo spreten. Zahod namreč sili, da mora pripraviti podrobno argumentacijo, s katero bi razkrili bistvo Nam Ilo-

TOVARIŠA TITO IN KARDELJ na kongresu Zveze komunistov Srbije

Včeraj dopoldne je na III. kongresu ZK Srbije govoril v komisiji za ideološka vprašanja predstavnik Izvršnega komiteja CK ZKJ Edvard Kardelj. Na tem sestanku sta bila tudi tov. Aleksander Ranković in Moša Pijade. Že okrog 9. ure so se začeli v slavnostni dvorani Kolarčeve ljudske univerze zbirati tudi člani komisije za vas in za organizacijska vprašanja, ki naj bi sicer začeli razpravljati šele popoldne. Vsi sedeži v prvih vrstah dvorane so bili zasedeni. Ko je predsedujoči v komisiji Miloš Minić ob 9.45 sporočil, da ima besedo Edvard Kardelj, so vsi navzoči delegati vstali in ga, ko je stopil na govorniški oder, toplo pozdravili.

V svojem približno eno uro trajajočem govoru je Kardelj v glavnem pojasnjeval ideološke vidike, s katerih je treba gledati na pojave v našem kulturno-umetniškem in družbenem razvoju. Ob tej priložnosti je opozoril na nekatere negativne težnje in naloge komunistov v ideološkem boju za krepitev socialističnih odnosov.

Po končanem govoru tov. Kardelja je komisija za ideološka vprašanja prenehala delati in napovedala popoldansko sejo. Vse tri komisije so včeraj sprejele sklepe, ki so bili predloženi plenumu kongresa kot predlogi za nadaljnje delo članov Zveze komunistov. Med dopoldanskimi sestanki so med delegate razdelili osnutek poslovnika o izvolitvi CK ZKS in revizijske komisije, ki so ga živahno komentirali. Po poslovniku je lahko za člana CK ZK Srbije izvoljen sleherni član CK ZKJ, če ima najmanj štiri-

svetili delu in funkcijam članov CK.

Potem je omenil, da se nekateri člani sedanega CK zaradi prezaposlenosti na drugih položajih ne morejo dovolj posvetiti svojemu delu kot člani CK in revizijske komisije. Zato bi bilo treba izvoliti tiste tovariše, ki jih zaposlenost na drugih položajih ali odsotnost ne bo ovirala pri delu v CK. Osnutek poslovnika so s to spremembo soglasno sprejeli.

Ob 16.30, ko bi se bilo moralo začeti branje poročila o delu komisij, je stopil v dvorano generalni sekretar CK ZKJ tov. Tito, čigar prihod na kongres so delegati pozdravili z vstajanjem in več minut trajajočim ploskanjem, potem pa so začeli vzklikati: »Mi smo Titovi, Tito je naš!« in »Heroj-Tito!«. Ko se je navdušenje poleglo, je predsedujoči Djoko Pajković pozdravil generalnega sekretarja v imenu III. kongresa s krajšim govorom in ga obvestil o delu kongresa in o njegovih dosedanjih sklepih. Po njegovem pozdravu je spet zadonelo po dvorani skandiranje »Heroj Tito!«. Ko se je vzklikanje nekoliko poleglo, je tov. Tito vedro razpoložen in nasmehnjav stopil na govorniški oder in začel govoriti.

Govora tovariša Tita in Kardelja bomo objavili prihodnjé

PRED NOVIMI UREDBAMI ZA UREDITEV LESNEGA TRGA

Položaj na lesnem trgu je čedalje bolj zapleten

Z dneva v dan se položaj na lesnem trgu bolj zastruje. Nakupovalci si podajajo kljuko pri proizvajalcih in ponujajo čisto višje cene. Najhuja je borba za jamski in celulozni les ter mehki žagan les. Nedavno si je moral rudnik Senovo izposoditi pri Tovarni celuloze v Vidmu vagon celuloznega lesa, da ga porabi v jami, ker so bile njegove zaloge jamskega lesa popolnoma izčrpane. Trboveljski rudnik je pred kratkim s težavo dobil iz Bosne nekaj jamskega lesa. Hkrati, ko prihaja ta les iz Zavidovičev v Bosni, nakladajo na Rakeku 1000 m jamskega lesa za rudnik Kreka — Tuzla. Taki navzkrižni prevozi najbolj zgovorno ilustrirajo današnji položaj na trgu.

Jamskega lesa primanjkuje v Sloveniji predvsem zaradi tega, ker žagarski obrati žagajo danes tudi hlode izpod 20 cm premera, ki so primerni edino za jamski in celulozni les, žagajo pa jih zaradi tega, ker lahko zahtevajo za žagan les poljubno ceno. Takih hlobov prej nikoli niso žagali, ker je to ne samo neracionalno, marveč tudi predrago. Nadaljnji razlog je to, da se še vedno mnogo hlobov, primernih za jamski in celulozni les, teše, kar je prav tako neracionalno zaradi prevelikih odpadkov.

Priljubljeni se nove uredbe

Da se prepreči veržno trgovanje z lesom, je bila nedavno z republiškim odločbami predpisana revizija oziroma ponovna registracija vseh podjetij za eksploatacijo, predelavo in promet z lesom, in to z namenom, da se število teh podjetij zmanjša od sedanjih 900 na 40 do 50. Ta revizija mora biti izvršena do 15. maja. V združenem sektorju bodo vsi posli z lesom verjetno prenešeni na okrajne zadrugne zveze, ki bodo ustanovile svoja združena lesna podjetja za odkup in predelavo lesa iz kmečkih gozdov, kmetijske zadruge pa bodo za ta podjetja odkupovale les le kot komisionarji. Razen tega so sedaj tudi gozdna gospodarstva pooblaščenca odkupovati les od zasebnih proizvajalcev.

Ta ukrep je bil potreben tudi zaradi tega, ker so se lesni odseki kmetijskih združenj precej ukvarjali z različnimi spekulativnimi posli. Tako so nekatere zadruge kupovale hlobovine ne samo na svojem območju, marveč tudi v oddaljenih področjih. Kmetijska zadruga v Dolu pri Ljubljani je n. pr. kupovala hlobovine celo v Logatcu. Razen tega zadruge zelo nereditno odvajajo predpisane prispevke za gozdni sklad. Tako je revizija lesnih odsekov pri 93 združenjih v ljubljanskem okoliškem okraju ugotovila, da te zadruge po stanju konec lanskega leta niso odvedle okrog 16 milijonov din teh prispevkov, ki so jih pri odkupu hlobovine zaračunale. Posamezne zadruge, kakor n. pr. Krka Dol-

ska, St. Jošt, Radohova vas, Kresnice in Ivančna gorica so dolgovale vsaka nad 1 milijon do 1,6 milijona din teh prispevkov in so ta sredstva, ki bi jih morale odvzeti, uporabljale za svoja obratna sredstva, kar jim je omogočalo spuščati se v razne posle v zvezi z odkupom lesa.

Da se prepreči neracionalno izkoriščanje hlobovine go v pripravi osnutki treh republiških uredb, in sicer uredbe, ki naj prepove žaganje hlobovine izpod 25 oz. 20 cm premera, nadalje uredbe o omejitvi tesanja in uredbe o racionalnem izkoriščanju lesa, ki naj prepreči, da bi se žagarska hlobovina uporabljala za druge sortimente, kakor za drva.

Kako spraviti povpraševanje v sklad s ponudbo

Seveda pa je vprašanje, ali bodo navedeni ukrepi zadostili, da se spet normalizira naš trg. Prepoved žaganja drobnih hlobov je brez dvoma potrebna in nujno, imelo pa bo za posledico, da bo stiska na trgu žaganega lesa še večja. Zadnja leta smo v interesu očuvanja gozdov radikalno skrčili sečno in s tem bistveno zmanjšali ponudbo, nismo pa vzporedno poskrbeli, da bi se zmanjšalo tudi povpraševanje po lesu. Gradbena podjetja, ki so največji potrošnik mehkega lesa, še vedno trošijo les, kakor da bi ga imeli v izobilju, rudniki bi potrežili mnogo manj jamskega lesa, če bi ga prej impregnirali, da ne govorimo o prihranku, ki bi ga lahko dosegli, če bi v gradbeništvu kakor tudi v rudnikih les nadomestili v čim večji meri z železom, ki ga pa imamo tudi še premalo. Se vedno gradimo električne daljnovode z lesenimi drogovi, marsikje pa tudi še kurijo mehki les, ki ga nam najbolj primanjkuje.

To razširjanje z lesom nujno terja administrativne ukrepe. Administrativnih posegov se moramo sicer v načelu izogibati, toda če smo se enkrat odločili v zaščito gozdov radikalno omejiti sečno, moramo tudi enako odločiti omejitvi tudi potrošnje lesa. To je vsekakor bolje, kakor omejevati v republiškem ali okrajnem

merilu prodajo lesa v druga potrošniška področja, kakor se to danes dogaja v nasprotju z načeli našega gospodarskega sistema in naposled tudi naše ustave, po kateri je naša država enotno gospodarsko področje. V Bosni omejujejo prodajo v druge republike z različnimi ukrepi, kakor z nedostavljanjem vagonov za nakladanje takih pošilk. V Sloveniji pa nekateri okrajni ne izdajajo spremnic za prevoz takega lesa.

Naposled se moramo tudi zavedati, da ni mogoče omejevati sečne in hkrati forsirati izvoz lesa. Za letos je sicer izvoz meh-

kega lesa kontingentiran, toda vse kaže, da je kontingent še mnogo prevelik, tudi če bi omejili domače potrebe. Spričo naraslih notranjih cen so si izvozna podjetja pravkar izposlovala zvišanje izvoznega koeficienta od 0,9 na 1,1. To bo omogočilo nov dvig cen na notranjem trgu, nakar bodo izvozna podjetja zahtevala še višji izvozni koeficient. Mar naj gre to v nedogled? Po taki poti ne bomo dosegli stabilizacije cen. Zato je nujno, da enkrat v zveznem merilu spravimo v sklad ponudbo in povpraševanje na lastnem trgu. F. S.

IZ DELA ODBOROV ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Odbor za gospodarstvo je sprejel priporočilo O STATUTU KOMUNALNIH PODJETIJ

Odbor za gospodarske organizacije Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine je večeraj nadaljeval razpravo o osnutku priporočila o statusu komunalnih podjetij. Razen osnutka tega priporočila je sprejel tudi statute in priporočila zvezne industrijske zbornice, združenja ribarske industrije, združenja rudnikov in industrije nekovin, zvezne zunanjetrgovinske zbornice in združenja tekstilne industrije.

V osnutku priporočila o statusu komunalnih podjetij, ki ga je pripravil pododbor Odbora za gospodarske organizacije, je poudarjeno, da veljavni gospodarski predpisi niso dovolj jasno določili statusa komunalnih gospodarskih dejavnosti in da so zato posamezni ljudski odbori določali ta status samovoljno. Tako so posamezna čista gospodarska podjetja razglasila za ustanove samostojnim financiranjem in celo za proračunske ustanove. Zato mnogi komunalni kolektivni niso delali po načelu delavskega samoupravljanja. Razen tega je bilo treba komunalnim podjetjem zaradi specifičnosti njihovega poslovanja določiti poseben status v gospodarskem sistemu.

V priporočilu so natanko določeni ukrepi, ki jih je treba storiti, da bi določili status komunalnih podjetij. Med drugim se priporoča, naj bi predpise, ki urejajo organizacijo in poslovanje gospodarskih podjetij, na splošno izpopolnili v tem smislu, da se komunalna podjetja ustanovljajo po splošnih predpisih, tako da je lahko med ustanovitelji (ljudskimi odbori) in podjetji poseben odnos. Na pr. komunalna podjetja samostojno sprejme svoj plan proizvodnje oziroma storitev.

tako da morajo biti vanj vključena dela, ki jih zahteva ljudski odbor itd.

V razpravi o priporočilu so člani odbora naštevati konkretne primere, s katerimi so utemeljili potrebo po

Obisk turške vojne delegacije

Kumanovo, 27. aprila

Turška vojna delegacija, ki jo vodi general Naki Tanabojlu, komandant prve turške armije, je danes obiskal kumanovski garnizon. Turški oficirji so v Kumanovu v spremstvu generalmajorja Nikole Karanovića obiskali nekatere vojne enote in gledali njihove vaje.

spremembi položaja komunalnih podjetij. Soglasno so poudarjali, da je treba samoupravljanje omogočiti v vsakem komunalnem kolektivju, kjer so za to pogoji, kar velja, sodeč po vsem, za ogromno večino komunalnih podjetij.

Ljudski poslanec Josip Bosnar je na koncu večerajšnje seje sprožil nekatera vprašanja s področja delavskega samoupravljanja (delavski svet velikih gradbenih podjetij in drugo). Ker pa to vprašanje ni bilo na dnevnem redu, so sklenili, da bodo vprašanja delavskih svetov obravnavali na enem prihodnjih sestankov odbora.

S tem je odbor za gospodarske organizacije Zbora proizvajalcev končal svoje delo.

Pomanjkanje valjanega železa za manjšo industrijo, obrt in široko potrošnjo

Ljubljana, 28. aprila — Danes je bil v Trgovinski zbornici za LRS plenarni sestanek odbora za tehnično stroko, ki je imel na dnevnem redu poleg volitev novega odbora tudi razpravo o najboljših rešitvah vprašanj stroke, zlasti trgovine z železino. Gre predvsem za deficitno valjano in vlečeno jeklo, ki ga naše železarne navzile povečanju proizvodnje ne izdelujejo zadosti za kritje vseh potreb. Kovinska predelovalna industrija in trgovarska mreža sta letos lahko zaključili pri domačih železarnah le 50% rednih potreb. Pomanjkanje je uspešno še nekaj uvozilo iz tujine, sicer pa je Uprava za ekonomsko in tehnično pomoč dala Upravi za materialne rezerve potrebna sredstva za uvoz 2445 t valjanega in vlečenega materiala za potrebe tehničnih trgovin. Od te količine so štiri slovenska grosistična podjetja na licitaciji v začetku aprila dobila 436 ton. In sicer predvsem železo pločevine, dekapirane pločevine, navadne žice in hladno valjanih trakov. Nekaj pa bo iz prve transke ekonomske pomoči še licitirano za splošno potrošnjo in za potrebe gradbeništvu. Pomanjkanje tega materiala pa po drugi strani nujno terja specializacijo v trgovini z železino.

Na sestanku so precej razpravljali o problematiki trgovine z odpadnim materialom, ki zavzema posebno mesto, ker zbira na malo in prodaja na veliko ter material tudi sortira in deloma predeluje. Zato te stroke ni mogoče v celoti vključiti v predpise, ki veljajo za trgovino. Da se odpravi težava v zvezi s predpisi o nakupovalcih, je sekretarjat za gospodarstvo LRS dovolil, da lahko zbira odpadne surovine posebni zbiralec, ki niso v službenem razmerju s podjetji. Odkupnim pod-

lenje za krasitev, pevske in godbene skupine imajo zadnje vaje pred nastopom, enote JLA se ob večernih urah vadijo za mimohod itd., kar vse, kljub neugodnemu vremenu, daje vtis velikih priprav.

Razven proslav, akademij in drugih svečanosti, ki jih pripravljajo skoraj vsi delovni kolektivni skupaj s terenskimi organizacijami SZDL, pa pripravljajo tudi večje in manjše izlete v planine ali k morju, največ izletov pa je predvidenih v kraje, ki spominjajo na velike dogodke iz časa NOB. Na izlete ob prvomajskih praznikih se prav tako pripravljajo tudi številni pionirski oddeli.

Velike priprave za praznovanje letošnjega 1. maja so prav tako v okrajnih centrih in delavskih mestih kot n. pr. v Trbovljah, Jesenicah, Mariboru in drugod.

Književnik Ciril Kosmač nagrajen za novelo »Pomladanski dan«

Komisija za nagrade Zvezne književnikov Jugoslavije je večeraj sklenila podeliti Veljku Petroviću za njegovo življenjsko delo nagrado 500.000 din. Člani komisije: Gustav Krklec, dr. Bratko Kreft, Tanasije Mladenović, Dimitar Mitrev in Boško Novaković so sklenili podeliti nagrado po 200.000 din Dobriši Cesaricu za zbirko pesmi »Razsvetljena pot« in Ranjku Marinkoviću za knjigo »Roke«, nagrade po 150 tisoč dinarjev Cirilu Kosmaču za novelo »Pomladni dan«, Mihajlu Laliću za roman »Zla pomlad«, Petru Segedinu za potopis »Na poti« in Mladenu Leskovcu za esejično znanstveno delo in sestavljanje »Antologije starejše srbske lirike«.

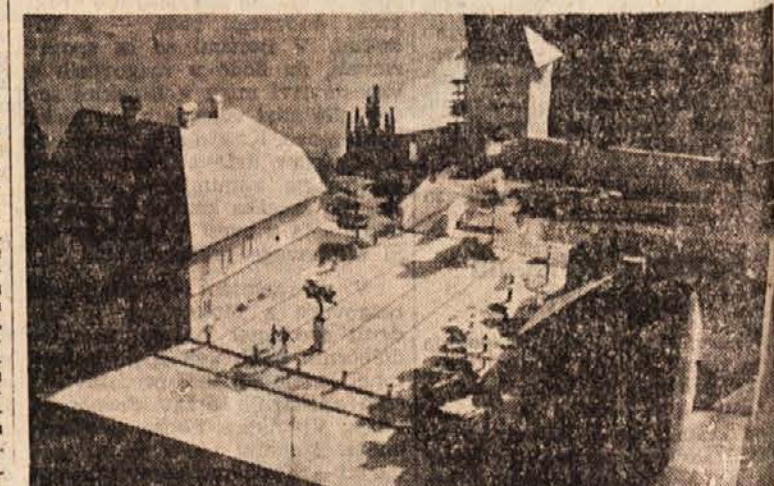
OBVEŠČEVALNI BIROJI za obrambo pred nesolidn mi podjetji

V zadnjem času so vse bolj pogosti primeri, da industrijska in trgovaška podjetja ne dobijo pravočasno plačila za blago, dobavljeno raznim maloprodajnim trgovskim podjetjem, kmetijskim združenjem in obrtnim podjetjem. — Ti primeri niso omejeni samo na zavlačevanje nakazil oziroma plačila, marveč se izterjevanje marsikdaj zatakne ob sporocilu, da je taka dokumentacija gospodarska organizacija prišla v plačilne težave in da je v pristojevoljni ali celo v prisilni likvidaciji. Ko dobijo upnik tako sporočilo, mora čakati več mesecev ali celo leto na uspeh delitve preostalega premoženja ob končni likvidaciji, kjer pa so dolgovci za dobavljeno blago po vrstnem redu izplačali šele na četrtem mestu (po dolgovih družbi, socialnemu zavarovanju, Narodni banki itd.) in ni več mnogo upanja, da bi tudi se togliko premoženje, da bi tudi blagovni upniki dobili izplačano svoje terjatve v celoti ali vsaj v večjem delu.

posameznih trgovskih ali obrtnih podjetij in kmetijskih združenj; zlasti o onih, ki ne gospodarijo dobro. Ti republiški in okrajni trgovski zbornice naj bi se zbirali podatki o poslovanju posameznih gospodarskih podjetij in ti podatki naj bi se zbirali v posebni pisarni (biroju) za informacije o gospodarskih organizacijah pri republiških trgovinskih zbornicah. Tudi podružnice Narodne banke in arbirtrage naj bi pomagale s svojimi obvestili glede poslovanja gospodarskih organizacij in tako bi se ti biroji povezali s podobnimi biroji v ostalih republikah in če je potrebno — zlasti za izvoznike — tudi s podobnimi informacijskimi organizacijami družov v svetu. Tako bi se ustvarila zanesljiva obveščevalna služba, s katero bi se dobavitelji ali ostali upniki obvarovali pred nadaljnjimi izgubami. To je potrebno tudi iz splošno državnih in druž-

benih interesov, kajti — kakor že zgoraj ugotovljeno — gre pri takem nereditnem gospodarjenju v izgubo največ družbenega premoženja. Seveda bi moralo biti tudi to obveščevanje premišljeno in previdno, kajti včasih bi mogli prav prenašljivi ukrepi proti kakemu dolžniku zaradi njegove trenutne nelikvidnosti ogroziti sicer dobro poslujoče podjetje.

Nedavna medmestna konferenca trgovinskih zbornic večjih mest v naši državi v Zagrebu je že sklenila ustanoviti take obveščevalne biroje. Gospodarske organizacije želno prikažejo izvršitve teh sklepov in priporočil, da bo obramba pred nesolidnimi gospodarskimi podjetji na ta način boljša in uspešnejša. Tudi našo Republiško trgovinsko zbornico pozivamo, da prične z delom v tej smeri, kajti vsak dan zamude lahko prinese našim dobaviteljem in upnikom novo škodo. Cv. A. K

V mnogih krajih bodo organizacije Zveze borcev odkrile spomenike padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja. Na sliki — osnutek za spomenik v Ribnici

II. sezonska gospodarska razstava na Bledu

Na Bledu bodo 30. aprila odprli 6-mesečno vsedržno razstavo industrijske in obrtne dejavnosti. Za to razstavo je med našimi, zlasti pa med srbskimi in hrvaškimi podjetji veliko zanimanja. Poslovni ljudje si namreč obetajo, da si bodo razstavljene predmete ogledale tudi tuje potovalne skupine, ki bodo med sezono obiskovale Bled. »Bled-commerce«, nekakšen informacijski in trgovski urad, bo dajal vse napotke glede cen in bo sklepanje pogodb možno na kraju samem. Do zdaj je svojo udeležbo na blejski sezonski razstavi, ki bo v gornjih prostorih Kazine »Park-hotela« in v dvorani Zdraviliškega doma, priglasilo okrog sto večjih in manjših jugoslovanskih podjetij kot n. pr. jeseniška železarna, železarna z Raven, TAM, »Plamen« iz Kroke, »Telekomunikacije«, Ljubljana, »Iskra« iz Kra-

nja, »3. maj« z Reke, »Flores« Ajdovščina itd. »Jugodromo« iz Srbije je poslalo na razstavo nekaj prekrasnih primerkov umetne obrti kot krožnikov, cigaretnih doz z narodno ornamentiko itd.

Razstavo urejajo znani slovenski arhitekti in arhitekti, ki posebej posebno skrb razstavljajo predmetov, kajti razstavišče bo dostopno gostom od znotraj in zunaj, s promenadne ploščadi vrh Kazine. N. Z.

Naše naročnike in bralce obveščamo,

da bo prvomajska številka »Ljudske pravice-Borbe« izšla jutri zjutraj!

»EKONOMSKA POLITIKA«

prinaša v svoji prvomajski številki naslednje članke:

Nezadržno
Zunanja trgovina v prvem trimesečju 1954
»Ali je potrebna nova tovarna silikatne opeke«
Sest let tovarne »Ivo Lola Ribar«
Da bi bile kazni učinkoviteje
Analiza poslovanja podjetij
Načela dobra — tehnika ne ustreza (položaj na tržišču kratkoročnih kreditov)
Brez nujne (pogled na regres v kmetijstvu)
Novi britanski buđet
Posojilo ZDA Evropski skupnosti premoga in jekla
Trgovina SZ z Egiptom
Izdatki za obrambo v deželah severnoatlantskega pakta.

Poleg tega prinaša list beležke in komentarje z naslovi: Jubilejna skupščina Društva ekonomistov Srbije, Ekonomski pouk in kmetijstvo na skupščini Društva ekonomistov Hrvatske, Nezadostno razpravljanje, Razvija se sodelovanje z Abesinijo, Dvojni škoda, Izkoriščeni prostori za spravljanje streliva in predori, Nestorovine moči v turizmu Srbije, Ali so potrebni i center i podjetja, Kakovost se cení, Sklad za pospeševanje zunanje trgovine, Kdo naj nadoknadi? Skupščina Društva ekonomistov BiH, Omejitve rokov za pritožbe, Novi gospodarski ukrepi.

V stalnih rubrikah Knjige in časopisi in Dopisi uredništvu so objavljeni razni članki, in sicer: Ali je pitanje svini donosno? O ustanavljanju skladišč za rabljene stroje. Komu je namenjena statistika naše zunanje trgovine, Obrtne gradbene zadruge, V Belišču proučujejo možnosti proizvodnje furfurola.

DANES PO SVETU

»Preverjene« informacije

Udomačila se je že praksa, da se v nekaterih časnikih kdaj pa kdaj pojavijo »preverjene« informacije o tržaskem oprasanju. Takšne nove »preverjene« informacije (»iz dobro obveščenih virov« seveda!) ti časniki potem uporabijo kot gradivo za svoje pisanje. Običajno so prav takšne nove »preverjene« informacije ugod v razne gonje, preračunane na zamotan je zadevo.

Ankari med jugoslovansko-turškimi razgovori o svojih poročilih vztrajno dokazovali, da Turčija nasprotuje sklenitvi te zveze. Trdili so, da Turčija nasprotuje tej zvezi zaradi neurejenega tržaska zveška oprasanja in zaradi »pravnih težav«, izvirajočih iz njenega sodelovanja v Atlantskem paktu. Dogodki pa so kmalu oorgli pisanje takšnih »dobro obveščenih« dopisnikov.

Značilno je, da dobivajo razne nove »preverjene« informacije potrdilo v Rimu in da grede iz Rima po svetu razni komentariji o povezavi balkanske zveze s tržaskim oprasanjem. Za osvetlitev naj citiramo poročilo rimskega dopisnika DPA, v katerem je rečeno:

»Pristojni krogi v Rimu potrjujejo vesti, da je turška vlada obljubila, da ne bo storila nobene konkretnega ukrepa, da bi se turško-grško-jugoslovanska zveza spremenila v dojaško zvezo, dokler ne bo urejeno tržasko oprasanje.

Nehrujeva pobuda

Čeprav so korejski problem vrtili v program ženevske konferencie Dred Indokino, vse kaže, da je glavna pozornost velikih partnerjev osredena drugje. Se več, problem Indokintske vojne bodo na prvem mestu in morda bodo vse konferencijske sili spoznale, da tega zaključka brže stovarna sproščeno nenavadno zlahka diplomatske dejavnosti v zadnjih dneh, ki je, pa naj bi prihajala iz New Yorka, Pekinga, Pariza, Moskve ali Londona, tako ali drugače po tiskala v ospredje polazja v jugovzhodni Aziji in Indokini.

vjetski in kitajski novinarji v Ženevi vztrajno širijo vesti, da bodo ministri teh dveh dežel sprožili predlog o prenehanju sovražnosti v Indokini. Francoski minister Bidault je apeliral na to, da bi s kratko konferenčnim bojev pri Dien Bien Fuju omogočili evakuacijo ranjenecv iz te trdnjave v severni Indokini.

Predsednik Nehru z zunanjim ministrom avstralske vlade

Med vsemi temi izjavami in predlogi o prenehanju sovražnosti v Indokini stopa v ospredje predlog Indokintske ministrskega predsednika Misel na prenehanje sovražnosti v Indokini je sama po sebi popularna in sprejemljiva kot splošno načelo, v katerem so izražene elementarne težnje velikkanske večine ljudi. Toda samočasno prenehanje sovražnosti ne bi uredilo problema v celoti, niti prineslo dolgotrajne rešitve, če ne bi hkrati sledili še drugi sklopi, da bi vsaj večino Indokintske vojne, ki so sprožili Indokintske spopad.

Tipanje okrog Dien Bien Fuja

Hanoj, 28. aprila (AFP). Predstavnik francoskega poveljstva v Indokini je izjavil, da so Ho Si Minhove enote v zadnjih 24 urah izgajale hud pritisk zahodno in severozahodno od glavnega obrambnega središča Dien Bien Fuja ter na postojanko »Isabella«, ki leži osamljen 5 km južno od Dien Bien Fuja.

Kaže, da Vietnamci skušajo najti šibko obrambno točko zahodno in severozahodno od utrbe, da bi izvedli splošen napad. Ho Si Minhove patrolje si že dva dni zama prizadevajo, da bi prodrali v postojanke, ki dominirajo nad letališčem.

Francosko-vietnamska deklaracija

Pariz, 28. aprila. (AFP). Danes popoldne ob 15.10 je bila podpisana skupna francosko-vietnamska deklaracija. V deklaraciji je poudarjeno, da so se sporazumeli, da bodo medsebojne odnose rešili na temelju popolne neodvisnosti in enakopravnosti osnovi znotraj francoske unije. V ta namen so sklenili dve temeljni pogodbi. Prva se nanaša na popolno neodvisnost Vietnama, z drugo pa bi potrdili francosko-vietnamsko združenje v Francoski uniji, ki bi temeljila na enakopravnosti.

Ameriški prostovoljci za Indokino

New York, 28. apr. (Tanjug). Neka ameriška zasebna agencija zbira civilne pilote kot prostovoljce za Indokino. Doslej se je prijavilo že okrog 1500 letalcev. Piloti morajo privoliti, da bodo vožili ameriška letala, ki so jih poslali Franciji kot pomoč za vojskovanje v Indokini. Njihova plača bo znašala okrog 25.000 dolarjev letno. Ta agencija je objavila, da lahko spravi v tek vsaj tednu dni precej izvežbano letalstvo.

Tipanje okrog Dien Bien Fuja

Francosko-vietnamska deklaracija

Ameriški prostovoljci za Indokino

Seja Varnostnega sveta preložena

Zračni most za Indokino

Seja Varnostnega sveta preložena

Zračni most za Indokino

Načrti s posojilom za skupnost premoaga in jekla

Upoštevanje britanskega mnenja

Britanskega vojaka so vrnili

ZACETEK V ŽENEVI

PISMO IZ KAIRA

Ukrepi proti bivšim politikom in korumpiranemu tisku

Nedavne delavske demonstracije so izpodbudile Revolucionarni svet k odločnosti

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) bil tudi prepovedan sleherni dostop na to mesto, kjer imajo oficirji milice svoj klub. Zdjaj je park spet odprt in po njegovih drevedih se sprehajajo Arabci v svojih narodnih nošah, na zeleni travici pa se igrajo otroci. Da pa razmere v deželi še zmeraj niso take, kakršne bi morale biti, kažejo mnogi »jaski šotori« v parku in vojaške patrolje, ki hodijo ponoči po njem.

Te dni je sledil epilog nedavnih dogodkov, ki so pretresti Egipt, ali morda bolj rečeno, ki so bili uvod v novo dogajanje. Nove dogodke vsi napeto pričakujejo in za zdaj še ne moremo reči, kakšni bodo. Revolucionarni svet je sprejel dva pomembna sklepa. S prvim je odstranil iz političnega življenja 38 bivših politikov, z drugim pa se je začelo čiščenje tiska.

Seja italijanske vlade

Seja italijanske vlade

Seja italijanske vlade

Značilno je, da so ukrepi proti bivšim politikom zajeli prvake najvažnejših političnih strank: Valdistične, Liberarno-konstitucionistične in Saadistične. V političnih krogih je vzbudilo pozornost, da sklep Revolucionarnega sveta ni zajel Nacionalistične stranke in torej tudi ne Hafeza Ra-gadana, ki je med nedavnimi dogodki podpiral Gamala Abdela Naserja in se zavzemal za nadaljnje delovanje Revolucionarnega sveta in za to, da i bivšim političnim strankam ne dovolijo delovati. To doslej največje čiščenje v vrstah političnih strank ki za deset let neposredno onemogoča sleherni sodelovanje v političnem življenju dežele glavnim politikom iz časov Farukovega vladanja, je vsekakor uvod v takšen razvoj dežele, ki bo za daljše obdobje članom Revolucionarnega sveta omogočil vodilni položaj.

Med Nagibovo boleznijo so proti njegovi volji odstranili tajnika za tisk pri predsedniku republike kapetana Riada Samija in upokojili njegovega osebnega zdravnika, pravni svetovalec predsednika republike Soliman Hafez pa je odstopil. Najnovejši ukrep Revolucionarnega sveta je zadel tudi predsednika Državnega sveta Abdela Raza el Sanhurija. Odstranitev teh dostojanstvenikov, ki so bili najbližji N eibovi sodelavci, razlagajo politični opazovalci z željo članov Revolucionarnega sveta, da bi opustili prakso negativnega vplivanja slabih svetovalcev, prek njih pa tudi bivših političnih strank na generala Nagiba.

Kako daleč bodo ti ukrepi omogočili zboljšanje nadaljnjega sodelovanja z Nagibom ali pa povzročili dokončen prelom oficirjev z generalova osebnostjo, bo pokazal nadaljni razvoj. Lahko pa ugotovimo, da so člani Revolucionarnega sveta dokazali, da so bolj energični kakor kdajkoli ne le nasproti bivšim politikom, marveč tudi nasproti Nagibu, ki so ga skušale bivše stranke izkoristiti za svojo zastavo. Kmalu se bo pokazalo, ali ni vse to tudi tiha odstranitev Nagiba.

Te dni so razpustili Novinarsko društvo in objavili imena 23 uglednih novinarjev, ki so podpisali priznanice »a denar iz tajnih skladov. Objavili so tudi seznam 15 časnikov, živčnih od teh skladov, ki jih je delil Farukov tajnik za tisk ali pa predsednik vlade določene stranke na kmalu. Čeprav je bil razpust novinarskih društev v mnogih deželah čisto reakcionaren ukrep, to zdaj za Egipt ne velja, ker je bila ta organizacija dejansko instrument lastnikov časnikov, ki so lahko bili s svojimi glavnimi uredniki po statutu edini izvoljeni v upravo. Zato je bila že leta 1947 na kongresu novinarjev v Pragi zavržena prošnja egiptovskega društva za sprejem v članstvo.

Nova zarota v Egiptu

Kairo, 28. aprila (AFP) Sestanek Revolucionarnega sveta, ki se je začel sinoči v Glavni štabi, oboroženih sil v kairskem predmestju Kubehu, se je zavlekel do šestih jutraj. Med sestankom so močne policijske stranke in vojaške enote varovale poslopje Glavnega štaba.

Na sestanku so med drugim obravnavali zaroto, ki so jo odkrili med konjeniški častniki. Dvanajst častnikov so aretirali, češ da so vzdrževali zveze z krogi, ki s sovražni Revolucionarnemu svetu.

Major Saker je v imenu predsednika vlade Abdela Naserja objavil, da s aretirali dvanajst konjeniških častnikov in 40 civilistov v trenutku, ko s imeli sestane in pripravljali nered v deželi ob 1. maju. Major Saker je obdolžil častnike, da so pripravljali nered v sporazumu z »združeno fronto«, v kateri so »svadisti, socialisti in komuniste

»Preverjene« informacije

Zacetek v Ženevi

Ustanovljena je Zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo

Povečanje proizvodnje v kmetijstvu in gozdarstvu

Ljubljana, 28. aprila

V doorani kina »Komune« v Ljubljani se je danes zbralo približno 300 zastopnikov državnih posestev, okrajnih združenih zvez, gozdnih uprav in drugih trgovskih ter industrijskih podjetij, ustanov, zavodov in šol, katerih dejavnost je povezana s kmetijstvom, da ustanovijo Zbornico za kmetijstvo in gozdarstvo Slovenije. Ustanovnemu občnemu zboru so prisostvovali tudi podpredsednik Izvršnega sveta Slovenije dr. Marijan Breclj, predsednik Glavne združne zveze Slovenije Viktor Abelj, predsednik Komitije za kmečka vprašanja pri Glavnem odboru SZDL Slovenije Janez Hribar in drugi.

Dr. Marijan Breclj, ki je zbor pozdravil v imenu Izvršnega sveta Slovenije, je poudaril pomen Zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo, ki bo važen činitelj v gospodarskem in ekonomskem življenju Slovenije. Zlasti z decentralizacijo oblasti, ko ni več Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo, se je pokazala potreba po taki organizaciji. Najvažnejša naloga Zbornice naj bi bila v tem, da pomaga povečati proizvodnjo v kmetijstvu in gozdarstvu. Zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo Slovenije bo tisti organ, ki bo celotno gospodarsko organizacijo republike izpopolnil v smislu novega sistema.

V govoru o nalogah novoustanovljene Zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo, ki ga je imel Andrej Peterlin, je bilo prav tako

poudarjeno, da bo morala Zbornica vsklajevati vse koristne predloge in izkušnje za napredek kmetijstva in gozdarstva pri nas. Kmetijstvo bo močno zastopano v Zbornici, saj je v združene zveze vključeno nad 100.000 kmečkih gospodarstev (nad 75%). Kmetijstvo, ki je prav zaradi razdrobljenosti na mala posestva hudo zastopano v agrotehnikah, ima še veliko neizkoriščenih možnosti. Potrebno bo n. pr. obnoviti tisoče hektarov sadovnjakov in vinogradov, ki sedaj zaradi zastarelosti dajejo obdelovalcem premajhne pridelke. Hkrati pa bo treba gojiti sadne in trsne sadike. Veliko škodo trpijo naši kmetje (in z njimi naravno celotna skupnost) tudi zaradi zanemarjenosti živinoreje. Preurejanja in izboljšanja so potrebni obširni zara-

ščeni pašniki, močvirni travniki itd., kar bo dalo boljše krmno za živino in omogočilo boljše mlečnost in vzrejo.

Velike naloge bo imela Zbornica tudi v gozdarstvu. Pogozdovanja so potrebne velike goščave, ponekod kmetje uničujejo gozdove zaradi stelje in podobno, s čimer se v nekaterih okrajih še niso začeli ukvarjati. Prav tako je bilo govora na ustanovnem zboru o lesni industriji, zlasti pa o industriji poljedelskih oziroma kmetijskih potrebščin.

Ustanovitelji Zbornice so danes izvolili svoj upravni in nadzorni odbor, kakor tudi častno razsodišče, ki bo v bodoče, kot organ Zbornice vsklajevalo in urejevalo morebitne nepravilne pojave in težnje posameznih članov.

K. M.

Delavci in uslužbeni Železniškega Elektro podjetja v Ljubljani, ki imajo po vsej Sloveniji svoje obrate in delovišča, v živahnem razgovoru pred voliščem, kjer so pred nekaj dnevi izvolili 25 članov, med njimi dve ženski in mladince v prvi delavski svet

RAZPRAVA PROTI VOJNEMU ZLOČINCU ALOJZJU PERNETU

Njegovih zločinov ljudje še niso pozabili

Ljubljana, 28. aprila. Danes se je pred senatom okrožnega sodišča v Ljubljani, ki mu je predsedoval Jože Pernus, zagovarjal Alojz Perne iz Povelj pri Kranju, ki je v minulih vojni služil v okupatorskih oboroženih enotah. Obtožnica mu očita, da je 23. IV. 1944 dezertiral iz NOV in se priključil oboroženim skupini Gestapa, tako imenovanim »razizgancem« v Kranju. Perne je sodeloval tudi pri mnogih akcijah proti partizanom kot n. pr. v akciji na vas Gozd 13. VII. 1944, ko je bila požgana domačija kmeta Zaplotnika in njegova družina odpeljana v internacijo. Udeležil se je tudi akcije na bunker v Udenborštu 31. VIII. 1944, pri čemer je padel partizan Peter Zupan, Franc Križaj pa je bil ranjen. Jeseni 1944 je bil spet v akciji na vas Gozd, pri čemer je bil hudo ranjen komandant drugega bataljona kokrškega odreda, Zbetov Slavko-Karlo iz Kovirja, ki se je nato sam ustrelil, da ne bi padel v sovražnikove roke.

Obtožnica Alojziju Pernetu nato očita še ta-le kaznivá dejanja: da je junija 1944 na postojanki v Kranju skupaj z nekim Anonom zasliševal Jožefa Draksterja in ga med zasliševanjem tolkel po obrazu; da je septembra 1944 v isti postojanki pretepal z gumijevko Janeza Sajovca; da je ob ustanovitvi gorenskega domobranstva organiziral po vsej Gorenjski postojanke in koordiniral delo med njimi; da je sodeloval 6. II. 1945 pri oboroženih akcijah na Babni vrh pri Trsteniku, kjer so bili v hiši gospodarja Križarja ujeti štirje partizani in je bil aretiran Andrej Križar; da je med zasliševanjem pretepel ujetega partizana Antona Erzana s italijansko avtomatsko puško in ga dal na postojanko v Strazišču pri Kranju med zasliševanjem ponovno pretepal itd.

Na vprašanja predsednika sodišča je Perne odgovarjal vselej odklonilno. Zanikal je očitana mu kaznivá dejanja in zatrjeval, da je tudi kot šef propagandnega oddelka pri Centru gorenskega domobranstva imel le podrejeno vlogo. Glede udeležbe pri akcijah je zanikal, da bi jih vodil in je zatrjeval, da na primer v vasi Gozd nikdar v svojem življenju ni bil in da tudi poti do te vasi ni poznal. Ko mu je sodnik dokazal, da je imel pri vasi Gozd gozdno parcelo, je to priznal, vendar pa še zmeraj zanikal, da v vasi nikdar ni bil. Stevilne priče kot n. pr. Viktor Zaplotnik, ki so ga gestapovci in belogardiisti v prijliki napadli na vas zajeli in jim je usel, mu je v obraz zabrusil, da laže. Obtožence je kljub temu ostal zakrknjen. Tudi potem ni hotel ničesar priznati, ko mu je priča Viktor Zaplotnik v klemen gorenskem narečju dejal: »Ne lomi ga, Perne, ne zanikaj, da se poznava, saj smo skupaj »slumpali«. Tudi priča Mali Tilka ga je krepko postavila na laž. Ko je zanikal, da bi bil kdajkoli v njihovi hiši, mu je dejala: »Ne lažite, saj ste delali pri nas preskavo in, ste še moji 15-letno sestrico odgnali.«

Najzanimivejša priča je bil Alojz Krek, eden izmed vodilnih domobranskih ljudi, ki so na Gorenjskem pridobivali prebivalstvo za službo okupatorju. Alojziju Krecku je prestajal kazen za svoja kaznivá dejanja med okupacijo, je izpovedal, da je bil obtožen Perne v resnici šef propagandnega oddelka gorenskega domobranstva in da je med drugim tudi izdal okrožnice propagandistom po belogardističnih postojankah.

Na vprašanje javnega tožilca, če je prihajal v Ljubljano, da bi se sestel z belogardističnimi voditelji, je sprva odgovoril, da ne, potem pa je moral pod težo dokazov priznati, da je bil enkrat celo na večerji pri poveljniku domobrancev, Rupniku. Ker je na dopoldanski razpravi vztrajal, da je član Centra opravil le nekakšno kurirsko-propagandno službo med Kranjem in Ljubljano, mu je tožilce dejal: »Kot navadnega kurirja vas poveljnik domobrancev gotovo ni sprejel.«

Ostale priče, ki so komaj zadrževale svoj gnev, so dokazovale, da je obtoženec v resnici sodeloval pri vseh očitanih mu kaznivih dejanjih. Razprava se bo jutri nadaljevala. Na vrsti je še zaslišanje nekaterih prič in soodencev z obtožencem.

N. Z.

Kemična industrija Slovenije proizvaja MNOGO NOVIH IZDELKOV

V zadnjem letu so mnoga podjetja kemične industrije v Sloveniji uvedla proizvodnjo številnih novih izdelkov, razen tega pa nekatera podjetja smotrnejše izrabljajo surovine.

Kemična tovarna v Ljubljani pri Celju je uvedla serijsko proizvodnjo sanitarnih keramičnih izdelkov, obložitvenih ploščic, bele gospodinjske keramike in raznih utensilij. Hrastniška steklarna, ki je pred 8 leti izdelovala okrog

1.500 proizvodov, jih izdeluje zdaj že okrog 5.300. Prav tako je povečala izbiro svojih izdelkov. Steklarna v Rogški Slatini, ki s svojo proizvodnjo povečuje izvoz. Tovarna »Pinus« v Račah je uspešno proizvodnja škropiva proti kapanju in drugim insektom. Tovarna celuloze v Goričanah je pričela izdelovati celulozo iz topole, s čimer prihrani letno okrog 8.000 m³ lesa iglavcev.

Večina podjetij kemične in papirne industrije računa s tem, da bo že letos znatno povečala proizvodnjo in izbiro izdelkov. Celulozna tovarna v Goričanah namerava z mehanizacijo povečati proizvodnjo za tretjino. Tovarna celuloze v Vidmu pa hoče z uvedbo nove brusilnice za približno 100% povečati proizvodnjo lesovine. V papirnici na Sladkem vrhu bodo uredili novo hollandsko dvorano in kotlovnico. Papirnica Količevca pa namerava proizvajati več lepence. V hrastniški kemični tovarni računajo s povečanjem zmogljivosti ter s proizvajanjem fosforne kisline ter kalcijevega fosfata. Kemična tovarna v Podnartu namerava povečati proizvodnjo galvanotehničnih preparatov. V tovarni dušika v Rušah računajo s tem, da bodo proizvajali več elektrokondenzatorjev. Tovarna organskih barvil v Celju povečuje izbiro organskih barvil. Poizkusno bo letos začela obratovati tudi nova tovarna peksida »Belinka« blizu Ljubljane.

M. Z.

Posvetovanje prosvetnih delavcev celjskega in šoštanjkega okraja

Celje, 28. aprila. Približno 300 profesorjev in učiteljev vseh šol iz Celja, celjskega in šoštanjkega okraja se je danes sestalo v dvorani starega gledališča v Celju. Na konferenci so razpravljali o reformi šolstva in o družbenem upravljanju v šolah. Uvodoma je tovariš Vlado Majhen, sekretar MK ZKS Maribor, govoril o enotnosti reforme in o družbenem upravljanju v šolah kot o družbenem vprašanju, ki ga je možno pravilno rešiti samo s sodelovanjem kar največjega števila ljudi. V razpravi so številni prosvetni delavci iz obeh okrajev povedali koristne ugotovitve in s primeri podkrepili nujnost reforme šolskega sistema.

Na konferenci sta bila tudi tov. Franc Simonič in tov. Olga Vrabčič, oba zvezna ljudska poslanca.

F. K.

Daleč naokrog same gorice, sami vinogradi. — Zemlja na bregovih sveže prekopana, svetlorjava in svetlikajoča se kakor velkanska, široko odprta dlan. Na robu najvišje gorice čepe nizke hiše in starinska, gradiču podobna stavba. To je upravno poslopje vinogradniškega gospodarstva Železne dveri, ki obsega 230 ha vinogradov.

V veži upravnega poslopja je bilo vse tiho, da so koraki votlo odmevali med debelimi stenami. Na oglasni deski je visel zapisnik o zasedanju delavskega sveta — Železne dveri namreč niso več zadruga, ampak državno posestvo. Ko sem zapisnik površno prebral, je vzbudila mojo pozornost pesem, napisana nad železnimi vrati, ki zapirajo klet. Nisem si zapomnil njenih stihov; vem le toliko, da poje o vinskem pridelku, ki mu je »pomladni vetrič božal cvet in žar jesenski ga je spremljal v klete.«

Na precej strm bregu, nedaleč od upravnega poslopja, so se potili kopači. Težke motike so se dvigale v zrak in trdo padale v pušto travnišče. Zemlja je mehka, brez kamenja, toda vinograd sega tja do vrha gorice. Zdelo se mi je, da slišim pokanje sklepov in drget mišic — in sem pozabil na lepo pesem o pomladnem vetriču in jesenskem žaru.

TO DELO NI PESEM

»Težka je zemlja, ki jo obdelujemo, in strm je breg, po katerem nosimo bremena.«

Težka je zemlja, strm je breg

ZAPISKI IZ LJUTOMERSKIH GORIC

Delavec, s katerim sem začel pogovor, je bil možakar srednjih let. Ko je izgovoril besede o strm bregu, je pokazal s prstom v dolino, katere dno je pokrito z drevjem in grmičevjem.

»Vidite, tam doli je voda, s katero škropimo v vročih poletjih trte. Zgodaj zjutraj hitimo v dolino in se vračamo s težkimi torovi. Imamo sicer cisterne, ki pa nam ne zadoščajo. Ko bi imeli, vodovod! Odkar živimo, nas spremlja ta želja.«

Pristopil sem k skupini kopačev — in spet se je začel sukati pogovor okrog vode in težkih bremen. »Ne samo vodo, tudi gnoj moramo nositi po teh bregovih, če hočemo, da bo zemlja rodila. Trdo je naše delo. Stroj nam pomaga le pri rigoljanju, sicer pa je še vedno naše glavno orodje motika. Brez motike in žuljavih rok bi gorice slabo rodile.«

»Toda naše delo se ne konča z okopavanjem. Škropljenjem in trgatvijo. Trta se postara in opeša kakor človek — in kaj bi bilo, če bi pustili, da vinogradi izumro! Treba jih je obnavljati. V zadnjih letih smo jih obnovili okrog 40 hektarov. Imamo lastno silnico, ki smo jo zgradili po osvoboditvi.«

»Naše delo je težko, toda če pomislimo na stare čase... pa kdo bi o tem govoril!«

MED STARIM IN NOVIM SVETOM

Kdo bi o tem govoril — predolga bi bila povest!

V zemljiški knjigi v Ljutomeru je zapisano, da so bili nekdo lastniki najlepših vinogradov v ljutomerskih gorih samostani

in gospodje z nemškimi imeni. (To pravzaprav ni bilo »nekoč«, ampak do nedavnega — do osvoboditve.) Rejeni benediktinci v Admontu so od leta 1300 pili vino iz Železnih dveri — za ljudi, ki so vino pridelovali, pa je bila dobra skorja kruha, namočena v litru šmarnice. Mnogi viničarji lastnika posestva skoraj niso poznali, ker je prišel le enkrat na leto, da se je sprehodil po gospodarstvu in pobral dobiček.

Ko sem govoril o teh stvareh z dvema vinogradnikoma, se je mlajši zamišljeno zagledal v daljavo in dejal: »Zdaj ni več gospode, ne domače ne tuje; lansko leto pa je odklenkalo še zadnjim izkoriščevalcem in viničarji so postali svobodni. Toda sledov preteklosti ni mogoče tako hitro odpraviti, kakor bi si kdo mislil. Mnogo je kmečkih magnatov, ki se nikakor ne morejo sprijazniti z novim stanjem; mnogo pa je tudi bivših viničarjev, ki se še vedno boje bivših gospodarjev in kar ne morejo verjeti, da bodo ostali svobodni.«

»Bil sem član komisije za izvajanje viničarskega zakona, pa sem nekega dne dobil pismo, v katerem mi je nekdo izmed mag-

natov zagrozil, da mi bo že pretepal čreva. Zgodilo se je tudi, da smo našli trte v razlaščenem vinogradu porezane na smrt! Ko pa smo začeli razlaščenemu zemljo obdelovati, so nekateri bivši lastniki vpili za nami: »Pustite to zemljo, naša je, mi jo bomo obdelali. In če jo boste obdelali, če jo boste prekopal, jo bomo mi še enkrat prekopal za vami.«

»Naše gospodarstvo je lani doseglo okrog 60 viničarjev, ki so zdaj člani našega kolektiva in dobivajo mesečno plačo. Nekateri izmed njih so se tako ustrašili groženj bivših gospodarjev, da so na sodišču krivo pričali: da niso bili viničarji, ampak najemniki. Sodišče pa je resnico kljub temu dognalo. Poznam viničarja, ki je najprej trdil, da je bil najemnik, potem pa — ko je šlo za priznanje delovne dobe — je trdil, da je bil viničar.«

»Pa tudi sicer so vplivi preteklosti pri nas še zelo močni. Glejte, imamo dom igre in dela, ki pa prihaja vanj komaj kakšnih 20 otrok. Naši ljudje imajo precej otrok, pa jih mnogi med delom rajši zapro, kakor da bi jih poslali v dom. Zakaj? Zato, ker se niso še znebili starokopitnosti. Običajno se izgovarjajo: — Tudi mi nismo hodili v dom igre in dela, pa smo kljub temu zrasli. — Vidite, pot iz starega v novo je precej trda.«

Pot iz starega v novo... Res, raskava je ta pot in polna sence temne preteklosti. Toda takle pogovor te vendarle prepriča, da novo zmaguje in staro umira. Tudi tukaj, v gorih, v teh nizkih kočah, ki so stoletja živorarile v strahu pred bogom in gospodarjem!

NAŠIM MLADIM BRALCEM

Pripovedka o prvomajski noči

Tudi rožice lahko govore... z barvo in vonjem. Toda te govorice ne razume vsak, razumejo jo največkrat samo otroci. Zdaj pa poslušajte, kaj sem zvedel od punčke Ivanke, ki je prisluškovala pomenku nageljnove cvetov.

Bilo je proti večeru, na dan pred prvim majem. Ivanka je sedela na vrtičku pred hišo. Starši so se bili zakasnil v mestu in tu jih bo počakala. Nočilo se je, na nebu so se prižigale zvezde. Ulica je stranska, mirna, zelenju le kdaj pa kdaj zmoti

tišino nagli korak mimoidočega. Kdaj pa kdaj zašume veje. Od daleč je zapihal veter in prinesel s seboj z daljnih livad pomladni vonj. Čisto blizu nekje v grmu pa je zapel slavček, zavrgolal je svojo pesem, ko da pretresa biserna zrna.

Punčka je sklonila glavo. Njene misli blodijo. Komaj se premaguje, da je ne premeta spanec, lepota noči jo je vso omamila. Iznenada začuti znani sladki vonj, še nikoli ga ni tako močno čutila. Zaspalo se ozre in začudi. Razcevelj nasadi nageljnove žebice so začeli na nasade, od koder je slišala šepet, in tegaj je zagledala, kako je izpod starega grmčka, malone že suhega, pokukal en sam samcati cvet — okrog njega pa se je razcvetal cel gozd mladih nageljnove žebice, posajenih minule jeseni.

bie so začeli v temi ko ogenj, njihova barva je temnordeča, prav kakor kri.

Toda kaj je to? ... Vonj se nekako spreminja v šepet, prvi hip komaj slišen, potem pa čedalje glasnejši in razločnejši. Ivanka se je sklonila pogledujoč izpod čela na nasade, od koder je slišala šepet, in tegaj je zagledala, kako je izpod starega grmčka, malone že suhega, pokukal en sam samcati cvet — okrog njega pa se je razcvetal cel gozd mladih nageljnove žebice, posajenih minule jeseni.

sprevoda ležalo na tleh, še zmeraj okrašenih z rdečimi cvetovi in človek in cvet sta bila prepojena s tistim gostim rdečilom, ki mu pravimo »kri«.

Vidite, otroci, moja pravljica se bliža koncu. Odtlej sta človek in cvet na prvi maj še čisto premešala svoje jasne barve. Zato je ta dan postal tudi naš največji praznik, ne samo njihov. Na koncu pa pravljica še pripoveduje, da so ljudje v sprevodu najbolj vzklikali dve besedi: »Kruh in svoboda!« Naši dedje so dolgo tuhtali, kaj pomenita ti dve besedi, ker jih v jeziku rožic ni. Naposled so dognali, da je ljudem svoboda isto, kar je nam sonce, kruh pa jim je tisto, kar je nam zemlja, prepojena z vlagom.

In tu je pravljice konec. Šepetanje je utihnilo, šele čez nekaj trenutkov se je oglasil osamljeni cvet:

»Zdaj boste lahko razumeli, zakaj so si ljudje prvega maja okrasili prsi z rdečimi nageljni. Tako so hoteli izpričati, da bodo dali tudi svojo kri za tisti dve največji dobrini, ki so jim ju drugi iztrgali: za kruh in svobodo.«

Zdrznila se je Ivanka, odprla oči in se začudeno ozrla. Zrak je bil čedalje bolj nasičen s sladkim vonjem. Cvetovi rdečih nageljnove žbice so žareli v temi ko iskre... Z ulice pa je zashlala znane glasove: roditelja sta se vračala domov.

Ivanka se je ozrla na razevele nageljnove žbice in zašepetala:

»Zdaj bodo tudi ti cvetovi prisegli k meni in pripovedovala jim bom vašo čudovito pravljico.«

Josip Pavičič

Kmalu bova znosila ves pesek

NA PARADI

Ob strani stoji ves majhen in tih in gleda povorko mož stotih, tisočih.

Mož stotih in tisočih korakajo vrste in gleda deček korake čvrste.

Korake čvrste in roke močne, nad njimi vijo se zastave mogočne.

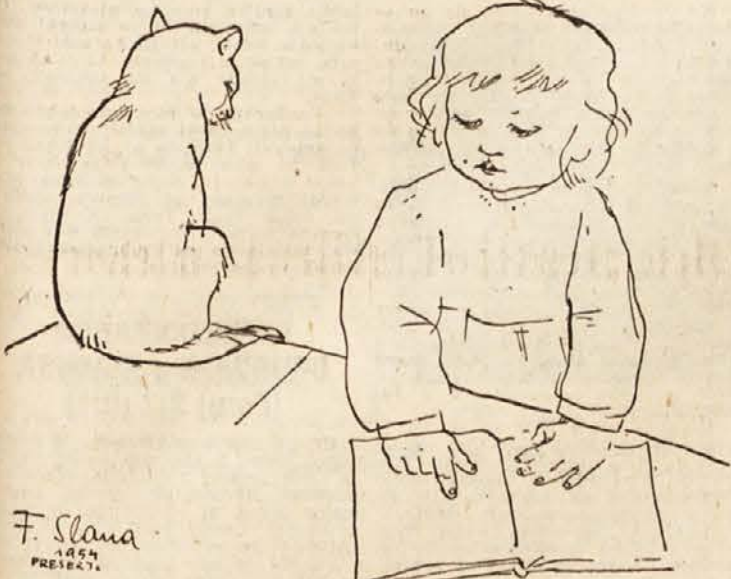
Zastave mogočne, svobodno nebo, ponosno, vzravnano vrste gredo.

In vrste gredo, a deček stoji. Majhne roke ima, v njih ni moči.

V njih ni še moči za delo dovolj. A rasel bo deček in rasel vse bolj.

In rasel vse bolj, bo rasel v moža, potem pa, potem, bo delal za dva.

A. Rijavec

F. Slana

Ob knjigi sva ponavadi sprti

Naš praznik

Danes poštarja ne bo s pismom sem od vrta, trgovina bo zaprta in tovarne bodo stale, sole prazne so ostale. Zdaj ne vozijo tramvaji, zdaj ne slikajo slikarji, in krojač zdaj ne kroji, v kotlu ruda ne kipi, a nedelja ni.

Danes, kot je že navada, v mestu bo parada, pa priprava je velika, vse se pere, vse se lika, praznično perilo belo, da obleko bo sprejelo.

Danes v našem kraju vsi pojo o maju, danes v našem kraju srečo vsi poznajo.

D. Lukič

Čemu so ti rogovi?

Nekega dne se je tiger sprehajal ob vznožju hriba in zagledal mladega jelena, ki se je pasel. Jelen je otrpnil od strahu, ko je opazil strašno zver. Uvidel je, da zbežati ne more, zbral je ves svoj pogum in sklenil tigra prevariti. Spoznal je, da prav ta tiger še nikoli ni videl živega jelena, saj bi drugače že skočil nadenj. Zato se je delal, kot bi ga ne videl, in mulil je travo, kolikor je mogel brezskrbno.

Tiger se je začudil. Kako vendar to, da tale neznan zver ne zbeži? Prišel je bliže ter vprašal: »Povej mi, ljubeznivi brat, čemu so ti rogovi?«

Jelen se je nasmehnil in odgovoril:

»No, pač zato, da z njimi vsakega tigra raztrgam.«

»Aha!« se je tigru zataknilo v grlu. »Pa še to bi rad vedel, odkod imaš toliko marog po hrbtu in bokih?«

»Po vsakem tigru, ki ga požrem, se pokaže nova bela maroga. Zdaj, vidiš, jih je toliko, da se jih nisi prešteli več ne da.«

Po teh besedah se je tiger močno prestrašil in zbežal.

Na cesti je srečal lisico ter ji potožil svoj strah. A zvitorepka se mu je smejala, da ji je trebušček poskakoval, in mu posmehljivo dejala:

»Ej, ti ubogi junak, kako grdo se je jelenček poigraval s teboj — hi-hi-hi!«

Toda tiger ji ni zaupal in ni se nehal trestiti od velikega strahu.

»No, če se že tako zelo bojiš,« je jezikal lisica, »pa pusti, da ti zlezem na hrbet in skupaj pohitiva k tistemu jelenčku. Tako polzeva, kako je s stvarjo.«

Ko ju je jelen zagledal, je takoj spoznal, da ga je lisica izdala. Kako naj se reši zdaj?

Obrnil se je k njima ter zaklical:

»Hvala ti, dobra mala sestra lisička. Včeraj si mi obetala prignati tolstega tigra za obed in zdaj vidim, da nisi snedla obljube. Tale bo res dobro kosilo zame.«

Tiger je to slišal in zbežal. Bežal je in bežal — no, seveda — z ubogo lisico med zobmi.

Toda že naslednji dan se je deček ponudil, da gre pomagat orati.

»Kaj boš ti, ko si tako majhen,« se je branil gospodar.

»Bom že, boš videl!« je prosil Palček. In izprosil je.

Sli so na polje. Palček je zlez volu v uho in začel poganjati. Delo je šlo imenitno od rok.

Pa pride mimo berač. Ko zasliši gonjača, ga začne iskati in vpraša kmeta:

»Kje pa imaš gonjača? Slišim ga, toda ga ne vidim!«

V davnih časih so v tem našem kraju — a natanko znano kdaj in kje — prišli ljudje na prvi maj na ulico in se uvrstili v sprevod. Njihove prsi so bile okrašene s cvetovi rdeče nageljnove žbice. Ti ljudje so bili mršavi, izčrpani. Hrapavih rok in žuljavih dlani, toda v očeh jim je žarel mladostni ogenj. Sprevod se je napotil proti središču mesta. Ra.legalo se je vzklikanje. Vsak je vzklikal nekakšne besede, ki so nam cvetovom nerazumljive in neznane. Na nekem križišču ulice pa so navalili iz zasede na sprevod drugi ljudje, bini so dobri rejni brez žuljev na dlaneh, plamen v njihovih očeh pa ni bil mladosten, človeški, marveč zverinski.

Vnel se je boj, iz teles mršavih ljudi je v potokih pritekla rdeča barva, in ko je metež prenehala, je kakih deset ljudi iz

je bil v partizanih, in toliko znancev ima, da se bomo menda ustavili kar pri vsaki hiši.«

»To bo lepo, kajne, Marko. Tudi jaz bi šel na tak izlet.«

»Z nami pojdi,« ga je brž povabil Marko.

Pa sta bila dogovorjena.

»Kresovi bodo goreli po gorah in vrhovih in njihov zar bo odseval po grebrih planin daleč tja proti Gorenjski. Pelj bomo in se veselili ob pojemajočem ognju še dolgo v temno noč.«

Ze zdaj smo nanosili dračja in ga zložili v visok kup. In še smo pripravili drva, da jih bomo dolagali, ko bo prvi ogenj zrušil naš kres na gorečo grmado. Pridite k nam, lepo bo in veselo. Pridite, po veselite se z nami. Tu, pred nami je praznik, praznik vseh delovnih ljudi. Določajte ga z nami ob kresu in zapojte z nami!»

V Dražgoše, v partizanske Dražgoše. Oče pravi, da je tam tako lepo. Po tistih krajih je hodil, ko

PALČEK GRE DOMOV

»Kar volu v uho poglej, notri sedi,« je odgovoril kmet.

To je bilo beraču tako všeč, da je zaposil gospodarja, naj mu proda Palčka. Sklenila sta kupčijo in berač vtakne Palčka v malho. Nato gre dalje svojo pot.

V malhi je bilo temno in Palčku nič kaj všeč. Začel je tipati in otipal je pipec. Vzame ga in začne z njim parati malho. Paral je, da se je ves spotil. Slednjice jo je razparal in skočil iz malhe. Berač ni ničesar opazil in je šel naprej.

Palček, utrujen od dela, leže v mah in zaspi. Tedaj pridejo razbojniki. Eden se je hotel ravno vnesti v mah, kjer je ležal Palček. Ta se zbudi in začne vpiti na ves glas. Razbojniki so se prestrašili. Ko so spoznali, da je to le Palček, so se nasmejali in ga pobrali, češ majhen je, morda nam še prav pride. Eden ga je vtaknil v žep in šli so dalje.

Se isto noč so ga hoteli preizkusiti. Strazil naj bi, ko bodo kmetu krađil kravo. Toda komaj so ga spustili, skočil Palček na okno in začne vpiti, kar ga je grlo neslo:

»Primate jih, primate, kravo vam bodo odpeljali!«

Kmet se je zbudil in nagnal razbojnike. Palček pa je šel v hlev in legel kar v jasli. Ker ni bil dosti previden, ga je krava pojedla, skupaj s senom. Palček je še vedno spal.

Ponoči pride volk in požre kravo.

Ko je prišel čas, se je Palček zbudil. Ozre se, povsod je tema. Potegne svoj pipec in začne zopet rezati. Rezal je — najprej želodec, nato še kožo. In srečno je prišel na beli dan. Potem se je počasi napotil domov.

Doma je medtem že umrl hudobni gospodar in žena, ki ga je bila naredila iz masla, je sama gospodarila. Pomagal ji je in še dolgo sta živela, srečna in vesela.

Doma je medtem že umrl hudobni gospodar in žena, ki ga je bila naredila iz masla, je sama gospodarila. Pomagal ji je in še dolgo sta živela, srečna in vesela.

Od kdaj poznamo nogomet?

Zgodovina nogometa je zelo stara. Mnogi menijo, da je toliko stara kot zgodovina športa sploh. Prvi zapisek o nogometu izvira iz Anglije, iz leta 1514.

Toda nekoč je bil nogomet zelo grob. Zaradi tega so bile nogometne tekme čisto prepovedane. Vendar so ga igrali od

Tako pravi pismo pionirjev iz vasi pod Veliko goro.

»Hudo se potim, Janez! Prav hudo se potim. Zoga počiva, kotalke samevajo v kotu, že cel mesec nisem bil na izletu z družino, jaz pa se potim.«

Kaj dela Mine, da mu prizadeva take težave? Da, popravlja tisto, kar je doslej zagrešil, popravlja slabe ocene.

V taborniški družini so se dogovorili, da bodo vsi tisti, ki imajo slabe ocene, le-te popravili do praznika. In zdaj se marsikomu cedi po obrazu pot, ko se uč in uč, da bi nadoknadil zamujeno. Med temi je tudi Mine.

»Komaj bom zmogel vse, kar sem zapustil. Učenja imam že čez glavo,« pravi Mine.

Janez pa: »Ne bo ti žal. Potlej pa bo šlo vse lažje in nič več ne bo samevala zoga v omari in nič več ne bodo čakale kotalke v kotu in na izletu bo zopet zbrana vsa družina.«

Ko bo vstalo lepo prvomajsko jutro in bo od gozda sem zavela lahna sapa, bodo še bujneje vzvele te rože na grobu talcev. Otroci s jih vsadili in vzgojili. S svojega pomladnega izleta so prinesli, sadike vijolic, temne mačhe s svetlimi rumenimi očicami so dobili pri domačem vrtnarju in vsadili so cvetje na grob junako, ki se dali svoja življenja za svobodo.

Ko bo vstalo lepo prvomajsko jutro, bo grob kakor prenovljen. Vijolice bodo dehtele in temne mačhe bodo vabile s svojimi svetlimi očicami ljudi, naj se ustavijo na svoji poti ob grobu.

K. O.

Uganki

Kadar nisem darežljivo, gledajo me zaničljivo, ko pa nudim jim obilo, me pretepajo nemilo.

(Ohrtevno detvo.)

Kaj je bitje to zlovesče: Spredaj ima hude klešče, včasih leta, včasih lazi, huj, le dobro se ga pazi!

(Hrošč rožar.)

Mamica piše teti

Hvala za pismo. Odpisali nismo, je dela čez glavo... Vse nam je zdravo... Vse gre po sreči, vedno smo večji: Draga je pridno pomagala, Peter hiter ko veter, Mira se včasih prepra, Sasa je dušica naša, Joško že hodi po moško, kmalu bo konjčka zajahal, k tetki jo bo primahal. Sladkih pogaj mu pripravi, celo hišo pozdravi, pa se še kaj oglasi pri svoji sestri na vasi.

Anica Černej

Prijetno je rajati na trati

KULTURNI OBZORNIK

POLEMKA O FILMSKI KRITIKI

ŠE O NEOREALIZMU

Odgovor piscu M. M.

V pismu kulturni rubriki, objavljenem v nedelju v tem listu, me je želel M. M. opozoriti zaradi dozdevne neobjektivnosti moje recenzije filma »Ni miru med oljkami«... (Ljudska pravica-Borba, dne 29. aprila). Pri značaju i glavnom, da ima film pomankljivosti, ki sem jih navedel v tej recenziji, vendar se mi zdi oena v celoti krivična, ker ne opozarja na dobre strani filma. Pri tem se zlasti sklicuje na podnaslov kritike (»Zaton neorealizma«), zanikajoč njegovo utemeljenost. Ker se ne morem strinjati z ugotovitvijo, da je omenjena recenzija filmu krivična, smatram za potrebno piscu M. M. pojasniti nekatere svoje kriterije pri ocenjevanju de Santisovega filma.

ne tematike a kakršnikoli kompromisom. M. M. je s tem pravilno menil, da je neorealizem tudi negacija vsakega kompromisa. Zato ne vem, zakaj skuša takoj nato dokazati, da idejni zaključek v filmu pozitivno izven, se pravi, da ne videti ti. stega, kar je v tem filmu najbolj očitno; idejni kompromis. Kajti meni se zdi, da je s tem zaključkom povedano tole: glavni junak pride do svoje pravice žele v soglasju z oblastjo, potem ko mu je pomagala družena množica prevaranih vaščanov, kar vzbuja misel, da bo brezpravni proletarijat prišel do svojih pravic, če se bo združil, toda te pravice mu bo priznala buržoazna oblast, dosegel jih bo v sporazumu s tisto oblastjo, ki je dejansko njegov razredni sovražnik. Mar more biti v tem preprčljiva rešitev? Namesto nje lahko govorimo o težnji režiserja de Santisa h kompromisnim

njej najgloblja izpovedna značilnost, nekako geslo neorealizma, ki se včasih kot rdeča nit skozl vsa pomembnejša neorealistična dela? De Santis pa je kapituliral, in kljub odlikam, ki jih ima film »Ni miru med oljkami« zaradi same tematike in realističnega prikaza družbenih odnosov v sodobni Italiji, nosi film pečat njegovega kapitulantstva; socialna romantika, nepriprčljiv patos, idejna zmeda. Pri tem naj še mimogrede omenim, da tudi politično ozadje dandanašnje fašistične in kominfarmistične Italije ni docela brezpomembno. Značilno je (kar so zabeležili tudi naši nekomercialni filmski časopisi), da so prav pri komunistu de Santisu najbolj vidni nedostatki in idejne slabosti neorealizma. Te so bile očitne že v »Grenkem rizcu«, nemogoče pa je iti preko njih ob filmu »Ni miru med oljkami«.

Prizor iz francoskega filma »Zgodovina neke ljubezni«, ki ga bomo v kratkem videli

rešitvam, h kapitulantstvu, k sprjaznjenju z nečim, v čemer je na primer de Sica v »Čudežu v Milanu« jasno videl osnovno zlo. Poziv na združitve izven zato v filmu neučinkovito, megleno, demagoško, in zaradi tega se tudi idejna koncepcija v svoji najvažnejši točki razbije, namesto da bi kulminirala v določenem spoznavnem smislu — to tem prej, ker ji ves film, težek k socialnemu romantizmu, izpodbija učinkovitost. V tej težnji, v težnji h kompromisnim rešitvam, čim bi postala splošna (ne samo de Santisova), vidim jaz začetek »zaton neorealizma«, odklon od neorealizma. De Sica je v »Tatovi kolezi« zapustil svoje osebe v negotovosti, v »Ščusca« se je zatekel k simbolu, v »Čudežu v Milanu« je vse reševce preselil na drug svet — in vse to je boljše, mnogo močnejše la mnogo resničnejše, kot pa kakršnikoli kompromis. V filmu »Pot upanja« bomo srečali navidezno, iluzorično rešitev: skupina Italijanskih brezdomcev se zateče v sosednji Francijo, kjer upa najti boljše življenje: toda pri tem je najvažnejša osnovna ost: v Italiji ni rešitve. Mar ni prav v

Strinjam se s piscem M. M., da je film »Ni miru med oljkami« umetniško delo. Lahko bi bilo za nas pretresljivo in tudi pomembno (pri čemer pa bi bile njegove hibe še zmeraj odločilne), če bi nastalo prej in če bi ga doživeli prej kot nekatera druga neorealistična dela, ki so prišla k nam kot nekakšni žudeži resnično velike umetnosti in ki so presunila Italijo in ves svet. Toda menim, da tega filma ne moremo dojemati in doživljati izolirano od tiste umetnosti, iz katere se je rodil in ki jo poznamo po njenih najboljših stvaritvah. Zato se mi zdi, da je bilo vse to, o čemer govori z otpeplo ostrino film »Ni miru med oljkami«, nekoč že povedano z mnogo večjo umetniško močjo, kj

Kulturne beležke
Zasedanje mednarodne komisije za glasbene vire
Mednarodna komisija za glasbene vire, ki deluje v povezanosti z Mednarodnim muzikološkim društvom in Mednarodnim društvom za glasbene biblioteke, zaseda te dni v Parizu z obsežnim programom, o katerem bomo še poročali. Iz naše države sodeluje na zasedanju član njenega izvršnega komiteja, profesor ljubljanske Akademije za glasbo dr. Dragotin Cvetko.

Nagrada Zveze književnikov za življenjsko delo je dobil Veljko Petrovič
Književniku Veljku Petroviču, ki je nedavno slavil petdesetletno ustvarjalnega dela, je bila podeljena nagrada Zveze književnikov Jugoslavije v znesku 500.000 dinarjev za njegovo življenjsko pisateljsko delo. Sklep o nagraditvi Veljka Petroviča je sprejela včeraj posebna komisija Zveze književnikov Jugoslavije, ki mora razen tega določiti tudi nagrade za najboljši roman, pesniško zbirko, knjigo esejev in najboljšo gledališko delo v lanskem letu.

Zagreško dramsko kazališče je gostovalo s Krleževim »Golgotom« v Beogradu
Te dni je gostovalo Zagreško dramsko kazališče v Beogradu s Krleževim dramo »Golgota« v režiji dr. Branka Gavella in v scenaciji prof. Kamila Tompe. Beograjska kritika poudarja velik uspeh tega Krleževega dela v Beogradu in zahteva, naj bi tudi beograjska gledališča, razen ciklusa o Glembečevih, uprizorjela tudi druga Krleževa dela.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

PRED TEKMO JUGOSLAVIJA : BELGIJA

Priprave Belgijceu

Njihova reprezentanca bo določena v ponedeljek — Vodstvo Belgijske nogometne zveze meni, da bo zmagala Jugoslavija

Bruselj, 28. aprila. Med belgijskimi ljubitelji nogometa je že sedaj veliko zanimanje za nogometno tekmo Jugoslavija : Belgija, ki bo 9. maja v Zagrebu. To je razumljivo, saj Belgijci dobro poznajo uspehe jugoslovanskih nogometašev. Vrh tega se spominjajo tudi izredne igre jugoslovanske reprezentance v minulem letu, ko je v Bruslju premagala belgijsko reprezentanco s 3:1.

Generalni tajnik Belgijske nogometne zveze Strahy sodi, da so Jugoslovani favoriti. Vodstvo zveze prikaže, da bo zmagala Jugoslavija. Le-to prišteva med najboljše evropske nogometne reprezentance. Generalni tajnik Strahy pa je izjavil, da bo belgijsko moštvo zastavilo vse sile, da bo v tekmi z Jugoslavijo doseglo kar najboljši rezultat.

Kolikšen pomen pripisuje Belgijska nogometna zveza tekmi z Jugoslavijo, se vidi že po tem, da bo belgijsko nogometno reprezentanco spremljalo izredno tevilno funkcionarjev: prvi podpredsednik Merth, generalni tajnik Strahy, člana izvršne odbora Barberier in Hanse, člana tehnične komisije Hosen in Hanze, poleg trenerja, zdravnika in maserja.

PRIPRAVE BELGIJSKIH NOGOMETAŠEV
Vemo, da so se Belgijci uvrstili v svoji skupini pred Svedsko za finalni del svetovnega prvenstva v Švic. Ker pa pri njih še vedno traja državno prvenstvo, se še niso začeli pripravljati na to veliko tekmovanje. Toda Belgijci se pripravljajo na tekmo proti Jugoslaviji. Izbrani kandidati imajo vsako sredo skupen trening v Bruslju, ostale dni pa reprezentanti trenirajo v svojih klubih in igrajo prvenstvene tekme.

JUGOSLOVANI BODO ZMAGALI
Reprezentanti, ki bodo nastopili proti Jugoslaviji, še niso končno veljavno izbrani. Izbrali jih bodo šele v ponedeljek po nedeljskih tekmah. Belgijska nogometna zveza je sklenila, da pojde na pot 15 nogometašev. Belgijska reprezentanca pride v Zagreb 7. maja.

O cenah vstopnic za nogometno tekmo Anglija : Jugoslavija

Ko je bilo objavljeno, da so se podražile vstopnice za tekmo Jugoslavija — Anglija, je to vzbudilo ljubiteljev nogometa. Cene vstopnic so dokaj visoke in nenavadne. Bili bi pa v zmožni, če bi mislili, da bo Nogometna zveza izbrati veliko zanimanja ljubiteljev tega športa in da jo vodita pri tem polep in špekulacija. Vzrok, da so se vstopnice podražile, je iskati drugod. Predvsem so za pripravo in udeležbo naše nogometne reprezentance na svetovnem prvenstvu v Švic potrebni veliki izdatki. Vrh tega izkupiček od vstopnic ne ostane samo v nogometni organizaciji, marveč se nekaj odstotkov odvaža tudi Zvezi športov, ki podpira ostale športne panoge, del pa gre za vzdrževanje stadiona J.L.A. razen tega pa terja velike izdatke tudi bivanje angleške reprezentance v Jugoslaviji.

lahko stadion sprejme gledalcev. Ob takšnih primerih bi le stozka naših najboljših izhod, saj jih je med številnimi reflektanti nešteto, ki se le malo ali skoraj nič ne zanimajo za šport. Vendar pa bi bile cene lahko nekoliko nižje, če bi razdelitev vstopnic organizirali tako, da bi jih dobili restisti, ki tako željno pričakujejo vs veliki nogometni dogodek. Zakaj upoštevati moramo tudi finančne možnosti naših ljudi. Lepa in zanimiva športska tekmovanja so pri nas pogosta, terjajo pa od ljubiteljev športa dokaj visoke izdatke.

ŠAH Trifunović izboljšuje položaj

Zürich, 28. aprila. V VIII. kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Zürichu so bili doseženi sle rezultati: Trifunović-Beni 1:0, Grob-Walter 1:0, Kupper-Schmidt 0:1, Szabados-Zimmermann remi, Euwe-Niewergelt prek, Bend-Canal prek. Vrtni red: Schmidt (Z. Nemčija) 6,5, dr. Euwe (Niz.) 5 (2), Niewergelt (Švic) 5 (1), Kupper (Švic) 4,5, Zimmermann (Švic) 4, dr. Trifunović 3,5 (1), Grob (Švic) 3,5, Canal (Peru) 3 (3), Bend (Švic) 2,5 (2), Szabados (Italija) 2 (1), Beni (Avstrija) 2, Walter (Švic) 1,5.

URUGVAJCI NISO V FORMI REPREZENTANCA URUGVAJA : ALIANSA (Peru) 2:2 (0:1)

Upravni odbor NZJ se je, ko je razpravljajal o cenah vstopnic, ravnal po želji, da bi preprečili alekerno špekulacijo za vstopnicami. Dosele je bilo malone vselej od takih velikih dogodkih mnogo nezavednih ljudi, ki so zlorabili razmeroma nizke cene, pokupili velike množine vstopnic, zatem pa jih za visoko ceno preprodajali. Tako velike in pomembne tekme, kakšna je mednarodna tekma med Jugoslavijo in Anglijo, so zelo redke. Zato je tudi razumljivo, da vselej zahtevajo mnogo več vstopnic, kolikor

Urugvajska reprezentanca je imela minul terek v glavnem mestu Petrija Leini trening z domačim moštvom »Aliansa«. Dvakratni svetovni nogometni prvak ni zadovoljivo igral in je komaj dosegel neodločen rezultat »Aliansa« je v prvem polčasu vodila z 1:0. To je nov neuspeh Urugvaj po katastrofalnem porazu sredi Montevidea. Kandidata za osvoboditev prvega mesta na V. svetovnem nogometnem prvenstvu je namreč preteklo nedeljo premagala reprezentanca Paragvaja z rezultatom 1:4.

Nagyjeva NAŠA TRETJA PREDSTAVNICA NA CONSKEM TURNIRJU

Ker se je kvalifikacijski turnir treh šahistk končal z smrtivim tekom Nagyjeve in Bačkove, nastopnici pa se nista potrudili, da bi odigrali še dve partiji, je tajništvo Šahovske zveze Jugoslavije sklenilo, da bo o tem odločila kocka, te-ta je bila naklonjena Nagyjevi. Marija Nagy, učiteljica iz Bačke, bo tako tretja predstavnica Jugoslavije na conskem turnirju v Hercegovcu.

Strelsko tekmovanje pionirjev

Ljubljana, 28. aprila. — Članji strelskih družin in pionirskih odredov mesta Ljubljane in okolice so se pred dnevi pomerili v značni puški. Borba za prva mesta je bila ostra. Pionirji

Rebolj 117, Jože Sušteršič 116 krogov. Še nad 17 pionirjev je doseglo nad 100 krogov. Med petčlanskimi pionirskimi moštvi je zmagalo prvo moštvo iz Jarš. Med posamezniki je bil prvi Marjan Zupanc, drugi pa Bojan Koren. Zmagovalna moštva in najboljši posamezniki so dobili diplome in nagrade.

DVOBOJ SLEPIH SAHISTOV Zagreb : Ljubljana 4,5:3,5

Ljubljana, 28. aprila. Minulo nedeljo so tekmovali slepi šahisti iz Zagreba in Ljubljane. Zmagala je reprezentanca Zagreba s 4,5 : 3,5. Rezultati: Sario I. : Pintarič remi, Sario II. : Ulaga remi, Fedić : Kebe 1:0, Mardešić : Janežič 0:1, Halub : Cori 1:0, Cas : Vidmar remi, Adam : Brajković 1:0, Novak : Starbek 0:1.

SG Meteor so kot desetčlanska ekipa dosegli 1023 krogov. Med posamezniki so dosegli: Egon Humar 124, Janez

ZVEZNA KOŠARKARSKA LIGA Crvena zvezda : Proleter 73:42 (35:30)

Košarkarsko moštvo »Crvene zvezde« je včeraj že drugič zmagalo v letošnjem prvenstvu. V živahnih in zanimivih igri je premagalo moštvo »Proleter« iz Zrenjanina z rezultatom 73:42 (35:30).

VESTI IN DOGODKI

V NEDELJO S LALOMA pod Jalovcem ne bo
Zaradi neugodnega vremena, plavovitega terena itd. je veselašalom pod Jalovcem preložen.

so se tudi v odbojki. — Rezultati — moški: 80 m Ozvald 7,8, 200 m Dokl 29,2, 800 m Doki 2:25,3; daljina: Mirkač 5,12, krogla: Tratinč 11:40; ženske: 60 m Gorjanc 9,8, 200 m Pelko 36,6, daljina: Coli in Biček, ob 3,5, krogla: Dežman 9:10. I, D, 5,5.

Mednarodni košarkarski turnir v Zagrebu

V Zagrebu bo 1. in 2. maja velik košarkarski turnir mestnih reprezentanc. Razen zagrebske reprezentance bodo turnirja udeležile reprezentance Bruslja, Zeneve in Ljubljane. To bo doslej največja mednarodna košarkarska prireditelj v Zagrebu. V reprezentancah Bruslja in Zeneve bodo igrali večinoma državni reprezentanti, ki bodo nadvse nevarni nasprotniki izbranim moštvom Zagreba in Ljubljane.

Angleški atlet Pirie v Freiburgu

Pirie je ponovno prispeel v Freiburg, kjer bo prebil štiri tedne na posebnem treningu pri znamenitem trenerju Woldemaru Genschlerju. Pirie bo 8. maja nastopil na velikem tekmovanju v Freiburgu.

Priprave na partizanske igre v Sarajevu

Od 10. do 12. junija bodo v Sarajevu prve partizanske igre v Bosni in Hercegovini. Sodiijo, da bo sodelovalo kakih 3000 tekmovalcev, ki bodo nastopili v telovadnih vajah, rokometu, narodnem anogobju in drugih igrah. Na te igre se pripravljajo že eno leto pod vodstvom najboljših strokovnjakov društva »Partizani«. V okrajih so ustanovili odbore, prav tako pa tudi republiški odbor, ki vodi vse priprave. Partizanske igre so zamišljene kot manifestacija vsestranske telesne vzgoje.

Ameriški košarkarji ponudili gostovanje

Košarkarji »Collegea« iz Kalifornije bodo od junija do septembra gostovali v Evropi. Vodstvo ekipe je predlagalo tudi gostovanje v naši državi. V pismu pravijo, da bi v Jugoslaviji odigrali 7 do 10 tekem. Brkone pa Amerikanci ne bodo gostovali pri nas, če ne bodo sprejeli njihovih pogojev. Zahtevajo namreč plačano stanovanje in hrano, po dva in pol dolarja dnevno za vsakega člana ekipe in po 350 dolarjev za vsako tekmo.

Norman Hunter: Neverjetne prigode profesorja Modrinjaka

Pred nami je knjiga resnično ne navadnih zgodb o prigradah profesorja Modrinjaka, ki jo je izdala Mladinska knjiga v svoji zbirki Sinji galeb.

Avtor Norman Hunter je v knjigi zbral nekatere zgodbe, ki jih je že prej pripovedoval angleškim otrokom v otroških oddajah londonskega radia. Za osrednjo osebo si je izbral profesorja Modrinjaka, figuro, v kateri so skoncentrirane vse lastnosti ki jih ljudje z večjo ali manjšo upravičenostjo pripisujejo ljudem tega poklica. Profesorje si pač vedno zamišljamo kot zelo raztresene ljudi, ki venomer nekaj tuhtajo, tako da čisto prav nerodno spregledajo to, kar se okrog njih godi in se zato čisto dogajajo z njimi prav smešne reči. Profesor Modrinjak doživlja take prigode kar pri vsakem koraku. Vae po vrsti so prežete s prisrčnim humorjem, on sam pa ostane vse do kraja ljubezniv nerodnej, ki vidi svet pač tako, kot ga gleda skozl svojih pet naočnikov.

povsem navadno dejstvo... Tako spremljamo profesorja, ko preizkuša stroj, s katerim bi se rad podal v preteklost, nato stroj, ki bi sam opravljal pomladno čiščenje, ali uro, ki bi se nikdar ne ustavila, in zopet stroj, ki bi sam mesil in pekel ponvičnike. Vmes se lahko nasmejemo ob nerodnih prigradah, ki jih profesor doživlji, ko si izposodi v knjižnici knjigo o jastogih, ko se pripravlja na govor v radiu ali ko v času politične na morskimi obali proučuje mедуze. Vmes pa vos čas lače svojih petero naočnikov, brez katerih se ne more ničesar lotiti. Profesorjev prijatelj, polkovnik pračarskega polka Vsežibi in gospodinja Iztepakva mu slečr vedno stojita ob strani in se trudita, da bi ga rešila iz najhujših neprijetnosti, a kaj, ko pa sta sama ustvarjena iz istega testa. Knjiga je polna humorja, ki je veder in svež, čeprav ne dnu strogog logičen, pač tak, kakršnega lahko izžareva le oseba profesorja — izumitelja. Bralcu tudi ne more uti duhovita in pikra ironija na račun angleškega malomeščanstva, ki je v svoji okostenelosti in navadah močno podobno Modrinjakovim izumom. Na koncu nikakor ne moremo mimo originalnih ilustracij W. Heatha Robinsona, ki so nadvse domiselne in lahko rečemo, da nepogrešljivo pomagajo k učinkovitosti Neverjetnih prigod. M. V-6.

UPRAVA Kmetijske zadruge Pivka na Krasu
s svojimi poslovalnicami: mesnico, tržnico, mlekarno
čestita vsem svojim odjemalcem kot tudi delovnemu ljudstvu naše domovine za delavski praznik 1. maj!
Kmetovalcem nudimo vsa potrebna sredstva za kmetijstvo

UPORABA GUMIJA SE CEDALJE BOLJ SIRI

V pridelovanju te industrijsko važne snovi Južna Azija čedalje bolj izpodriva Brazilijo

Med stvari, brez katerih si sodobnega življenja ne moremo več misliti, sodi tudi gumi. Nekoč gumij ni terjalo samo »solz« gumijevcev, marveč tudi njegovih pridelovalcev. Mednarodni kartel gumija ni bil le eden najmočnejših, marveč tudi najbrezobzirnejših. Zdaj je nekoliko obzirnejši, vendar pa se zmeraj središče kapitalističnega gospodarstva in izkoriščanja.

Ko se je Henry Wickham leta 1876 po smrtno nevarni vožnji in silnih naporih vrnil v Anglijo, je pripeljal s seboj težko pričakovano in zelo zaželeno seme gumijevca, katerega izvoz je bil iz Brazilije pod smrtno kaznijo prepovedan. Seme so posejali in vzklilo je samo 2000 rastlinic. Toda teh 2000 rastlinic je zadostovalo, da so razbili brazilski monopol gumija. Žal so na njegovih razvalinah zgradili še večji in mogočnejši monopol. Seme gumijevca so prenesli na Ceylon, kjer je zrastle iz njega mogočno drevo. Ali je Henry Wickham slutil, da bodo dajali potomci teh dreves nekoč v enem samem letu 1.800.000 ton gumija?

Že leta 1900 je prišla južnoazijska proizvodnja gumija na s 5000 tonami. Razlila je pridelovala takrat še desetkrat toliko gumija. Toda Brazilci so hoteli zaslužiti še več. Indijance so izkoriščali še

brezobzirneje. V gumijevce so zarezali pregloboke zareze in večkrat so hoteli izčrpati iz drevesa dragoceni sok kar dvakrat zapored. Zato so začele plantaže gumijevcev hirati. Brazilski delež na proizvodnji gumija je zdaj že dokaj pičel.

Nasprotno pa je Južna Azija dajala čedalje več gumija. Vzlic naraščajoči potrošnji pa gumija ne

mija pa sodi graditev cest in železniških tirov. Z gumijem počrta vozilca niso več senzacija. Če pa se pelješ z vlakom iz Francije v Darmstadt ali iz Münchena v Augsburg, spoznaš tudi uporabo gumija za železniške tere. Za vlake tako značilnega drdranja koles na teh dveh železnicah ni slišati. Kolesa se vrte po njih neslišno. Na Dunaju so že pred dobrim letom izdelali iz gumija tudi tramvajski tir čez Floridsdorfski most. Največ gumija pa porabijo seveda za izdelovanje zračnic in plaščev za motorna vozila. Čedalje več je videti tudi voz z gumijastimi kolesi.

Vulkanizacija kolesnih plaščev v tovarni »Sava« v Kranju

kega dne niso več mogli p. dati. Leta 1936 so se sestali predstavniki Anglije, Francije in Nizozemske ter sklenili pogodbo o proizvodnji proizvodnji gumija. Sadilec gumijevcev so naročili, naj v lastni režiji ukrenejo vse potrebno za povečanje prodaje. To je bil rojstni dan nove organizacije na področju gumija. Mnoge dežele so dobile posebne inštitute, v katerih proučujejo pridelovanje in uporabo gumija.

Kmalu po so začeli izdelovati tudi sintetični gumi. Tako so dobili pridelovalci naravnega hudo konkurenco. Na sintetični gumi odpade zdaj dobra četrtina svetovne proizvodnje. Uporaba gumija je zdaj že zelo razširjena in zajema čedalje več področij. Me drugim ga uporabljajo za plošče, ki jih polagajo med posamezne bloke večjih beton-skih konstrukcij. Med najzanimivejše načine up rabe naravnega gu-

Novozelandski alpinisti na Himalaji

Zmagovalec Mount Everesta Edmund Hillary je prispel v Kalkutto, kamor je odpotoval za ostalimi članj novozelandske odprave, ki namerava priplezati na vrh treh himalajskih gorskih velikanih jugovzhodno od Mount Everesta. Osem novozelandskih alpinistov se v Jokbanu pripravljajo na naporno plezanje. V prihodnjih treh mesecih bočejo Novozelanci priplezati na Mount Hamlat, Mount Barutse in Ama Tabian.

Podvodni helikopter

Prof. August Piccard je na sestanku študentov v Bruslju rekel, da namerava zgraditi »podvodni helikopter«, s katerim boče raziskati morje v globini 2000 m. Helikopter bo imel iz posebnega stekla narejeno kabino, iz katere bo imel lep razgled na vse strani. Močan propeler ga bo vlekel v morske globine. Prof. Piccard bo pri graditvi svojega čudnega podvodnega vozila uporabil izkušnje, ki si jih je pridobil med potapljanjem v morske globine s tako imenovanim batiskafom.

Zena možu: »Če boš še kdaj našli Rezikli pomagali potiskati naprej otroški voziček, bodi tako prijazen in ne pozabi vzeti s seboj otroka!«

Anekdote

SREMČEVO »ALI«

Stevan Sremac je kot gimnazijski profesor nekoč pri maturi vprašal nekega dijaka, kaj je besedica »ali«.

»Samostalniki,« je odgovoril dijak, ne da bi pomislil.

»Kakopak,« je menil Sremac, ki je bil zmeraj pripravljen na šalo, »to je tretji sklon samostalnika, »ala!«

TOČNOST

Ljubomir Nenadović si je med bivanjem v Italiji ogledoval žrelo nekega starega ugaslega ognjenika.

»Ta ognjenik je star 50.005 let,« mu je dejal vodnik, ki ga je spremljal in mu pojasnjeval zanimivosti tistega kraja.

»Zakaj pa natanko 50.005 let?«

»Ker živim v tem kraju že pet let. Ko sem prišel sem, so mi rekli, da je ognjenik star 50.000 let,« je odgovoril vodnik.

MED INDIJANCI

Bivši predsednik ZDA Truman je v decembru obiskal neko indijansko rezervacijo na srednjem zahodu. Poglavar indijanske naselebine mu je predstavil svojih pet žena. Truman mu je svetoval, naj se zadovolji z eno. To je spravilo indijanskega poglavarja v veliko zadrego in dejal je:

»Veliki beli brat, družinske prepire sovražim. Zato te prostim, izbiraš ti namesto mene. Ogledaj si jih. Katero naj obdržim?«

BELA HIŠA JE STROGO ZASTRAŽENA

Svetovna zgodovina pozna mnogo atentatov na vodilne državnike in kronane glave

Revolverski strelci portoriških nacionalistov na ameriške poslance so spravili na nogo vso Belo hišo. Predsednik Eisenhower se še nikoli ni ustrašil tako, kakor po tem atentatu. Njegova telesna garda je noč in dan na nogah. Da ga štiti pred političnimi fanatikali. Predsednik večine svoje garde sploh ne pozna. Po sklepu Kongresa je predsednikova telesna garda podrejena finančnemu ministru. Tako so hoteli Ameri-

čani preprečiti, da ne bi noben predsednik zbral okrog sebe nekakšne pretorijanske garde. Samo nekaj uradnikov v ministruvstvu ve, koliko članov ima ta tajna služba.

Tajno službo za predsednikovo telesno varnost so vzpostavili v Ameriki leta 1901, ko je postal predsednik McKinley žrtve blaznega atentatorja. Že pred njim je doletela enaka usoda dva predsednika. Leta 1865 je gledališki igralec Booth ustrelil predsednika Abrahama Lincolna, ki je odpravil v Ameriki suženjstvo. Leta 1881 pa je padel zadet od atentatorjevih krogel predsednik Garfield. Atentat na poznejšega predsednika Roosevelta leta 1935 se ni posrečil, kar je bilo treba pripisati golemu naključju. Pač pa je bil

Auguste (levo) in Louis Lumière

Izumitelji kinematografa umrl

Tri leta po smrti svojega brata Louisa je umrl še Auguste Lumière, star 92 let

Na svojem domu v Lyonu je pred kratkim umrl Auguste Lumière star 92 let. Njegov brat Louis je umrl pred tremi leti. Njunj imeni sta neločljivo povezani z izumom kinematografa in projekcijskega aparata, ki sta ga iznašla 1894. leta, 22. marca 1895 pa sta prikazovala javnosti svoj prvi film sploh.

Auguste Lumière se je rodil 19. oktobra 1862 v Besançonu.

kjer je imel njegov oče fotograf-ski atelje, s katerim se je pozneje preselil v Monplaisir-Lyon. Auguste je vstopil pri očetu v uk. kot dve leti pozneje tudi njegov brat Louis Jean. Louis je bil prvi izumitelj. Četudi sedaj obema pripisujemo enake zasluge, vendar je Auguste kinematograf pomembno izpopolnil in omogočil njegovo gospodarsko izkoriščanje. Ko govorimo o kinematografu, seveda ne smemo pozabiti mnogih pionirjev, ki so še pred znamenitima bratoma ugotovili in pripravili vrsto pogojev, ki sta jih znala smotrno uporabiti v lastni aparaturi.

Auguste si je pridobil posebne zasluge tudi na področju biologije in je v tem oziru še pomembnejši. Njegove raziskave so rodile važne izsledke o raku, vitaminih, kolodialnih snoveh in raznih cepivih. Ta odkritja so prinesla Augustu velika znanstvena priznanja, postal je tudi oficir Častne legije.

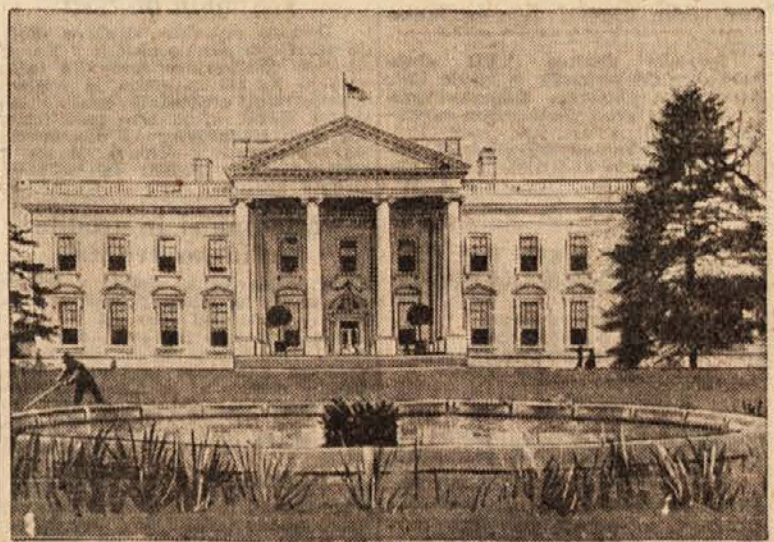
Iznajdba, ki sta jo Auguste in Louis (umrl 1948.) podarila svetu, se je iz takratne igračke razvila v ogromno industrijo, ki daje milijonom in milijonom vsakdanjih zaslužkov in razvedrilo, znanosti in izobrazbi pa je neprecenljiv pripomoček, sedma sila današnjega časa, kot imenujejo kinematografijo oziroma film. E. A.

KAJ JE ŠALJAPIN RAD PEL

Mlad reporter je nekoč vprašal slovečega peva Fjodora Šaljapina:

»Fjodor Ivanovič, povejte mi, kakšne partije radi poje?«

»V dobrih operah velike, v slabih pa majhne,« je odgovoril Šaljapin.

Bela hiša v Washingtonu

MALI LEKSIKON

Do katerega meseca mora otrok shoditi? Ali že izdelujejo tudi maslo o prahu?

Starši navadno ne vedo, kdaj morajo otroci normalno shoditi. Hoja je za novorojenčka dokaj velik napor in zanjo potrebuje precej časa. Najbolj razviti otroci shodijo že z devetim, desetim in dvanajstim mesecem. To pa ni pravilo. Nič nenormalnega ni, če shodi otrok šele v osemnajstem mesecu. Če pa tudi tedaj še ne shodi, v njegovem razvoju nekaj ni v redu in otroka je treba zdraviti.

Maslo v prahu dobivajo iz zmesi naravnega masla in kazeina, ki ga potem po fizični poti spremene v prah. Maslo v prahu je manj mastno od naravnega, v njem je manj vode in več kazeina. Dobimo ga lahko tudi iz zmesi zelo gostega mleka in smetane. Maslo v prahu lahko ohranimo dve leti. Če ga bočemo spremeniti v običajno maslo, ga v vodi dobro zgetemo, da odstranimo iz njega kazein in vodo.

TRIJE tovariši

E. M. REMARQUE

ROMAN 62

Namuznil se je. »Od' nje nikakor ne bi zahteval voznine, fant moj.«

Sunil sem ga, da je padel s svojega trinožnika. »Ti kobilica! Ali veš, kaj bom storil jaz? Jaz se drevi kratko in malo odpeljem s taksijem ponjo.«

»Prav tako!« Gottfried je dvignil roko, ko da me blagoslavlja. »Samo svobode nikar ne izgubi! Svoboda je dragocenejša od ljubezni. To pa spozna človek zmeraj šele pozneje. Taksija pa kljub temu ne dobiš. Potrebujeva ga za Ferdinanda Graua in Valentina. Drevi bo resen, toda velik večer.«

Sedeli smo na vrtu majhne predmestne krčme. Vlažna luna je visela liki rdeča bakla nizko nad gozdovi. Bledi cvetni kandelabri kostanjev so se lesketali, španski bezeg je dišal opojno in velika steklena posoda, polna po duhteči perli dišečega vina pred nami je bila videti v motnem svitu zgodnje noči ko bleščeč opal, v katerem so se modrčkasto in biserno zbirali zadnji odsevi večerne zarje. Dali smo si jo četrtič napolniti.

Predsedoval je Ferdinand Grau. Pat je sedela poleg njega.

Na prsih je imela pripeto rdečkasto orhidejo, ki ji jo je bil prinesel Grau.

Ferdinand je potegnil mušico iz svojega vina in jo previdno položil na mizo. »Poglejte jo,« je dejal. »Ta krila! V primerjavi z njimi je vsak brokat pomivalka. In ta krasna živalca živi samo en dan, potem pa je vsega konec.« Po vrsti nas je pogledal. »Ali veste, bratci, kaj je najbolj grozljivo na svetu?«

»Prazen kozarec,« je odgovoril Lenz.

Ferdinand je samo zamahnil z roko, češ kaj pa govoriš. »Največja sramota na svetu, Gottfried, je za moškega biti šegavec.« Potem se je spet obrnil k nam. »Najbolj grozljivo je čas, bratci. Čas. Trenutek, v katerem živimo in ki vzlic temu nikoli ni naš.« Vzel je uro iz žepa in jo pomolil Lenzu pod nos. »Tole, ti papirni romantiki! Tale peklenški stroj, ki tiktaka in tiktaka, nezadržno tiktaka niču naproti! Ustaviš lahko plaz, snežni ali zemeljski. tegale stroja pa ne!«

»Saj ga tudi nočem,« je menil Lenz. »Starati se hočem v miru. Razen tega pa imam rad spremembo.«

»Človek tega ne prenese,« je nadaljeval Grau, ne da bi se zmenil zanj. »Človek tega ne more prenesti. Zato si je izmislil svoje sanje. Stare, ginljive, brezupne človeške sanje o večnosti.«

Gottfried se je zasmeljal. »Najhujša bolezen na svetu, Ferdinand, je misliti! Ta bolezen je neozdravljiva.«

»Če bi bila to edina bolezen, bi bil ti nesmrten,« je odgovoril Grau.

»Zmes ogljikovih hidratov, apna, fosforja in malo železa za kratek trenutek na zemlji imenovana Gottfried Lenz.«

Gottfried se je dobrodušno namuznil. Ferdinand je stresel levjo lobanjo.

»Bratci, življenje je bolezen, in smrt se začne že z rojstvom. Vsak dih in sleherni utrip srca je že košček umiranja, — majhen korak proti »ncu.«

»Tudi vsak požirek,« je odgovoril Lenz. »Na zdravje, Ferdinand! Umiranje je često preklicano lahko.«

Grau je dvignil svojo čašo. Na širokem obrazu mu je zaigral smehljaj ko neslišna nevihta. »Na zdravje, Gottfried, ti poslušna bolha na drsečem bobnenju časa. Kaj neki si je mislila skrivnostna sila, ki nas poganja, ko te je ustvarila?«

»To je njena stvar. Sicer pa prav ti nikar ne govori o takšnih rečeh tako zaničljivo, Ferdinand. Ko bi bili ljudje večni, bi bil ti brezposeln, ti stari, dobri parazit smrti.«

Grauova ramena so jela drgetati, tako se je smejal. Potem se je obrnil k Pat. »Kaj pravite o nas klepetuljah, vi, drčbna svetka na plešočih valovih?«

Pozneje sva hodila s Pat sama po vrtu. Luna se je lila dvignila više in livade so plavale v sivem srebru. Dolge in črne sence dreves so se razprostirale, čeznje liki mračni kašipoti v neznano. Sla sva do jezera, potem pa sva se vrnila. Spotoma sva srečala Gottfrieda Lenza, ki je bil vzel s seboj vrtni stol in se zatek' z njim globoko med grme španskega bezga. Tam je sedel in samo njegov svetli šop in cigareto je bilo videti iz zelenja. Poleg sebe na tleh je imel čašo z ostanki majske bovine.

»To je kotiček!« je dejala Pat. »Sredi španskega bezga.«

»Da, še kar nekako gre.« Gottfried je vstal. »Poskusite še vti.«

Za praznik delovnih ljudi

TUDI NA VASEH BODO SVEČANO PROSLAVILI

Občinski odbor Socialistične zveze v mariborskem okraju poročajo, da skoraj v vseh občinskih središčih in tudi v mnogih drugih vaseh pripravljajo velike proslave Prvega maja. Večji delovni kolektivi, ki imajo sindikalne organizacije, pripravljajo proslave pod njihovim vodstvom, druge pa množične organizacije skupno s kulturnoprosvetnimi društvi. V občini Hoče pripravljajo večje proslave s kulturnim programom v treh krajih. V občini Fram bodo pri proslavi sodelovala vsa kulturna in telovadna društva. Podobno tudi v drugih krajih.

V OBMEJNI VASI GOLO BRDO BODO ODPRILI NOVO ŠOLO

V obmejni vasi Golo brdo, v Brdih, bodo 1. maja svečano odprli vrata nove šole. To bo vesel dogodek za vasčane, pa tudi za prebivalce okoliških krajev, ki bodo 1. maja prihiteli v vas in tam praznovali mednarodni praznik dela. Ob otvoritvi bo predstavnik Občinskega ljudskega odbora Dobrovo podaril novi šoli radijski sprejemnik, domači pionirji, bivše amaterske igralske skupine ter pevski zbori pa so pripravili pester kulturni spored. Za šolo so preuredili neko hišo. M. D.

NA KOPRSKEM BODO ZVEČER PRED 1. MAJEM GORELI KRESOVI

Nekateri delovni kolektivi koprškega okraja bodo imeli že 30. popoldne svečana zborovanja. Zvečer pred delavskim praznikom bodo po hribih in na morski obali zagoreli številni kresovi. V Kopru in vseh večjih krajih bodo svečane akademije, Prvega maja bo na Titovem trgu v Kopru zborovanje, ki mu bo sledil godalni koncert godb iz Bertokov, Čežarjev in Koprja. Popoldne bodo po vsem okraju številne športne prireditve. Drugega maja bodo šli delovni kolektivi na izlete, popoldne pa bo na Socerbu veliko ljudsko zborovanje. CN

JESENIČANI BODO PRAZNOVALI PRAZNIK NA POLJANAH, KJER SO GA PRAZNOVALI ŽE PRED VOJNO

Na Jesenicah je preživel letos občan iz prvojnega praznika. Mestni sindikalni svet, Zadnjega aprila zvečer bo premiera lutkovne igre »Moja in živali«. Takoj nato bo koncert godbe na pihala na vrtu sindikalnega doma. Zvečer pa bo proslava za odrasle. Hkrati bodo na raznih krajih zagoreli lengalični ognji in kresovi. Prvega maja bodo budnice, nato pa bodo ljudje šli na Poljane, kamor so jeseniški delavci hodili že pred vojno, kjer so demonstrirali proti žandarjem in nasilju in proti ljudski oblasti. Med vojno pa so v gozdovih nad Poljanami našli zatolčišče jeseniški partizani. G.

DOMŽALČANI BODO OBISKALI PARTIZANSKI KRAJ ROVE

Sindikalna organizacija Tovarno klobukov in slavnikov v Domžalah je tudi za letošnji 1. maj pripravila zanimiv program. Zvečer pred praznikom bo kulturni spored, nato pa zabava. Na prvi maj pa bodo šli v partizanski kraj Rove pri Radomljah, kjer se bodo sestali z ostalimi delavci domžalske občine in skupaj praznovali. P. S.

ŠTAJERCJI SE BODO SREČALI NA BOČU

Prebivalci štajerskih krajev, ki se bodo udeležili prvomajskega shoda na Boču, bodo imeli na razpolago dovolj vlakov, avtobusov in drugih vozil. Na planjavi pri planinskem domu na Boču bo glavna proslava s kulturnim sporedom, nakar se bodo razšli po lepi okolici. Vrnili se bodo lahko isti dan ali pa naslednjega dne, kot bo komu prijalo.

KOLEKTIV RUDNIKA SVINCA IN TOPILNICE V MEŽICI PRICAČUJEJO S PONOSOM DELAVSKI PRAZNIK

Delovni ljudje zgoranje Mežiške doline se svečano pripravljajo na svoj praznik, 1. maj. Kolektiv rudnika svineca in topilnice v Mežici je dosegel ogromen uspeh, vreden da se ga ob prazniku dela s ponosom zabeleži med pridobitve socialistične graditve. S preureditvijo izvosa izkopanin iz jame in z rekonstrukcijo separacije, ki bo v prihodnjih dneh začela obratovati, je močno povečali zmogljivost tako, da bo dnevni do- prinos te nove naprave naš skupnosti znašal približno dva milijona din dohodka. Za delo gre celotnemu kolektivu posebno pa tehničnemu vodstvu vse priznanje.

Več prosvetnih prireditev, ki bodo te dni v naših krajih, naj bo dokaz naših delovnih ljudi, kako se pripravljajo na praznovanje praznika.

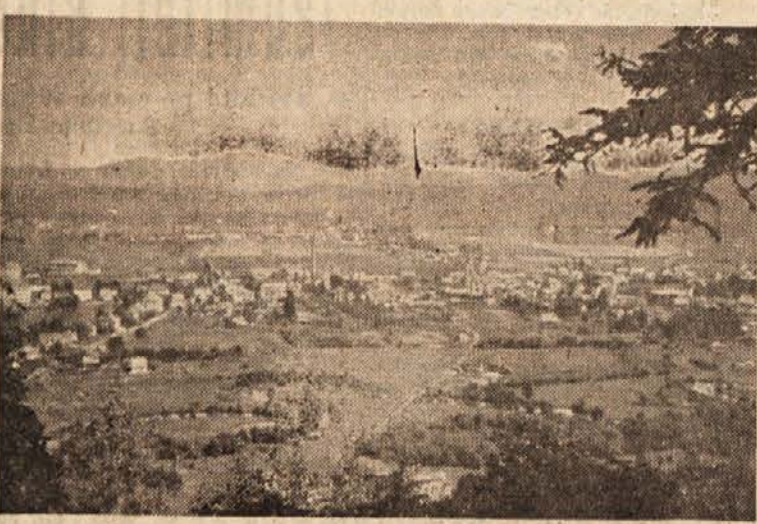
Z velikimi napori se Kočevska trga iz gospodarske zaostalosti

Ob koncu minulega tedna je tudi kočevski OLO sprejel svoj družbeni plan in proračun. Prvi daje poudarka v industriji presnovni lesne panoge iz tesarske in žagarske obdelave lesa na izdelavo končnih izdelkov, galanterijskih in pohištvenih, v kmetijstvu pa razvoju živinoreje v vzrejni center plemenske živine. Opira pa se letos tudi na posebno znano povečano proizvodnjo v gradbeništvu. V proračunski konkretizaciji plana računajo letos na investicijska sredstva, ki bodo skupno presegla 750 milijonov din. Pri tem je zdaj zagotovljenih nad 250 milijonov iz republiške pomoči in kreditov, nekaj iz zvez-

nami izdelkov in blaga v območju samega kočevskega okraja. Kakor pa se letos še ne kaže dvig gospodarske standarda, saj bodo investicije rodile prve sadove šele v prihodnjem letu in se bo letos delo vidno stopnjevalo le v gradbeništvu, ki ga bo pa opravljalo pretežno izven okraja, tako je po drugi strani že sedaj nenehno v vzponu kulturni standard prebivalstva. O njem pričajo uspehi Partizana, ki je zajel velik odstotek mladine na vasi. Delo prosvetnih organizacij in ustanov in klub vseh stanovanjski stiski tudi novi stanovanjski bloki »Zidarja«, rudnika itd., pa tudi gradnje v gostinstvu (hotel

področju Stare cerkve in okolice, s širšega, delno tudi melioracijskega vidika pa regulacija Cabranke, ki bo postala nemara že v bližnji bodočnosti osnova kočevske hidrocentrale.

V vse večji meri pa se ta preobrazba kaže v gospodarstvu. V lesni industriji se Kočevska vedno bolj oddaljuje od primitivne obdelave svojega lesa. Ze lani so ustavili delo na vrsti žag, tako da je zdaj na Kočevskem v obratu le še 7 veneciank in 4 večje žage, po drugi strani pa se Sodražica že usmerja na masovno proizvodnjo galanterijskih izdelkov, pri čemer bo pritegnila kombiniranemu sodelovanju tudi vso že razvito domačo obrt. Loški potok zamenjuje tramarijo s predelavo lesa in se za bodoče pripravja na izdelavo iverastih plošč. In tudi kočevski LIP bo še letos izpolnil svojo strojno opremo za izdelavo pohištva in pri tem že misli na tovarno heraklitnih plošč. Industrializacija Kočevske pa naj bi v nadaljnji perspektivi ne glede na rudnik, ki misli še letos zgraditi nov upadnik, na tekstilno tovarno v Kočevju ter na opelkarni v Ribnici, ki si bo postavila novo krožno peč, dopolnila kemična tovarna, ki bi v njej pridobivali melanin in iz njega lepila za les, apreturna sredstva za tekstilno industrijo, izolacijski material in še več gospodinskih in drugih predmetov.

Kočevje

nih virov, komaj 12 milijonov iz okrajnih. Ostanek naj bi se natekel še iz raznih kreditnih licitacij, skladov itd. Okrajni proračun pa je bil določen na 191 milijonov. Od teh odpadke pri dohodkih 88 na podjetja, skoraj 75 na davke in takse in 24 na republiško dotacijo, ostalo na druge dohodke, pri izdatkih pa na prosveto in kulturo skoraj 57, na socialno skrbstvo in zdravstvo nad 51, na upravo 63 in ostalo na dotacije občinskimi odborom ter rezervno.

Pugled), v prometu (železniški postaji v Kočevju in Ribnici ter ceste), v komunalni kanalizacija itd. Nemara bo slednja letos prav v Kočevju izpolnjena v novo zavezitvo Rinže, ki je bila še v nedavni preteklosti leglo epidemije. Sem sodijo tudi letošnje vodovodne gradnje v Ribnici ter na

Učni uspehi na vajenski šoli v Soboti niso zadovoljivi

Ravnateljstvo vajenske šole v Murski Soboti je v nedeljo sklicalo roditeljski sestanek, na katerem so bili povabljeni starši učencev, mojstri in drugi ljudje iz obratov. Zal je bil obisk zelo slab. Soboško vajensko šolo obiskuje skupno 184 vajencev. Zal so uspehi v drugem polletju zelo slabi, saj ima 62 odstotkov učencev slabe uspehe. Kje bi lahko iskali vzrok? Mislim, da jih je več in glavni je ta, da starši in mojstri vse premalo skrbje za vajence. Na sestanku pa ravno tistih vajencev, ki so v šoli najslabši in ki bi jim bilo treba najbolj pomagati, ni nihče zastopal.

»Na ledeni plošči na odru v Kanalu ob Soči«
Domače prosvetno društvo »Soča« je uprizorilo minulo nedeljo v Kanalu ob Soči vokalno igrano »Na ledeni plošči«. Načrto za sceno je napravil poštvalni predsednik društva tov. Anton Božič, ki je igrati tudi režiral ter igral glavno vlogo. Z njo nameravajo gostovati v Vipavi, Mostu na Soči, Medani, Fojani in nekaterih drugih krajih.

Mladina si je uredila kulturno dvorano
V občini Velika dolina v krškem okraju si je mladina uredila dvorano v kleti pod šolo, da bo lahko igrala. Dvorana je skromna, vendar mladi ljudje zato še s tem večjim veseljem nastopajo na novem odru. Minule mesec so se člani novoustanovljenega kulturnega društva naučili kar tri igre: »Domen«, »Zupanova Mleka« in »Divji lovec«. -nc

Planšarstvo na Menini
Na Menini planini so za lansko pašniško sezono sezidali nov hlev, kamor se živina lahko začete ob hudi pripeki in naluju. Poleg hleva so zgradili tudi cisterno za 20.000 litrov vode. Lani je bila cisterna polna, vendar živine niso mogli napajati z zdravno vodo, ker je zmanjkalo kredita za odtočne cevi in korita. Letos so pa to zadevo uredili in živine ne bo treba več napajati s kaminimi mlakuzah, ker bo dovolj hladne vode v dveh novih koritih. Na »Bibi« se pase vsako poletje približno sto glav mlade plemenske živine iz karniškega okolišja. Z.

Manifestacija dela in uspehov mladine

Letošnji okrajni mladinski festival v Tolminu bo izmed vseh dosedanjih največji in bo na njem sodelovalo približno 3500 mladine — Pripadniki JLA bodo v okviru festivala priredili samostojen telovadni nastop

Na Tolminskem se že nekaj časa marljivo pripravljajo na tradicionalni okrajni mladinski festival, ki je vsakoletna manifestacija dela in uspehov mladine na vseh področjih njenega udejstvovanja ter hkrati najlepša počastitev rojstnega dne maršala Tita. Letošnji, tretji festival bo v tednu od 23. do 30. maja. Najbolj živahna in pestra festivalska dneva bosta 29. in 30. maj, ko bo največ raznih prireditev. Občinski festivali, ki si jih zamišljajo kot nekakšno generalno za okrajni festival, bodo v nekaterih občinah 1. in 2. maja, v ostalih pa tekom meseca.

lo okoli 3.500 pionirjev in ostale mladine. Kot že rečeno bosta glavni festivalska dneva 29. in 30. maj. V soboto 29. maja popoldne bo več kulturnih in športnih prireditev, zvečer pa bodo učiteljski in študentski nastopi. Pripadniki JLA bodo samostojen telovadni nastop

V okviru festivalskih prireditev bo največ pevskih in dramskih nastopov. Razen številnih vaških pevskih zborov bodo nastopili tudi mladi pevci z vseh osnovnih šol in pevski zbori gimnazij ter tolminskega učiteljskega. Pevske zборе bo spremljala godba na pihala idrijskih rudarjev. Na letošnjem festivalu bodo sodelovali tudi člani Ljudske tehnike, obvezniki predvojaške vzgoje in pripadniki JLA. Računajo, da bo na festivalu sodelo-

valno sodelovalo približno 3500 mladine — Pripadniki JLA bodo samostojen telovadni nastop

Na Kočevskem so končali petdnevni seminar za mladinske voditelje

V nedeljo so na Kočevskem končali petdnevni mladinski seminar za člane okrajnega komiteja LMS, za sekretarje in predstavnike občinskih komitejev. Udeleženci seminarja so se pogovorili o raznih vprašanih mladine. Dejali so, da je minulo leto organizacija precej napredovala. Vanjo so sprejeli več kot 700 novih članov, ustanovili nekaj novih organizacij, precej mladine pa se je vključilo v razna fizikalna in druga društva. Najbolj so napredovali na fizikalnem področju. Mladina je lani tudi pridno sodelovala pri raznih družbenih nalozah. D. D.

OBČINA ŠENTVID DOBILA SINDIKALNI SVET

V šentvidski občini deluje 7 sindikalnih podružnic in 10 sindikalnih grup. Iz poročil občinski zborov posameznih sindikalnih podružnic je bilo spoznati, da so nekateri odbori imeli več rednih sej in so posvajali članstvo, kako opravljajo zaupane jim naloz. Druge podružnice pa so zanemarjale delo in sploh niso na tekočem s sedanjim gospodarskim razvojem. Nekatero sindikalno podružnico so samo vodile razne volitve. To so delale same v svojem podjetju, za prva tri sektorje se pa niso zanimale. Le-tam so zaradi tega bile volitve slabše. Zaradi raznih takih in podobnih pomanjklivosti so na polno občinskega komiteja ZK sklicali sestanek zastopnikov sindikalnih organizacij, na katerem so govorili o tem, da bi se vse povzelo v občinski sindikalni svet. Le-ta naj bi organiziral enotno politično in vzgojno delo v sindikalnih podružnicah, izučeval odbor, ki so ga na tem sestanku sestavili, je prav to dni sklicali sestanek vseh podružnic in grup. Anarhizirali so dosedanje delo in napravili načrt za bodoče ter izvolili 13-članski odbor. K.

Izšel je Turistično gospodarski adresar Celja

Na splošno željo in potrebo je Celja po dolgem prizadevanju vendar dobila prvi Turistično-gospodarski adresar. Leno brošurama knjižice srednje velikosti je tiskarna v dvo-barvnem tisku in obsega 115 stranic zanimivih opisov s področja zgodovine Celja in okolice, opisov kulturnih in zgodovinskih znamenitosti v Celju, turističnih krajev v okolici zdravilišč in industrije. Razna tega je našli v adresarju še razne statistične podatke o prosveti, šolstvu, zdravstvu v mestu ter več zanimivih (brošur) in Adresar je bogato opremljen s kvalitetnimi slikami fotografije Pelkana iz Celja, kar zelo poljubi tekstilni del. Na naslovi strani je v temnozlati barvi slika celjskega gradu, medtem ko so naslovnice črno-zlate. Adresar je izdalo Opleševanje društvo v Celju uredil ga je p. tov. Zoran Vudler. F. K.

NA PRAZNIK DELA BODO DOBILI ČITALNICO

Društvo Svoboda v Slov. Konjicah bo 1. maja odprlo v kulturnem domu čitalnico, kjer bodo lahko Konjčanini brali razne časopise iz domače in sosednjih republik. Pozneje bodo v domu uredili tudi novo kino aparaturo. L.

Za zločinski uboj bo Franc Kralj sedel deset let

Lani 22. julija so v gozdu nad Pristavo pri Orehoviči našli umrlega 78-letnega krojača in invalida Janeza Juncu, skromnega, mirnoljubnega človeka. Zločinski uboj — pokojnik je imel razbito glavo z večjimi ranami, morilec ga je dvakrat tudi zavezal s pripetjenim kolom v prsa in vrnil levo roko na mu je skoraj odsekali — je razburil vso okolico. Takoj po zločinu je bil osumljen grdega dejanja Franc Kralj iz Velikih Bras-

nic. Ko ga je miličnik peljal na kralj. Umora so pred tem pa je Kralj sam pomagal iskati, potegnila je policija, je takoj priznal dejanje in natančno opisal, kako je ubil Juncu. V preiskavi je Kralj tudi krivdo, ni pa mogel pojasniti, od kod je dobil krivave madeže na srajco, obdvoke in rjuho v postelji. Tudi na dvodnevnih javnih razpravi pred okrajnim sodiščem v Novem mestu je Kralj spoznal, da bi bil morilec. Po desetem pretrpanju je senat okrajnega sodišča osodil Kralja na 10 let strogega zapora.

Padel z lestve in se smrtno onesrečil

V Šentjurju pri Celju je 34-letni Alojz Mastnar, trojevojen, med drugim, pri tem je stal na lestvi 2 m visoko. Ko se je hotel na njej oprniti, je izgubil ravnovesje. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil tiliček. Bil je takoj mrtev. Pri nesreči je bila navzoča 7-letna hčerka, ki pa ne ve ničesar povedati.

Požar v Stari cerkvi

Dne 24. aprila t. l. ob 13 uri je med kratkotrajno nevihto udarila strela v gospodarsko poslopje KGG v Stari cerkvi pri Kočevju. Komaj je minul po strehi so prišli gasilci iz Stare cerkve z motorno in ročno brigado. Njim so se takoj pridružil vaščani ter po daljšem trudu požar omejili in dušili. Po zaslugi gasilcev in vaščanov na pomoč so prišli tudi gasilci iz Kočevja, je prihranjenih več milijonov dinarjev.

Člani folklornega krožka idrijske gimnazije so pred kratkim želi navdušeno priznanje ob svojem uspelem nastopu

DNEVNE NOVICE

Društvo za varilno tehniko LRS opozarja na seminar z naslovom: "Novosti na področju varilne tehnike s posebnim ozrom na varjene konstrukcije in varilske norme, ki ga bo vodil v Mariboru v dnevi od 4. do 7. maja svetovnoznani varilski strokovnjak ing. Hans Melhardt. Ostale informacije: Društvo za varilno tehniko, Ljubljana, Erjavčeva 11, telefon št. 22-318.

Planinsko društvo Nova Gorica obvešča, da bo Dom Klementa Juga v Lepeni od 30. aprila dalje stalno oskrbovan. Za praznike dela bo odprto tudi Gomiščkov zavetišče na Krnu. Čestitamo za praznik dela in vabimo delovne kolektive v planini! — PD Nova Gorica.

MOTOX, sredstvo proti moljem, zahtevaj povsod, ker le če boš uporabil MOTOX, boš za tvojo obleko siguran.

PREDAVANJA

V petek, 30. aprila ob 18 bo predaval ing. Alfred Schmidt, firma Böhrer, Avstrija, o "Tehniki varjenja specialnih jekel". Na zanimivo predavanje, ki bo v veliki predavalnici Rudarsko-metalurške fakultete na Aškerčevi cesti 32, vljudno vabi Društvo za varilno tehniko.

Centralna ljudska univerza odpira zaradi velikega zanimanja III. ciklus predavanj "Kratek pregled umetnostnega ustvarjanja skozi stoletja". Predavanja bodo v prirodoslovni dvorani univerze vsak ponedeljek ob 20. Pričetek ciklusa 3. maja s prvim predavanjem "Antika". Obisk ciklusa pridočemo vsem, ki želijo pridobiti jasnejše poglede v razvoj umetnosti. Vpisovanje vsak dan od 8-14 na Centralni ljudski univerzi, Cankarjeva 5, III. nadst. Ukovina 80 din, za dijake 40 din.

Akademija za glasbo in Društvo slovenskih skladateljev vabita na predavanje direktorja Instituta za proučevanje folklorja iz Sarajeva, tov. Cvjetka Rihmanna "Karakteristike bosansko-hercegovaške narodne glasbe". Predavanje bo v četrtek, 29. apr. ob 18 v zbornični dvorani Univerze (Trg revolucije).

GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA
Cetrtek, 29. aprila ob 20: Hecht-Mac Arthur: "Prva stran". Zaključena predstava za sindikat Univerze in TVS.

OPERA
Cetrtek, 29. aprila ob 19.30: Prokofjev: "Zaljubljen v tri oranže". Abonma red D.
Petek, 30. aprila ob 19.30: Svara: "Prešeren". Abonma red Petek popoldanski.

Umrlj so v Ljubljani

Jutraš Ludvik, upokojenec. Počel bo v četrtek ob 15 na Zalah.

TINKA KITAK

roj. REBOL
nas je danes zjutraj, po težki bolezni, v 60 letu starosti, za vedno zapustila. Pokopali jo bomo v petek, 30. aprila 1954 ob 15.30 na pokopnem pokopališču.

Maribor, 28. aprila 1954.
Zaljučič: hčerki Zdenka in Danica por. Hartman z možem in otroki; sestre Tončka Mavko, Fanči Cajnkar, Pavla Lovrek ter svakinja Berta Rebol z družinami.

VIKTORJA GRADIČA

elektrotehnika, tajnika sindikalne podružnice in člana ZK

Draga pokojnika bomo remili na njegovi zadnji poti iz hiše žalosti Novi dom 32 v petek, dne 30. aprila ob 16

Trbovlje, dne 28. aprila 1954
in sindikalna podružnica podjetja "Mehanika" v Trbovljah.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža
Cetrtek, 29. aprila ob 20.30. Slavko Grum: "Dogodek v mestu Gogla". Zaključena predstava za GT in TSS II.

SENJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana — Mestni dom
Sobota, 1. maja ob 20: W. Lichtenberg: "Veselo potovanje", veseligrs.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Ročne lutke
Resljeva cesta 28
Cetrtek, 29. aprila ob 9: Gostovanje v Mirnu:
ob 11: Gostovanje v Sempetru pri Gorici;
ob 15: Gostovanje v Sempetru pri Gorici (bolnišnica);
ob 18: Gostovanje v Trnovem pri Gorici.

RADIO

Dnevni spored za četrtek, 29. aprila
Poročila: 5.35, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.30—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) — vmes ob 5.45—5.55 Jutrnanja telovadla — 6.30 do 8.35 Radijski kolektor in pregled tiska — 7.20 Za gospodinjice — 12.00 "Ciciban — cicibu!" (samo "Josipa Pavšiča") — 12.15 Cicibanom — dobe, dan! — 12.30 Opoldanski orkestralni spored — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.45 Iz znanosti in tehnike — 13.55 Spored slovenskih narodnih in umetnih pesmi — 14.40 Kraj bo danes na sporedu — 14.45 Stare in nove melodije igra na klavir Borut Lesjak — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Lažja orkestralna glasba — 16.00 Radijska uni-

verza: Stane Vilhar: Delavsko gibanje po svetu — 16.15 Popoldanski simfonični koncert — 17.10 Orkestra Morton Gould in Stanley Black ter solist Jean Sablon izvajajo zabavno glasbo — 17.35 9. lekcija tečaja francoskega jezika — 18.00 Sopranistka Janine Micheau in tenorist Mario Del Monaco pojeta arije iz znanih oper — 18.30 Družinski pogovori — 18.40 Zabavni zvoki — Igrata trio Dorko Skoberne in Tržiški veseli kvintet — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Kulturni pregled: Dr. Branko Krefc: Prvomajska proslava 1928. leta — 20.15 Večer slovenskih narodnih pesmi: sodelujejo: Gorenski kvartet, Dana Filipič, Franc Koren in Fantje na vasi — 21.00 "Iz novega sveta" (oddaja o življenju in umetnosti Antonina Dvořaka ob 50-letnici njegove smrti) — 22.15—23.00 Glasbo za ples in razvedrilo izvajajo znani orkestri.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna
Cetrtek, dne 29. aprila 1954: lekarna "Melie", Meliška cesta 2.
Petek, dne 30. aprila 1954: lekarna "Planinka", Glavni trg 20.

KINO

Spored za četrtek, 29. aprila
PARTIZAN: Ameriški film: "Uročeni. UDARNIK: Ameriški film: "Na nebu ni ceste".
POBREŽJE: Ameriški film: "Na nebu ni ceste".
STUDENCI: Ameriški film: "Cyrano de Bergerac".
SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Cetrtek, 29. aprila ob 19.30: Čajkovski: "Evgenij Onegin". Red C.
Petek, 30. aprila ob 19.30: Krefc: "Velika puntarija". Red B.

PeTaLin

uspešno sredstvo proti moljem. Zato zahtevajte vedno samo PeTaLin

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE
Cetrtek, 29. aprila ob 20: Linhartova komedija: "Matiček se ženi" — red Cetrtek in izven.
Petek, 30. aprila ob 15: Linhartova komedija: "Matiček se ženi" — solski abonma.

LJUDSKA UNIVERZA V CELJU
Danes, v četrtek, 29. aprila ob 19.30 bo v predavalnici učiteljskega predavanja: "Zdravje žena in deklet". Govoril bo dr. Peter Marinko, specialist za ženske bolezni. Diafilmi. Vljudno vabljeno.

DROBNI OGLASI

KAMION, 4-tonski Ford, v dobrem stanju, prodamo po ugodni ceni. Naslov v upravi. 1498

II. KONGRES

ZVEZE DRUŠTEV EKONOMISTOV JUGOSLAVIJE

bo od 13. do 15. maja 1954 v Portorožu (cona »B« STO)

Dnevni red:

1. otvoritev kongresa,
2. poročilo upravnega odbora,
3. poročilo nadzorno-financijskega odbora,
4. volitve novih organov Zveze.

Dne 14. in 15. maja bo diskusija o referatih:

1. problemi našega tržišča,
2. kritična analiza stanja organizacije podjetij,
3. stanovanjski problem FLRJ,
4. o ekonomskem pouku.

Vsa obvestila v društev ekonomistov Jugoslavije; Beograd, Studentski trg 15, tel. 24-717. 2151

DEČJI DOM V BIJELI BOKA KOTORSKA

razpisuje natečaj

za zdravnika in otroške bolezni ali splošnega zdravnika z daljšo prakso — za upravnika doma.

Osnovna plača po uredbi, dopolnilna po sporazumu, položajni dodatek po uredbi, kakor tudi možnost honorarne službe.

3 zdravniške pomočnike — otroške sestre.

Plača po uredbi, kakor tudi dopolnilna plača

3 vzgojiteljice otrok, ki še ne hodijo v šolo.

Pogoji za sprejem: potrebne kvalifikacije za poklic vzgojitelja. Plača po uredbi.

Kraj je poleg morja oddaljen 10 km od Hercegovega in z dobri prometnimi zvezami. Reflektanti naj se javijo upravi doma pisмено i kratkim življenjepisom. Nastop takoj. 2077

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »SLOGA«

Italijanski film

»Za dva solda upanja«

Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 9—11 in od 15 dalje.

KINO »KOMUNA«

Angleški film: "Osebnost zadeva". Tednik. Filmske novosti št. 17. Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 10—11 in od 15 dalje.

KINO »SOCA«

Ameriški film: "Rebecca". Brez tednika. Predstavi ob 17 in 20. Predprodaja vstopnic od 10—11 in od 16 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Angl. film: "Ring". Tednik: Ne priznamo sramotne oddločite. Predstavi ob 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO »SISKA«

Angleški film: "Ring". Predfilm: Ne priznamo sramotne oddločite. Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 15. dalje.

JESENICE: »RADIO«

Ameriški film: "Skrivnostna cesta". Predstavi ob 18 in 20 — "PLAVZ": Meh. film: "Cantiflas mušketa". — Predstava ob 18.

KRANJ: »STORŽIČ«

Ameriški barvni film: "Divji sever".

PTUJ: Francoski film: »Gospod Hulot na počnicah«

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

»Dvobo, pri Srebrnem otoku«

Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Predprodaja vstopnic od 10—11 in od 14 dalje.

RAZPIS O POGOJIH ZA I. NATEČAJ INVESTICIJSKIH POSOJIL IN SREDSTEV REPUBLIŠKEGA INVESTICIJSKEGA SKLADA

Na temelju 8. člena Uredbe Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS o pogojih za uporabo sredstev republiškega investicijskega sklada (Ur. list LRS št. 14-51-54) in na temelju 19. člena Uredbe o posojilih za gospodarske investicije (Uradni list FLRJ št. 4-54), izdaja generalni direktor Narodne banke FLRJ, Centrala za LRS, v sporazumu z Izvršnim svetom Ljudske skupščine LRS r a z p i s o pogojih za I. natečaj investicijskih posojil iz sredstev republiškega investicijskega sklada.

b) Višino okvirnega posojila in višino tranš po letih;
c) Potrebna nadaljnja stalna obratna sredstva za črpanje novih kapacitet.
d) Minimalno obrestno mero in odplačilni rok, ki ju ponuja prosilec. Ponujena obrestna mera ne more biti nižja od 3 %, za kmetijstvo in elektro-gospodarstvo pa ne nižja od 2 %, odplačilni rok pa ne daljši od 10 let;
e) Rok za začetek in rok za dovršitev del ter dan, od katerega začne teči rok za odplačevanje posojila;
f) Znesek vseh dolgoročnih obveznosti prosilca ter znesek anuitet iz teh obveznosti.
g) Poročilo okraja mesta, mestne občine, občine ali republike.
h) Sedanjost skupo vrednost osnovnih sredstev v podjetju (sklad osnovnih sredstev).

1. Posojila iz sredstev republiškega investicijskega sklada, ki jih določa republiški družbeni plan za leto 1954 bo dovoljevala Narodna banka FLRJ, Centrala za LRS, na podlagi tega razpisa gospodarskim organizacijam proti poročilu okraja, mesta, mestne občine, občine ali republike, za dovršitev gospodarskih investicijskih objektov, ki se nadaljujejo v letu 1954 in kompletiranje nujno potrebne investicijske opreme.

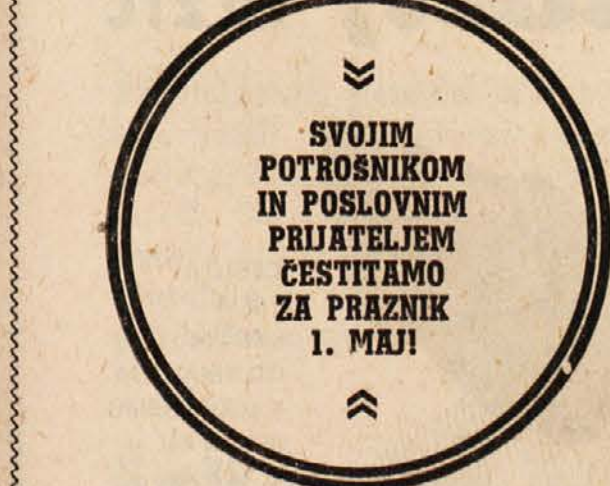
i) Pri investicijah, ki se nadaljujejo, je treba v prošnji posebej navesti tudi vrednost dosedanjih del po bilanci per 31. dec. 1953. To velja tudi za investicijsko opremo, ki se izdeluje dalj časa.
j) Koliko posojila se namerava porabiti za nakup deviz (navedbo vrste in zneska), razdeljeno po letih.
k) Prošnji za posojilo je treba priložiti:
a) za gradbene objekte: investicijski elaborat (investicijski program in generalni projekt) ter potrdilo, da je elaborat revidiran od pristojne revizijske komisije. Investicijski elaborat mora biti sestavljen v smislu Uredbe o izdelavi in potrditvi investicijskega programa (Uradni list FLRJ št. 5-54);
b) za opremo: preračun opreme, ki se namerava nabaviti s posojilom. Pri uvozi opreme je treba poleg dinarske vrednosti avesti tudi vrsto in znesek devize.
c) Sklep delavskega sveta, da se gospodarska organizacija lahko zadovolji.

Za kmetijstvo in živilsko industrijo veljajo tudi v tem primeru določbe toč. 2. Odloka o I. razpisu investicijskih posojil iz splošnega investicijskega sklada (Uradni list FLRJ št. 55-53).

2. Tega natečaja se lahko udeležijo vse gospodarske organizacije, ki izpolnjujejo pogoje iz toč. 1. Vloge za posojila je nasloviti na Narodno banko FLRJ, Centrala za LRS, Direkcijo dolgoročnih kreditov in fondov in najkasneje do 10. maja 1954 predložiti teritorialno pristojni podružnici, kjer imajo odprti svoj tekoči račun.

3. Prošnja za posojilo iz sredstev republiškega investicijskega sklada, ki jo predloži gospodarska organizacija na bančni tiskovnik mora zajemati:
a) Namen, za katerega zahteva posojilo.

V poštev pridejo samo prošnje za investicijske kredite nad 5.000.000 din in to samo tistih gospodarskih organizacij, ki so kreditno sposobne in izpolnjujejo pogoje člena 3. Uredbe o posojilih za gospodarske investicije (Uradni list FLRJ št. 54).

Trgovsko podjetje
Narodni magazin
BEOGRAD, Knez Mihailova ulica 5
TELEFON 27-545, 25-801, 25-813

PRESKRBA
SEŽANA
ČESTITA OB PRAZNIKU 1. MAJA VSEM SVOJIM ODJEMALCEM IN VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU IN SE NADALJE PRIPOROČA S SVOJIMI ARTIKLI

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE
»MAČVA« — BANJA KOVLJAČA
poziva
vse delavce, ki so leta 1953 delali v podjetju več kakor 3 mesece, da v rok 3 mesecev pošljejo podjetju svoje točne naslove zaradi izplačila presežka plačnega sklada 2099

»ZELENGORA« AVTOREMONTNO PODJETJE
BEOGRAD, Nebojšina 34, telefon 41-998
PRODA
AVTOMOBILSKE DELE RENAULTA TIPE 208 D, FIATA TIPE 666 IN RAZNE OSTALE AVTOMOBILSKE DELE IN MATERIAL PO NAJNIZJIH CENAH
GENERALNA IN SREDNJA POPRAVILA VSEH MOTORNH VOZIL
OPRAVLJAMO: VSA STROJNA DELA, EGALIZIRANJE ROČNIH OJNIC, KALJENJE — CEMENTIRANJE DELOV, VRTANJE BLOKOV, OBDELOVANJE LEZAJEV, BOBNOV IN DRUGA DELA 2150

Vsem delovnim ljudem širom naše domovine čestitajo k Prazniku dela — 1. maju

**Ljudski odbor
mestne občine Tržič
Mestni komite ZKS
in občinski odbor
SZDL Tržič**

Bombažna predilnica in tkalnica

Tržič

DELOVNI
KOLEKTIV
ISKRENO
ČESTITA
VSEM
DELOVNIM
LJUEM
K 1. MAJU
Z ŽELJO, DA
ZAVESTNO
PROSLAV-
LJAJO TA
TRADICIO-
NALNI,
BORBENI
DELAJSKI
PRAZNIKI

Triglav

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE OBUITVE

Triglav

TRŽIČ

čestita vsem delovnim ljudem, svojim cenjenim odjemalcem ter članom kolektiva v poslovalnicah širom po državi k Prazniku dela — 1. maju!

K Prazniku dela — 1. maju
čestita delovnemu ljudstvu

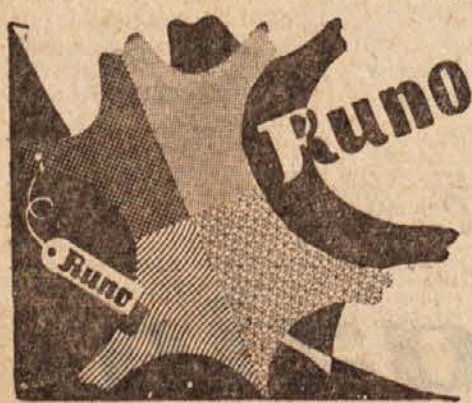
**Tovarna
kos in srpov
TRŽIČ**

**Remont
čevljarških
strojev**

KRANJ

vam popravi
vse vrste strojev
čevljarške industrije,
izdeluje in predeluje
sekalne nože
in vas oskrbi
z rezervnimi
deli in
fourniturami

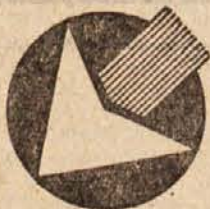
TOVARNA USNJA

Tržič

čestita vsem svojim odjemalcem in delovnemu ljudstvu širom naše domovine k delavskemu Prazniku — 1. maju!

PRVOVRSTNO
BELO
LEPENKO
NAROČAJTE
V

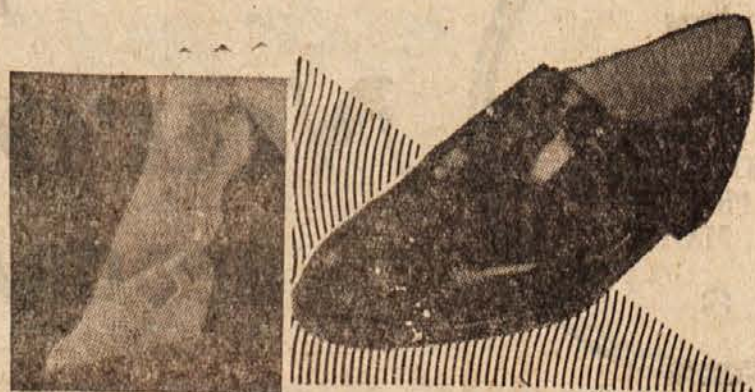

**TOVARNI
LEPENKE
TRŽIČ**

ŽIVEL PRVI MAJI

DELOVNI KOLEKTIV
TOVARNE ČEVLJEV

Sjubelj TRŽIČ

ČESTITA
VSEM
SVOJIM
ODJEMALCEM
K DELOVNEMU
PRAZNIKU —
1. MAJU!

Elektroenergetski sistem LRS

s podjetji in enotami:

Elektrarna Brestanica	Elektro-Ljubljana okolica
Elektrarna Dravograd	Elektro-Maribor mesto
Elektrarna Fala	Elektro-Maribor okolica
Elektrarna Mariborski otok	Elektro-Novo mesto
Elektrarna Medvode	Elektro-Sežana
Elektrarna Moste	Elektro-Slovenjgradec
Elektrarna Sava-Kranj	Elektro-Tolmin
Soške elektrarne	Elektro-Trbovlje
Elektrarna Šoštanj v izgradnji	Elektro-Žirovnica
Elektrarna Trbovlje	
Elektrarna Velenje	
Elektrarna Vuzenica v izgradnji z gradiliščem HE Vuhred	
Elektro-Celje	Energetik rajona I, Ljubljana
Elektro-Gorica	Energetik rajona II, Maribor
Elektro-Kočevje	Energetik rajona III, Kranj
Elektro-Kranj	Energetik rajona IV, Celje
Elektro-Krško	Energetik rajona V, Kanal ob Soči
Elektro-Ljubljana mesto	Elektrogospodarska šola Cerkno pri Idriji
	Elektrogospodarska šola Maribor

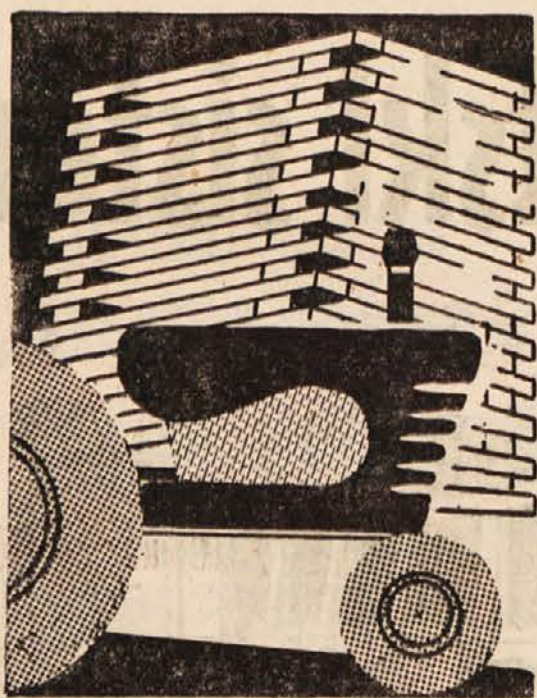
37 elektrarn sistema je v letu 1953 proizvedlo preko ene milijarde kilovatnih ur električne energije. Ta energija se je pretakala po 850 km dolgi mreži napetosti 110–50 tisoč voltov, po 3720 km dolgi mreži 50–2 tisoč voltov, transformirala v 36 razdelilnih in 1500 napajalnih transformatorskih postajah. V 3700 elektrificiranih krajih Slovenije, je preko 7420 km dolge nizkonapetostne mreže prejemale pogonsko moč naših elektrarn 261.000 odjemalcev.

želi vsem mnogo uspeha za delavski praznik 1. MAJ

Rudnik
rjavega
premoga

ZABUKOVCA

Nudimo kvaliteten
rjavi premog po
konkurenčnih cenah.
Živel 1. maj, Praznik
dela!

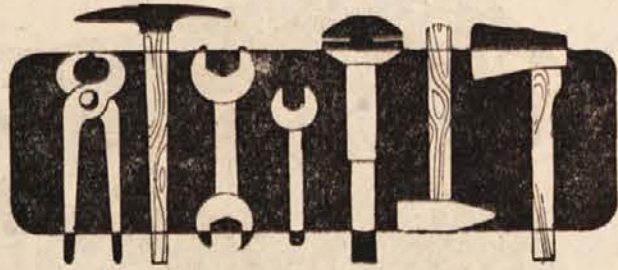
Okrajna združna zveza
in trgovsko podjetje OZZ
Šmartno ob Paki

čestita k delavskemu
Prazniku 1. maju vsem
delovnim kolektivom,
zadružnikom, odjemalcem
in dobaviteljem.

Nudimo in kupujemo vse vrste lesa, gradbeni
material, umetna gnojila, zaščitna sredstva,
vse vrste motornih in ostalih kmetijskih
strojev. Delovni kolektiv.

Tovarna kovanega
orodja Zreče

ima stalno na zalogi kvalitetne izdelke bogatega asorti-
mana in lahko vsak čas zadovolji kupca vsakega poklica.
Mehanična delavnica in vozni park opremljena z orodjem
znamke Zreče je ekspeditivna, kajti njihov delovni pripo-
moček je priročen in soliden. • Kolektiv podjetja se bo
tudi v bodoče trudil, da zadovolji svoje potrošnike
Obenem jim čestita k Prazniku delovnih ljudi 1. maju

Odlični so proizvodi tovarne

Usnja

Rečice ob Savinji

in sicer: oblačilno usnje,
okvirno usnje, vegetabilno in
krom mastno usnje.

Živel 1. maj!

Vsem svojim dobaviteljem in odje-
malcem kakor tudi vsem delovnim
ljudem čestita kolektiv

**Usnjarskega
Remonta
Slovenske Konjice**

ter se priporoča.

Kmetijska zadruga

Vitanje

čestita k Prazniku
dela ter se
priporoča!

Trgovinska zbornica
za okraj Šoštanj,
sedež Šmartno ob Paki

želi vsem svojim članom in drugim
okrajnim in mestnim zbornicam LRS
k Prazniku dela 1. maju 1954 obilo
poslovnih uspehov v nadaljnjem razvoju
socialističnega trgovanja.

Izdelujemo blago za moške in
ženske obleke, blago za plašče,
hubertus, volnene odeje itd. Cene
zmerne

**'Volna'
LAŠKO**

Živel 1. maj, Praznik dela!

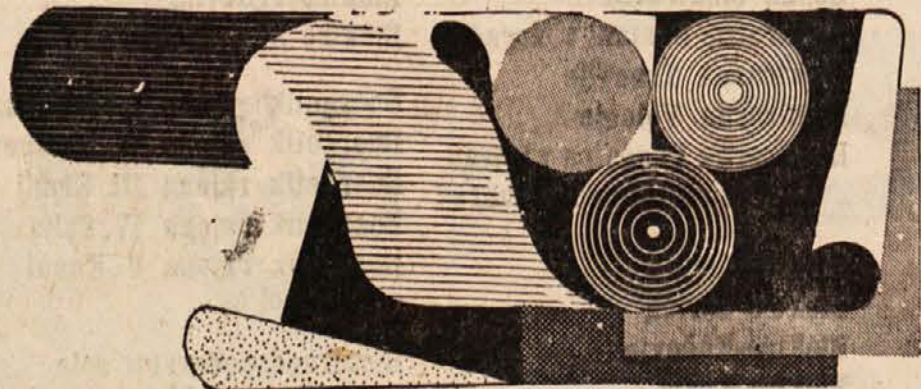

Delovni kolektiv

**Sladkogorske tovarne kartona
in papirja Sladki vrh**

čestita vsem delovnim ljudem za 1. maj, Praznik dela!

Proizvaja: vse vrste ovojnih papirjev za trgovsko mrežo in specialne kartone za industrijo.

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA LAŠKO

nudi svojim cenjenim odjemalcem visokovredni oligo-
censki premog po konkurenčnih cenah. Istočasno jim
želi celoten delovni kolektiv obilo uspehov k delav-
skemu Prazniku.

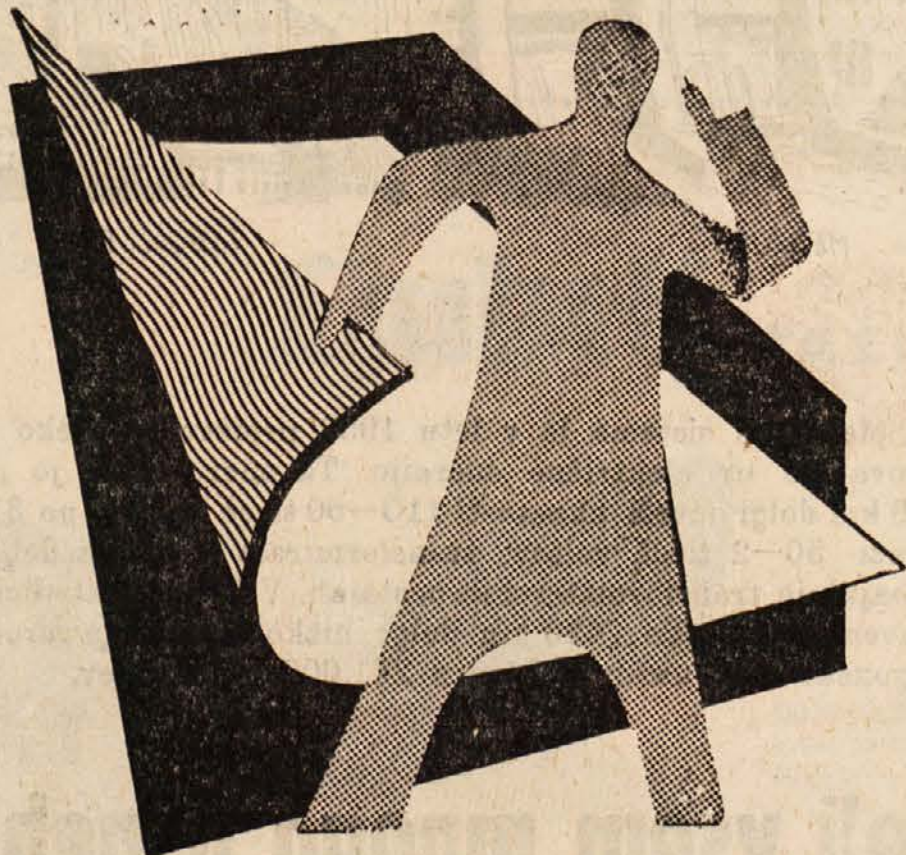
**Tovarna lesovine in
lepenke Ceršak**

Izdeluje:

rjavo ročno lepenko, sivo ročno lepenko, kovček lepenko
in specialno lepenko po naročilu.

Čestitamo vsem delovnim kolektivom naše socialistične
domovine k Prazniku dela — 1. maju!

Delovni kolektiv

Mestni ljudski odbor mesta Celja

čestita
vsem delovnim
ljudem
k Prazniku dela

Okrajni komite ZKS Celje,
Okrajni odbor SZDL Celje,
Okrajni komite LMS Celje,
Okrajni odbor ZB Celje

čestitajo vsemu delovnemu ljudstvu k Prazniku dela

ELEKTRO
RADIO
CENTER
CELJE

KOLEKTIV

ELEKTRO RADIO CENTRA CELJE

čestita k Prazniku dela.

Okrajni ljudski odbor Celje-okolica

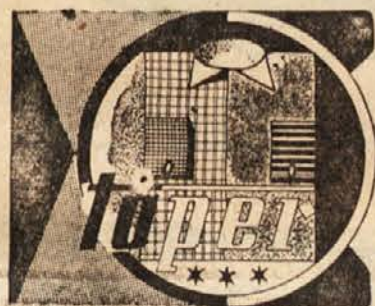
ČESTITA K PRAZNIKU DELA

SLIKARSTVO DOM-CELJE

Izvršujemo vsa
črkoslikarska in
plesarska dela
po konkurenčnih
cenah.

ŽELIMO VESELO PRAZKOVANJE 1. MAJA

Tovarna
perila,
konfekcije,
prešitih odevj
ter pletenin

Toper Celje

čestita k dnevu
delavskega Praznika 1. maju.

Kovinsko podjetje

Celje, Vodnikova 6
Telefon 21-56

IZDELUJEMO: kaloriferje, ventilatorje, klima naprave,
boilerje, tlačne kotle vseh vrst, velikosti in izvedb,
električne kaloriferje, kondenzne lonce od 1/3" do 2"
kleparske prirobne stroje, sušilne naprave in podobno,
IZVRŠUJEMO: montaže vseh vrst centralnih kurjav in
sanitarnih naprav ter vsa stavbna kleparska dela.

Naročila izvršujemo hitro in solidno!

Živel 1. maj — Praznik dela.

Vsem delovnim kolektivom, investorjem in poslovnim prijateljem čestita k Prazniku delovnega ljudstva 1. maju

S.G.P. Staubenik Celje

ter se za nadaljnja
dela in poslovne
odnose priporoča.

Železarna Štore

Štore pri Celju

Telefon 21-08, Celje ali Štore 1, teleprinter 03318.

proizvaja: valjane proizvode, okroglo ali ščato in betonsko železo, strojno litino, lito, železne cevi, jeklarske in kovaške kokile, vse vrste valjev iz trde litiine, kvaliterno ša motno opeko in šamotni maater.

Zehiteva, te katalog naših izdelkov

Vsem delovnim kolektivom, našim dobaviteljem in odjemalcem čestitamo k delavskemu Prazniku 1. maju.

TRGOVSKO PODJETJE

OZZ VINO

CELJE, ZIDANŠKOVA 1

želi vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem vesele praznovanje delavskega Praznika

ZBIRNE KLETI: Slovenj Gradec, Slovenske Konjice, Mislinja

Občinska podjetja Žalec

Gradbeno podjetje — Elektrožaga — Pečarski obrat — Gostinstvo — Buffet — Čevljarna — Damska šivalnica — Knjigarna — Mesnica — Pekarna

se priporočajo s svojimi uslugami in izdelki ter čestitajo k Prazniku dela svojim odjemalcem

Mlinsko podjetje, Celje

s svojimi obrati Medlog, Vrbje, Šempeter, Konjice, Zagorje in Sevnica, nudi vsem svojim cenjenim odjemalcem vedno vse vrste mlevskih izdelkov, ter predeluje obenem vse vrste žitaric

želi vsem delovnim ljudem Jugoslavije ob Prazniku delovnih ljudi čimveč uspeha.

Zlatarna Celje

Izdolovanje zlatega in srebrnega nakita ter srebrnega jedilnega pribora,

Čestitamo vsem delovnim ljudem k Prazniku dela!

Kmetijska zadruga

Šentjur pri Celju

čestita k Prazniku dela vsem delovnim ljudem.

Edini izvoznik svetovno znanega slovenskega štajerskega hmelja iz Savinjske doline

HMEZAD

zadružno trgovsko podjetje za izvoz hmelja

ŽALEC
SLOVENIJA - IUGOSLAVIJA

Brzjav: Hmezad Žalec Telefon: 22 in 18

Lastna skladišča v izmeri 15.000 m² z modernimi napravami za prepariranje in pakiranje hmelja

ŽIVEL PRVI MAJ — PRAZNIK DELA

Emailirano kuhinjsko posodo

- pocinkano, brušeno ter pokositreno posodo
- kopalne kadi
- pralnike, eno- in dvodelne stenske vodnjake
- Izplakovalnike
- radiatorje in kotle za centralno kurjavo
- emailirane senčnike

proizvaja v neprekosljivi kvaleteti

TOVARNA EMAJLIRANE POSODE-CELJE

Brzjav: EMAJL, CELJE

Telefon: 22-71

Zahtevajte ponudbe!

Vsem zadružnikom čestita

Okrajna zadružna zveza Celje

ob priliki delavskega Praznika 1 maja

PLINARNA-VODOVOD

CELJE nudi koks za kurjavo
in katran za premaze

Čestitamo k delavskemu Prazniku 1. maju!

Mizarstvo-vrbopletarstvo Invalidsko podjetje Polzela

Izdeluje sobna kakor tudi stavbena pohištva v vrbopletarstvu in vse vrbopletarske izdelke. Izdelava prvovrstna in cene kon urenčne. Istočasno čestitamo svojim odjemalcem kakor ostalim kolektivom k Prvemumu maju

Strojna finomehanika Celje

Opremljamo fotolaboratorije za fotografijo in fotogrametrijo, izdelujemo vsa v to stroko spadajoča dela in ostala dela finomehanike

Cestitamo k Prazniku dela!

Kolektiv Trgovskega podjetja

„Žitar“ Celje

čestita osem kolektivom k delavskemu Prazniku 1. maju in želi mnogo uspehov pri nadaljnjem delu v izgradnji socializma!

Dobavljamo vse vrste žit in mlevskih izdelkov franco razkladalna postaja pri vagonem odjemu in se priporočamo

Kolektiv

Tovarne organskih barvil-Celje

iskreno čestita vsemu delovnemu ljudstvu k Prazniku 1. maju

Proizvaja in nudi tekstilni industriji: žveplena »Tobotton« barvila, reduktivna »Tobanon« barvila, kislila »Tobacid« barvila ter razne intermediate

Državno trgovsko podjetje

„Savinjski magazin“ Žalec

Vam nudi v vseh svojih poslovalnicah v Savinjski dolini razne vrste špeciarijskega, manufakturnega in galanterijskega blaga po konkurenčnih cenah

Živel 1. maj!

NE POZABITE! „SAD“, tovarna za predelavo sadja

proizvaja prvovrstne sadne sokove, marmelade, druge sadne izdelke in najfinejša žganja vseh vrst. Prepričajte se v obliki poskusnega naročila

Ob priliki delavskega Praznika 1. maja želi delovni kolektiv tovarne za predelavo sadja „Sad“-Celje vsem delovnim ljudem naše domovine obilo uspehov pri nadaljnjem delu

„SAD“ TOVARNA ZA PREDELAVO SADJA CELJE

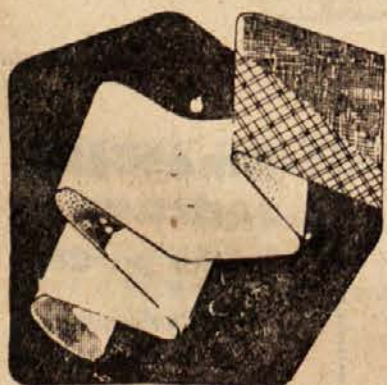
K Prazniku dela čestitamo vsem svojim poslovnim prijateljem in delovnim kolektivom

TOVARNA ROGAVIC

Polzela

Kupujte naše proizvode samo z zaščitnim znakom!

Tekstilna tovarna ŠEMPETER v Savinjski dolini

izdeluje

prvovrstno
beljeno platno
za domače
in tuje tržišče

Čestita

k PRAZNIKU
DELA

K delavskemu Prazniku 1. maju čestita vsem delovnim ljudem
KOLEKTIV
KERAMICNE
IN JUSTRIJE
LIBOJE

izdelujemo vse vrste keramično posodo, sanitarno napravo okraske itd.

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE KOVINS. IN IZDELKOV IN LIJARNE FUZINE PRIVITANJU

čestita vsem svojim cenjenim odjemalcem in bratskim kolektivom k Prazniku delovnega ljudstva. Kakor so sedaj, tako tudi v bodoče se bomo radi nudili kv-litetne zdelke kovanega kmetijskega orodja in odličkov sive litine po želi in aročih ter po dnevnih cenah. Na zalogi imamo vse vrste kovanega kmetijskega orodja in odličke iz sive litine

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR ŠMARTNO OB PAKI

čestita

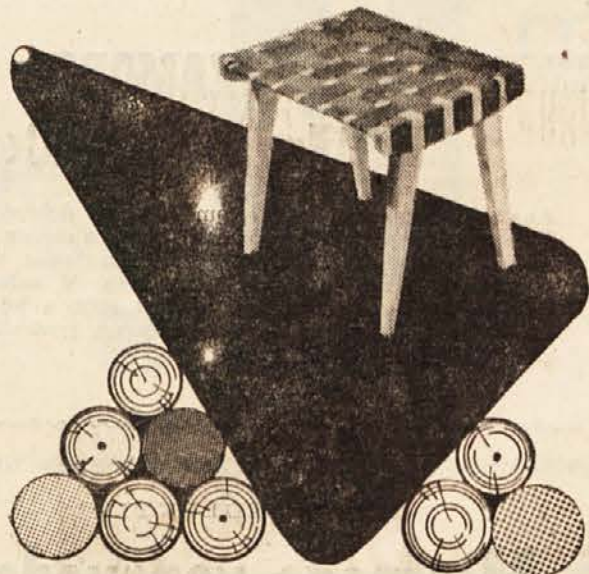
vsem delovnim ljudem k 1. maju, Prazniku dela

Iste čestitke izražamo vsem turistom, ki obiskujejo naše lepe Mozirske planine

Delovni kolektiv

**Lesno
industrijskega podjetja
Mar bor, Ulica talcev 7**

s svojimi obrati Drava, Maribor, Meljska cesta
Ruše, Podvleka, Lovrenc na Pohorju, Ptuj, Lju-
tomer, Kacgona

Čestita vsem delovnim kolektivom za Praznik dela 1.maj

Za Praznik delovnega
ljudstva je kolektiv

**Trgovskega
doma
Slovenske Konjice**

priljubljen bogato izbiro
vseh potrebščin
za prijetno praznovanje
1. maja.
in ob tej priliki čestita
vsem poslovnim
prijeteljem.

**Trgovski dom
Slovenske Konjice**

Delovni kolektiv
**metne plinarne,
Maribor**

želi vsem
delovnim kolektivom
za delavski Praznik 1. maj
mnogo uspehov na polju
socialističnih zmag.

Vsem delovnim ljudem socialistične domovine čestita
k 1. maju delovni kolektiv Trgovskega podjetja

ZRNO, Maribor

Telefon 31-09

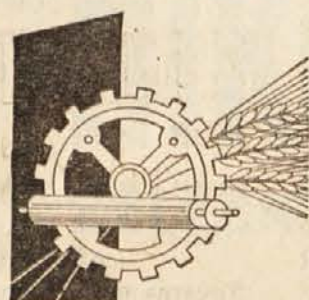
Nudimo žita in mlevske izdelke v najboljši kvaliteti in po
ugodnih pogojih. Odkupujemo od kmetijskih zadrug vseh
vrst žitaric in stročnic.

K Prazniku vseh delovnih ljudi 1. maju
čestitamo in se priporočamo za na-
daljnje sodelovanje. — Izdelujemo:
vse za šolo, pisarno in dom — šolske
zvezke, trgovske knjige, risalne sklade,
risanke, lampione, albume, razne
bloke, vse vrste raster papirja, razne
mape, mognone, tase, krožnike, razne
kartone prevlečene in neprevlečene,
špeerijske vrečice, razno embalažo
iz papirja, kartona in lepenke, lekar-
niške škatle, rednike, notese itd. —
Kupujte izdelke z zaščitnim znakom:

**Industrija papirnatih izdelkov
Maribor
Koroška cesta 5**

**Mlinsko podjetje
Maribor**

mlin in tovarna testenin
Meliska c. 19

nudi cenjenim odjemalcem prvovrstne tes-
tenine vseh vrst ter mlevske izdelke po
konkurenčnih cenah.
Čestitamo vsem delovnim ljudem naše so-
cialistične domovine k delavskemu Praz-
niku 1. maju.

**OPREMA
INDUSTRIJA LESNIH PROIZVODOV
MARIBOR
PARTIZANSKA CESTA 15
TELEFON 25-43, 30-66**

Proizvajamo: sobne in kuhinjsko
pohištvo, stavbeno pohištvo,
pisarniško in šolsko pohištvo,
tapeirano pohištvo, žične vlož-
ke, prešite odeje. Opremljamo
hotela in domove.

Naj živi 1. maj
Praznik delavcev vsega sveta!

Kolektiv

**podjetja za impregnacijo lesa,
Hoče pri Mariboru**

Čestita k Prazniku dela vsemu delovnemu ljudstvu z geslom: Vse za socializem —
za boljšo bodočnost!
Sporočamo Gozdnim gospodarstvom in Kmetijskim zadrugam, da kupujemo TT
in E drogove v neomejenih količinah po dnevnih cenah

Trgovsko podjetje

**Hrana
MARIBOR, Glavni trg 16**

Čestita ob Prazniku dela vsem svojim odje-
malcem in dobaviteljem ter se še nadalje
priporoča za ugodno medsebojno poslovanje

Vsem delovnim kolektivom kakor tudi svojim cenjenim odjemalcem želi ob 1. maju
1954 obilo uspeha v bodočem delu

Veletrgovina z železnino in tehničnim materialom

**ŽELEZNINA
MARIBOR, Partizanska cesta 34**

**Lesno industrijsko podjetje
Slovenske Konjice**

čestita vsem svojim dobaviteljem
in odjemalcem, kakor tudi vsemu
delovnemu ljudstvu k Prazniku
dela. — Priporočamo se!

Tovarna usnja
KONUS

Slovenske Konjice

Telegrafski naslov KONUS, Slov. Konjice, Tel. št. 1

USNJARNA UMETNO USNJE, JERMENARNA, PIKERIJA

USNJARNA: vegetabilno, kromno in kombinirano
podplatno, zgornje in tehnično usnje.

UMETNO USNJE: v posebnem oddelku proizva-
ja umetno usnje za notranjke, opetnice in pod-
plate za hišne čevlje.

JERMENARNA: vegetabilno, kromno in kombinirano
pogonsko jermenje vseh vrst, v vseh dimen-
zijah in specialnih izdelavah, šivalno jer-
menje in specialne športne vezi.

PIKERIJA: tekstilne untenzilije vseh vrst za potrebe
tekstilne industrije.

PREDSTAVNIŠTVA IN TRGOVINE:
Ljubljana, Gpsposvetska cesta 2
Beograd, Knez Mihajlova 47
Novi Sad, A. Rankovičeva 10
Ptuj, Jadranska 15

Vsem svojim sodelavcem, odjemalcem in delovnim kolektivom čestitamo k Prazniku dela 1. maja

**Industrija
metalnih
polizdelkov
Slovenska Bistrica**

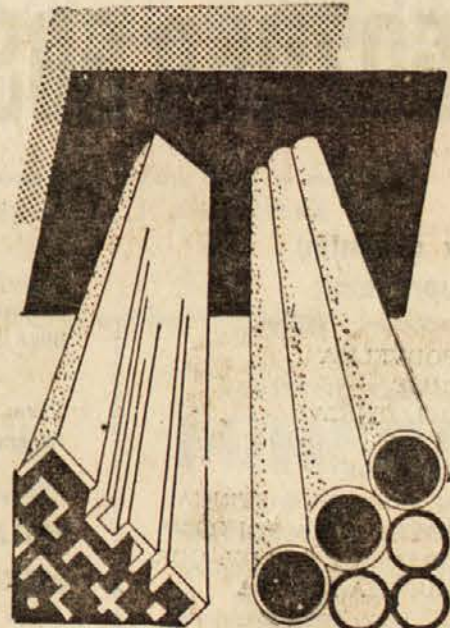
pošilja ob Prazniku 1. maju vsem delovnim
kolektivom borbene pozdrave!

IZDELUJEMO:

BAKRENE valje in vlečne žice, vrvi, profile
in cevi, pločevino in trakove ter
lokomotivska kurišča.

ALUMINIJASTE žice, aluminij — jeklene
vrvi, profile in cevi, pločevino in
trakove

MEDINIJASTE žice, profile in cevi, ploče-
vino in trakove ter vse ostale legu-
re barvastih kovin.

Mizarstvo Divača

čestita za delavski praznik 1. maj vsemu delovnemu ljudstvu naše socialistične države!

Izdelujemo raznovrstno pohištvo po ugodnih cenah. Sprejemamo tudi posamezna naročila in se vlijudno priporočamo.

Z OBRATI
v Dutovljah
in Dolu pri
Repentaboru

DELOVNI KOLEKTIV

TOVARNE ČEVLJEV

želi vsem kolektivom in delovnim ljudem ob prazniku dela mnogo uspehov pri graditvi naše boljše bodočnosti!

Izdelujemo vse vrste kvalitetne galanterijske in specialne obutve. — Zahtevajte naše brezkonkurenčne ponudbe!

Maribor, Gregorčičeva 24
telefon 25-72

DELOVNI KOLEKTIV

Železarne Ruše

ČESTITA
VSEM DELOVNIM LJUDEM
NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE
ZA PRAZNIK DELA!

MARIBOR

ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM
NAŠE DOMOVINE TER POSLOVNIM
ODJEMALCEM OB NAJVEČJEM
PRAZNIKU DELA — 1. MAJU!

DELOVNI
KOLEKTIV

hotela »ZAMORC« gostilne »POHORC«

čestita vsem svojim gostom in vsem delovnim ljudem za praznik dela — 1. maj! Svojim cenjenim gostom nudi vsak čas topla in mrzla jedila ter pristna štajerska in dalmatinska vina. V našem hotelu so na razpolago lepe, sončne sobe s toplo in hladno tekočo vodo. — Cene zmerne, postrežba solidna!

DELOVNI
KOLEKTIV
PODJETJA

»Tunelogradnja«

BEOGRAD, Gospodara Vučića 5
Telefon 42-816

čestita vsem svojim poslovnim prijateljem in delavcem naše države za praznik dela 1. maj z željo, da s skupnimi napori dosežemo še večje uspehe pri graditvi naše socialistične domovine!

DELOVNI KOLEKTIV

Mestnega vodovoda

MARIBOR

čestita vsemu delovnemu ljudstvu za največji praznik — PRVI MAJ!

Prevzemamo stavbena kleparska in galanterijska dela, montažo električnih in drugih vodnih črpalk. — Izvršujemo specialne strelododne naprave in vsa v navedeno stroko spadajoča dela in popravila solidno, hitro in poceni.

Se priporoča:

DRŽAVNI OBRтни MOJSTER
KLINAR STANKO
MARIBOR

Vsem graditeljem socializma
čestitamo k prazniku dela!

KOLEKTIV

DELOVNI KOLEKTIV

ZADRUŽNE MLEKARNE MARIBOR

ŽELI VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM
OB PRAZNIKU DELA — 1. MAJU — MNOGO USPEHOV
PRI IZGRADNJI SOCIALIZMA!

»Jugoalko«

MARIBOR

čestita ob prazniku dela vsem delovnim kolektivom socialistične Jugoslavije!

PREHRAMBENA INDUSTRIJA

Vse naše proizvode, kot sadne sokove in alkoholne pijače, pivo ter najnovejši proizvod: kavni nadomestek »Cikorka« in sirišče v tekočini dobite po najnižjih dnevnih cenah. — S svojimi proizvodi se priporoča

KOLEKTIV

DELOVNI KOLEKTIV

TOVARNE POHIŠTVA

V MARIBORU

ČESTITA VSEM
DELOVNIM KOLEKTIVOM
SIROM NAŠE DOMOVINE
OB NAJVEČJEM DELAVSKEM
PRAZNIKU — 1. MAJU!
KOLEKTIV

DELOVNI KOLEKTIV GRADBENEGA PODJETJA

»OBNOVA«

MARIBOR, Tržaška cesta 99

ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM
ZA PRAZNIK DELA — 1. MAJ!

Izvršujemo vsa gradbena dela po konkurenčnih cenah ter se priporočamo.

KOLEKTIV

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE SLOV. BISTRICA

ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM
ZA PRAZNIK DELA — 1. MAJ!

UPRAVA GROSISTIČNEGA PODJETJA

»KOVINAR«

PIVKA NA KRASU

s poslovalnicami:

čestita za delavski praznik — 1. maj 1954! Priporočamo se s hitro in solidno postrežbo in najnižjimi dnevnimi cenami.

POSTOJNA
SEŽANA
SOLKAN
ILIRSKA
BISTRICA

GOZDNO GOSPODARSTVO

MARIBOR

z gozdnimi
upravami:

PODVELKA
RUŠE
OPLONICA
PTUJ
MARIBOR
SLOVENSKA BISTRICA
LOVRENC NA POHORJU
GRADIŠČE V SLOV. GOR.
MURSKA SOBOTA

pogozduje, pomlajuje, redči, čisti in varuje pred gozdnimi škodljivci ter izkorišča gozdove splošnega ljudskega premoženja.

Vsem borcem za socializem in poslovnim prijateljem čestita ob prazniku dela!

KOLEKTIV GOZDNEGA GOSPODARSTVA
MARIBOR

V želji po napredku in za dosego boljše bodočnosti bomo dosledno izvajali dnevne delovne naloge. Naj živi 1. maj — praznik delovnih ljudi!

DELOVNI KOLEKTIV

Tovarne dušika Ruše

Proizvajamo:

KARBID
FEROKROM SURAFINE
FEROKROM CARBURE 6-10%
ZA KEMICNE SVRHE
CIANAMID
NITROFOSKAL
KORUND
CIANID ZA DEZINSEKCIJO
IN DERATIZACIJO
AMONIAK
AMONSULFAT
AMONIAČNO VODICO
KISIK
DISSOUS PLIN
OGLJIKOVO KISLINO
KOMPRIMIRANI ZRAK
DUŠIK

Vsem delovnim
ljudem širom
naše domovine
čestita k Prazniku

1. maju

Občinski ljudski odbor ŽIRI

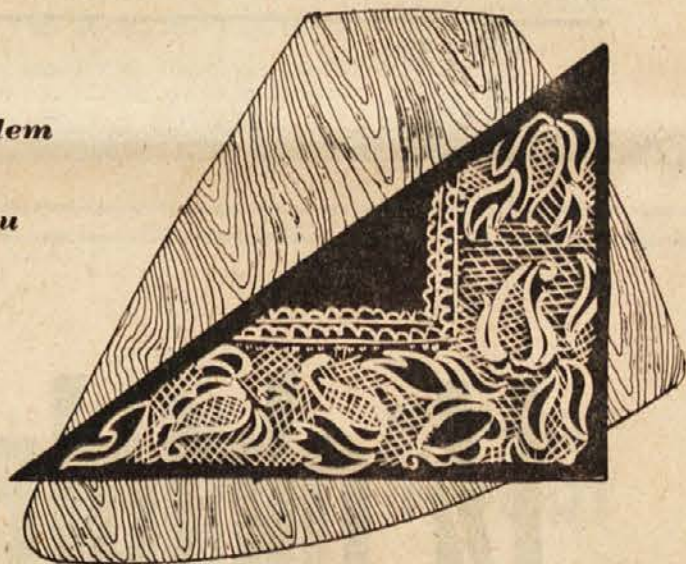
Kolektiv Državnega Elektro-
Kovinskega podjetja

„MOTOR“
ŠKOFJA LOKA

čestita k delovnemu Prazniku 1. maju
vsem delovnim ljudem širom naše domovine

Kmetijska zadruga ŽIRI

Vsem delovnim ljudem
naše domovine
čestitamo k prazniku
delovnega ljudstva

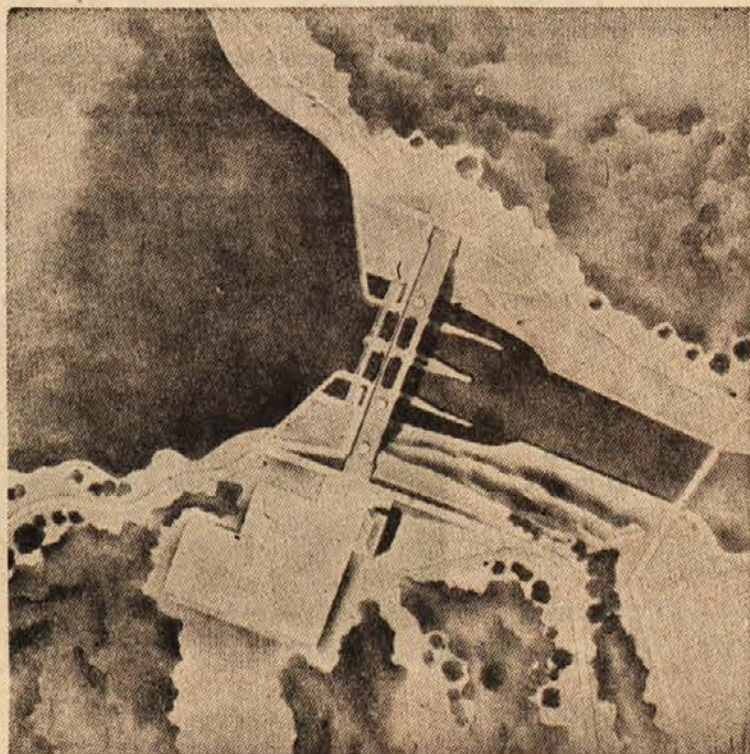

Delovni kolektiv
tovarne mlinskih strojev
»MLINOSTROJ«
Domžale

čestita
k delavskemu Prazniku
1. maju 1954 ter se pripo-
roča svojim odjemalcem

Dejovni kolektiv
**Elektrarne
MEDVODE**

čestita
vsemu delovnemu
ljudstvu širom naše
domovine za delovni
Praznik 1. maj 1954

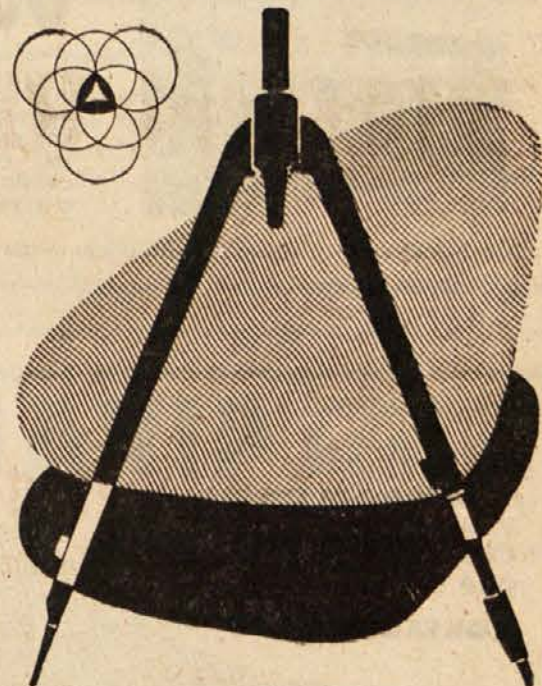

Ljudski odbor mestne občine
Mestni občinski komite ZKS
in Mestni občinski odbor SZDL
ŠKOFJA LOKA

čestitajo vsem delovnim ljudem širom naše so-
cialistične domovine k Prazniku dela 1. maju 1954
in jim želijo še večjih uspehov pri nadaljnjem delu

Obrtna proizvodjalna
in predelovalna
zadruga kovinarjev
z o. j.

NIKO
ŽELEZNIKI

čestita k Prazniku dela 1. maju

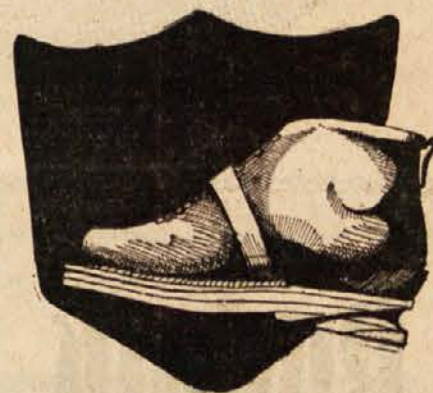
KMETIJSKA ZADRUGA
ČEŠNJICA
P. ŽELEZNIKI

s svojimi
lesnopredelovalnimi obrati

★
čestita
vsem delovnim ljudem
in kolektivom
za delavski Praznik
1. maj

★

K delovnemu Prazniku
1. maju čestita vsem
delovnim kolektivom

Alpina
tovarna čevljev
Žiri

CELULOZA

Delovni kolektiv

Tovarne celuloze in pinotana

Goričane pri Medvodah

čestita vsemu delovnemu ljudstvu širom naše
domovine za delavski Praznik 1. maj 1954

Papirnica Količevo

želi vsem delovnim kolektivom
kakor svojim odjemalcem ob 1. maju 1954
obilno uspeha v bodočem delu

KRAJEVNO PODJETJE

MINERAL
eksploatacija gorske krede
BOHINJSKA BISTRICA

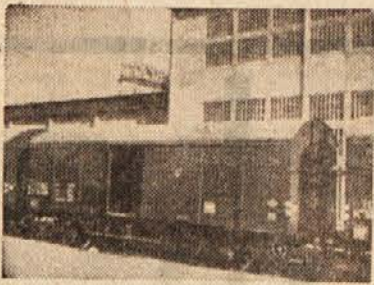
čestita vsem sorodnim podjetjem
in vsem delovnim ljudem k
mednarodnemu prazniku. - Naj
živi Prvi maj!

S kvaliteto naših proizvodov boste
tudi v bodoče kar najbolj zadovoljni

TOVARNA VAGONOV
IN ŽELEZNIH
KONSTRUKCIJ

Dragoslav Djordjević -

Goša PALANKA SMEDEREVSKA

PROJEKTIRA IN IZDELUJE:

vse vrste potniških in tovornih vagonov, kakor tudi specialnih vagonov; vse vrste železnih konstrukcij za mostove in industrijske objekte; tramvaje, potniške avtobuse in rudarske vagončke vseh vrst

Čestitamo vsem poslovnim prijateljem in del. kolektivom za Praznik dela — 1. maj

Industrija škroba

V JABUKI

Sever

- EXPORT
- IMPORT

Centrala SENTA
Telefon: 25-53

Predstavništvo:
BEOGRAD, Loj. Ribara 3
Telefon: 20-058

ČESTITA VSEM SVOJIM KUP-
CEM IN DOBAVITELJEM ZA
1. MAJ — PRAZNIK DELOVNE-
GA LJUDSTVA IN ŽELI MNOGO
USPEHA PRI BODOČEM DELU!

Vsem poslovnim prijateljem
čestitamo za Praznik dela —
1. MAJ 1954!

VSEM DELOVNIM LJUDEM IN
POSLOVNIM PRIJATELJEM
ČESTITA ZA PRAZNIK
DELA — 1. MAJ

KOKSARNA

Boris Kidrič

IUKAVAC

Kinematografi!

Prodajalna podjetja
za izposojanje filmov

MORAVA

BEOGRAD, Knez Mihailova 19/1

vam nudi po najugodnejših cenah: kinoobjektove 25 W, kinozrcala 170 do 350 mm, usmernike 25 in 75 A z dušilko, previjače 1200 m, kabinska okna in biljur stekla, elektronke, usmerjevalke, vse vrste kinoobjektivov navadne in modre optike, vse vrste zobatih koles za kinoprojektorje, vse vrste okenc in sank za kinoprojektorje, vse vrste foto celic in tonskih žarnic, vse vrste kinooglja v vseh dimenzijah.

Nabavljamo nove in posredujemo prodajo starih aparatov. Dajemo strokovne nasvete za gradnjo novih kinematografov, kakor tudi za porabo kinomateriala in vsega ostalega.

Čestitamo vsem svojim poslovnim prijateljem za Praznik dela 1. maj.

Rudnik in železarna VAREŠ

čestitata vsem svojim poslovnim prijateljem in ostalim kolektivom naše države za mednarodni Praznik dela 1. maj.

Proizvaja železne rude: hematit, siderit in limonit; surovo železo: belo in sivo; litoželezne vodovodne cevi, fazonske kose in armature 20 do 700 mm; kanalizacijsko litino; razne vrste kanal-skih pokrovov in mrež, okvire za muljne kanale, sifone za vodovode itd., vse po obstoječih normalijah ali po poslanih načrtih; trgovsko litino: razne vrste litoželeznih peči, štedilnikov, plošč in okvirov, vrat za dimnike, koles za samokolnice in pluge; kokilno litino: vse vrste kokil in kokilnih plošč za jeklarne; strojno litino: vse vrste strojnih delov iz sive litine po poslanih načrtih ali vzorcih; centrifugalne črpalke s pripadajočimi armaturami. V naših delavnicah rezkamo različna zobna kolesa. Izdelava solidna, cene zmerne, dobavni roki ugodni. — Za navodila in naročila se obračajte na: RUDNIK IN ŽELEZARNA VAREŠ, telefon 7 in 5. Brzjavni naslov: Železara.

14. oktobar

TOVARNA GRADBENIH IN RUDARSKIH NAPRAV

KRUŠEVAC

čestita svojim poslovnim prijateljem in ostalim delovnim ljudem naše socialistične skupnosti za Praznik dela 1. maj in želi popoln uspeh pri delu.

Proizvajamo: univerzalne bagerje z zajemalnimi košarami do 1 m³, motorne valjarje, 12 tonske, z Diesel motorjem, betonske mešalce, 250 literske, košare z nakladalnim mostom, industrijske dvorane, mostove in ostale železne konstrukcije, bunkerje, cevovode od 300 do 3000 mm, kakor tudi druge pločevinaste konstrukcije, razne vrste transporterjev in elevatorjev, jamske in prekučne vagončke, kretnice in okretnice za dekoviljski tir, linijski tl-material, tirfone itd.

Pripravljamo proizvodnjo traktorjev goseničarjev, buldožerjev, bagerjev s košarami 0,50 m³ in 6 tonskih motornih valjarjev.

Obvestila daje prodajni oddelek tovarne ali naša poslovalnica v Beogradu, Francuska 37 a/III, telefon 22-534.

Telefon
38 in 141
Brzjavni
14 OKTOBAR

Interkommerce

GENERALNA TRGOVSKA ZASTOPSTVA

BEOGRAD

Terazije 29/III Telefon 25-305

čestita delovnim kolektivom, zadrugam, uradom in ustanovam, kakor tudi vsem ostalim poslovnim prijateljem za mednarodni Praznik dela — 1. maj

Svojim poslovnim prijateljem in vsem delovnim ljudem čestita za Praznik dela — 1. maj

Tovarna volnenih tkanin vučje

ŽELEZN. POSTAJA LESKOVAC
Telefon: Vučje 2

Nudimo bogato izbiro vseh vrst volnenih tkanin prvovrstne kakovosti v najokusnejših barvah in desenh za vsak letni čas po ugodnih cenah

**Tehnična
poslovalnica
»BEOGRAD«**

BEOGRAD — JEVREJSKA 32

Telefoni: direktor 23-836, uvoz 23-664,
komercial. 26-491, knjigovodstvo 27-339

Obveščamo svoje cenjene poslovne prijatelje, da je skladišče iz panog 114, 115, 117 in 119 dobro založeno s sortiranim blagom, ki ga dobavljamo po najugodnejših cenah.

V naši ogledni prodajalni v KNEZ MIHAILOVI ULICI 33 lahko nabavite vse tehnično in elektrotehnično blago domačega in tujega izvora.

Naše močno razširjene poslovne zveze z renomiranimi inozemskimi tvrdkami vam po najugodnejših pogojih omogočajo nabavo vseh orodnih strojev, tehničnega blaga in elektrotehničnega materiala za nizko in visoko napetost.

DELOVNI KOLEKTIV TEHNIČNE POSLOVALNICE »BEOGRAD« ČESTITA ZA PRVOMAJSKI PRAZNIK IN ŽELI VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN DELOVNIM LJUDEM NAŠE DOMOVINE POLNO USPEHA PRI BODOČEM DELU ★ ŽIVEL PRVI MAJ!

2622

KOLEKTIV KOVINSKEGA INDUSTRIJSKEGA PODJETJA

»Proleter« - Beograd

LAZAREVAČKI DRUM 6 — TEL. 55-175, 55-089 IN 55-170

Proizvajamo in sklepamo pogodbe za: bencinske kante, 20-litrške, majhne emajlirane štedilnike, stroje in opremo za mlekarstvo, stroje za gostinstvo — Emajliramo

VSEM SVOJIM
POSLOVNIM
PRIJATELJEM,
DELAVCEM
IN KOLEKTIVOM
ČESTITAMO
ZA 1. MAJ —
PRAZNIK
DELOVNEGA
LJUDSTVA!

Kemikalija EXPORT
IMPORT

Zagreb - Jugoslavija - Svačićev trg 6

Teleprinter 01127 — Telefon: 23-462, 3, 4 — Brzjavi: Kemi-
kalija Zagreb — Poštni predal 245

PREDSTAVNIŠTVA: BEOGRAD — Kneza Miloša 47-II
Telefon: 24-735 — Teleprinter: 01127

LJUBLJANA, Cankarjevo nabrežje 19, telefon 23-568
REKA, Trščanska obala 8, telefon 37-64

VODILNO PODJETJE ZA

IZVOZ ● vseh vrst industrijskih in farmacevtskih kemikalij
kalcium karbida, polivinilklorida in izdelkov, vegetabilno čreslo
vseh vrst sode, vseh proizvodov suhe destilacije lesa, barita,
glicerina, vžigalic, kakor tudi vseh ostalih proizvodov jugo-
slavanske kemične industrije

UVOZ ● vseh vrst industrijskih in farmacevtskih kemikalij
anilinskih barv in foto materiala
kemičnih sredstev za tekstilno in usnjeno industrijo
tehničnih maslač, smole in voskov
vseh vrst kislin
vseh ostalih kemičnih proizvodov

Velika in dobro sortirana skladišča

Poslovne zveze po vsem svetu

ČESTITAMO SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM ZA
1. MAJ, PRAZNIK DELOVNEGA LJUDSTVA!

741

»PIRAMIDA«

MARIBOR — TRG REVOLUCIJE 2-I

Telefon: ravnateljstvo 23-67

ČESTITA VSEM SVOJIM ODJEMALCEM ZA PRAZNIK DELA, 1. MAJ!

Priporoča prvovrstne izdelke v svojih prodajalnah:

»PRI KOLODVORU« — Partizanska cesta 29, telefon št. 24-35
»NA GLAVNEM TRGU« — Glavni trg 9, telefon št. 21-87
»PRI GLAVNEM MOSTU« — Trg revolucije 2, telefon št. 27-51
»POBREŽJE-BREZJE« — Cesta XIV. divizije št. 73, telefon št. 22-88

Beogradska čebelarstva zadruga
»Pčelarsko privredno preduzeće«
sprejema ponudbe
za dobavo strojev za obdelavo lesa
in kovin, kakor tudi orodja.
Stroje bomo kupili ali nabavili
s prenosom osnovnih sredstev.
Ponudbe pošljite na poštni pre-
dal 438, Beograd. 2139

Postanite naročnik
»Ljudske pravice - Borbe«
in zavarovani boste za pri-
mer nesreče

NAVIP IZVOZNO PODJETJE
BEOGRAD

Tadeusza Kosciuska 40

ČESTITA VSEM SVOJIM POSLOVNIM
PRIJATELJEM ZA PRAZNIK DELA
1. MAJ!

»VOČAR«, Beograd

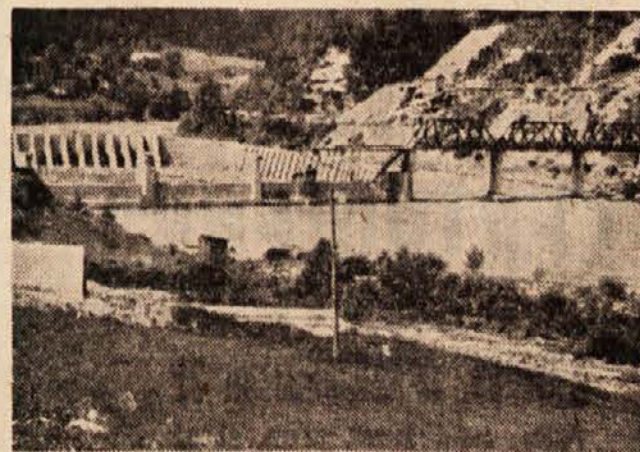
KNEZ MIHAILOVA ULICA ŠT. 52

**PROMET
EKSPORT
IMPORT**

Poslovnim prijateljem, sodelavcem na terenu in vsem
delovnim ljudem naše socialistične domovine čestitamo
za 1. maj — praznik dela!

TELEFONI 22-284
22-604
22-606
20 886

DELOVNI
KOLEKTIV

Podjetja za inženirsko tehnične gradnje

»TEHNOGRADNJE«

VUZENICA

ČESTITA ZA PRAZNIK 1. MAJ VSEM DELOVNIM
LJUDEM NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE

TEHNOPROMET

Podjetje za uvoz in izvoz kovinskih in tehničnih proizvodov

Beograd, Nušičeva 6

Telefonska centrala 29-111 do 115, sekretariat 20-259
Brzjavljiva: Tehnopromet
Teleprinter: 01-130, poštini predal 239
In predstavništva: v Zagrebu, Ljubljani, na Reki, v Sarajevu, Novem Sadu in Skoplju

Kot najstarejše zunanjetrgovinsko podjetje z doslej doseženimi uspehi v svojem poslovanju, in sicer:

okoli milijon ton vgrajenega materiala za obnovo in izgradnjo ogromne količine uvoženih strojev in raznega tehn. materiala nad 100 milijard din prometa in željo, da kakor doslej tudi v bodoče postreže s svojo komercialno organizacijo na tujih tržiščih

čestita poslovnim prijateljem za 1. maj, Praznik delovnega ljudstva

»SRBO-KOOP«

EXPORT-IMPORT

BEOGRAD, 1. MAJA 15. — TELEFONI: 21-042, 30-683, 30-353

ČESTITA ZA PRAZNIK 1. MAJA VSEM SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM

Za Praznik 1. maja čestita vsem svojim poslovnim prijateljem

Kooperativa

Export-Import — Beograd, 1. maja 15
Telefoni: 25-421, 26-657, 26-541 28-007

DELOVNI KOLEKTIV

INDUSTRIJE SVILENIH TKANIN Sava Kovočević

VRBAS (VOJVODINA)

čestita vsem državljanom in poslovnim prijateljem za 1. maj, dan delovnega ljudstva Jugoslavije.

Trgovsko podjetje za promet z elektrotehničnim materialom na debelo in uvoz

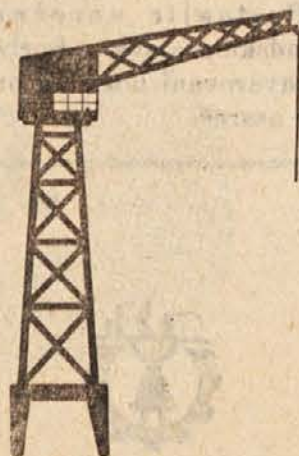
ELEKTROTEHNA

BEOGRAD, KARADJORDJEVA 71

Telefon štev.: 21-268, 27-058, 22-002

V svojih skladiščih imamo popolno izbiro elektrotehničnega materiala domače proizvodnje in uvoženega.

Vsemu delovnemu ljudstvu Jugoslavije čestitamo za 1. maj, mednarodni Praznik dela.

Tovarna gradbenih strojev Smederevo

Proizvaja:

mešalce za beton, stabilne in premične drobilce, razsivalce kamena, gradbena dvigala, rotacijska sita, kotle za topljenje bitumena, brizgalne stroje za bitumen, mešalce za asfalt, ročne razprskalce za bitumen, motorne valjarje Wolf dvigala vagončke vseh vrst razni gradbeni pribor, rezervne dele za svoje proizvode, kompresorje tipa 105 kapacitete 3,8 m³/min tipa 160 kapacitete 5,45 m³/min tipa 210 kapacitete 7,61 m³/min kakor tudi za njihove variante

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem čestitamo za Praznik dela 1. maj.

Tovarna
volnenih
tkanin

Kosta Stamenković

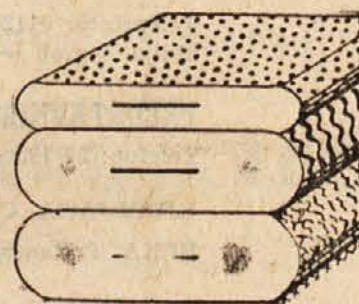
Leskovac

Telefon: 306 in 307
Brzjavljiva: Tekstilana

čestita vsem svojim potrošnikom, kakor tudi vsem poslovnim prijateljem za mednarodni Praznik dela 1. maj, želeč vsem državljanom mnogo uspeha pri nadaljnji graditvi socializma.

Če želite nabaviti volneno blago in ostale tkanine odlične kakovosti in po najugodnejših cenah, zahtevajte v vseh prodajalnah naše proizvode, ker so najboljši in najbolj zahtevani.

Vabimo vsa trgovska podjetja, zadruge in ustanove na ogled naše bogate izbire brez obveznosti za nakup, tako v tovarni v Leskovcu, kakor tudi v našem skladišču v Beogradu, UZUN Mirkova 5.

Za 1. maj, Praznik delovnega ljudstva, čestitamo našim potrošnikom, dobaviteljem, delovnim kolektivom, družbenim organizacijam, uradom, ustanovam in vsem državljanom

Blagovnica „Gramag“ Gradski magazin

Beograd, Knez Mihajlova 41-45